

CIP - Kataložni zapis o publikaciji

Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

821.163.6-33

BIZJAK, Bojan, 1959-

Iskanja / Bojan Bizjak Zakawsky. - Ljubljana : KATR, 2009

ISBN 978-961-6729-63-5

ISKANJA

Bojan Bizjak

založba KATR

ISKANJA

SARDINE	7
KRILA	15
SEJALEC	29
BREZNA	37
SAJE	45
DIM	63
PRAH	75
STOPINJE OČETOV	83
STEKLENIČKA	91
ZA VRATI	99
VONJ CESTE	105
BELI ČEVLJI	115
BALADE	125
ON IN ONA	133
PLES V BELEM	145
POJOČE TRAVE	153
PRIDI	161
ROKE	169
POSLUŠALECKAMNOV	175
ORDINACIJA	183

SARDINE

Nekoliko spolzkosti se je nabralo na ulici, ki so jo pred kratkim prekrili z novim asfaltom. Mrzel dež se je sproti spreminjal v poledico in mesto ledeno oklepal. Nabiral se je na golih vejah dreves v parku ob ulici in nanje obešal steklasto glazuro. Jaka se je zibnil in se hehetal, ko mu je na vroč obraz priletelo nekaj zmrzlinastih kapelj. Predbožična vrvežavica v mestu ga ni prav nič razveseljevala, prej bi se dalo reči, da ga je še bolj otožila in si je bržkone tudi zaradi tega privoščil kozarček preveč, če je bil kakšen evro v žepu. Našli so se prijatelji, ki so ga prav radi povabili na kozarček, še posebej tisti, ki so bili iz iste hribovske pokrajine kot on in so še imeli delo v Ljubljani. Takole, ob trepetajoči sopari kuhanega vina, se je dalo prav lepo pomenkovati, kako so se včasih zbirali za božič doma, no, morda ne ravno na božič, ker takrat še ni bil uraden praznik, ampak tiste dni pred novim letom. Nenadoma se je ustavil, ker je ugotovil, da je doma pozabil denarnico, da je šel ven kar tako, kar nekam. Pa ga je zelo imelo, da bi šel v bife in si privoščil šilce žganega, morda dva, no, če bi bila družba, tudi več, se ve. Že dve leti je bil doma, ker so v tovarni ugotovili, da je tehnološki višek.

Ker je bil invalid, mu ni bilo lahko dobiti druge zaposlitve, še manj pa priložnostnih del. Zdaj ni manjkalo poceni delovne sile, ki se je prilivala bog vedi od kod vse. O tem je razmišljal v parku, ko ga je bičal leden dež in se mu lepil na ponošeno rdečo bundo. Ledenina ga je na nek način zabavala in treznila, saj je prejšnji večer popil več kot preveč, ker sta se našla s Tonetom, ki je prišel iz njihovih hribov na predbožično nakupovanje v moderne centre. Otroci so hoteli to in ono, žena prav tako. Naneslo je tako, da je žena odpeljala nakupe in otroke domov, onadva pa sta sedela in se pogovarjala, kako je bilo, ko sta v gumijastih škornjih hodila v pet kilometrov oddaljeno šolo, kako se jim je sneg lepil na črne škornje in kako je zeblo, ko so začeli briti mrzli severni vetrovi in delali zamete. Ja, pa potica in ocvirki.

Jakc gre, gre skozi park na drugo stran, do mestnega avtobusnega postajališča, da bi si našel zavetje pred ledenimi bodicami in se vrnil domov po denarnico. Nenadoma se spomni, da bo že naslednji dan božič, da bo vse zaprto, da bo moral še v trgovino in podobno. Uh, ti prazniki, se je zanejevoljil.

Toliko je še imel volje, da si je omislil smrečico iz domačih hribov in jo postavil na hladilnik v majhni kuhinji. Celu umetne pastirčke je nametal po zelenem umetnem mahu pod smrečico, pa tudi pastirsko kočo je postavil. Sam jo je naredil iz vžigalic in bil je kar malo ponosen nanjo. V dveh letih, kolikor je brez službe, jo je naredil. Ko je bila končana, je nehal kaditi. Nikoli ni kupoval vžigalnikov. Vedno si je cigarete prižigal z vžigalicami. Prijatelji so se zaradi tega norčevali iz njega in mu podarjali vžigalnike, on pa se ni zmenil zanje. Vedno je nosil s seboj vžigalice. Če je kdo potreboval zobotrebec, ko so odhajali z malice v tovarni, se je vedno obrnil nanj.

Pregledal je hladilnik in ugotovil, da je skoraj prazen. Usedel se je za mizo in naredil spisek, kaj vse mora kupiti, da bo dovolj za praznične dni. Seveda ni pozabil pripisati steklenice žganja in dovolj pločevink piva, pa nekaj konzerv. V denarnici je našel opustošenje. Od podpore, ki jo je kot brezposeln dobival, je ostajalo vse manj in manj. Avto je prodal, dve njivi v hribih tudi, stara

hiša je od brata, ostanek gozda tudi ... Zazrl se je v steno, kjer je nad kavčem kraljevala slika domačije. Dal jo je naslikati slikarju, s katerim sta ga skupaj pila. Prinesel mu je fotografijo in zdaj je slika tam, na častnem mestu, sredi dnevne sobe, ki je tudi spalnica v majhni garsonjeri.

Sedel je in gledal stare lipe pred hišo v jesenski rumenini in smreke za hišo, ki jih zdaj ni več, saj jih je dal brat posekati. V mislih je spet videl sebe, tam pred hišo na klopi in ob njem starega mačka, ki mu je enkrat ukradel klobaso kar s krožnika v kuhinji, ko je še bil otrok. Od takrat se je mačka bal. Bil je štirileten fantič. Mati jim je razdelila hrano in šla nazaj v hlev, on pa je vedno jedel počasi in se obotavljal. Zamišljeno je gledal ven, kjer je naletaval sneg, in žvečil krompir. Klobaso, majhen konček, si je pustil, da bi jo na koncu sladostrastno požvečil. Skoči mačkon na mizo, srepo pogleda začudenega fantič, šavsne po klobasi in smuk pod klopi. Fantič pa v cvileč jok, da ga je bilo slišati do hleva. Mati priteče kar v gnojnih škornjih (z očetom sta čistila hlev) in ne more verjeti, da se fant cmeri zaradi mačka. Mačka so potem z metlo nagnali iz hiše, da ga potem nekaj dni ni bilo na spregled. Spomni se, da bi si lahko kupil klobase in si jih skuhal za kosilo - jutri, ko bo božič. A, pa še kos potice, tudi potica, tudi ta ne sme manjkati. Pa bo zadosti evrov? Čakaj, to bo zneslo približno, hm ... nekaj pločevink piva manj, pa bo za potico. Tako bom naredil, tako, se je v njem odločilo.

Zlizznine na pločniku so se nekoliko unesle, bržkone zaradi obilice soli, ki so jo komunalci nametali, da bi preprečili vesplošno drsalnico, pa tudi vreme se je pozno popoldan nenadoma obrnilo – nekoliko je zajužilo in samo še drobno pršelo iz zgoščene megle, ki je svetleče se mesto potihoma zalivala. Dolgo je taval med policami v supermarketu. Mikalo ga je marsikaj, še najbolj izbrane žgane pijače. Ogledoval si je viljamovko, pa konjak, pa ... v glavi pa preračunal, kako bo zvozil praznike, saj bo potem novo leto, nove položnice in ... V vozičku je bilo največ konzerv, nekaj pločevink piva, steklenica najcenejšega ruma in kos industrijske potice, pa hlebec črnega kruha in še nekaj drobnarij. Spomnil se

je še na klobaso in šel nazaj do delikatese. Spotoma si je ogledoval ljudi, ki so z natrpanimi vozički hiteli od police do police, otroci pa so metali v vozičke vse mogoče. Samo odkimaval je z z glavo in si mislil: Kaj hudiča vse to potrebujejo, potem bodo pa tone in tone smeti. Ah, kam vse to gre, le kam? Namrdnjen in utrujen se je postavil v dolgo vrsto in se skoraj zabaval, ko je poslušal piskanje blagajne. Pri vsakem artiklu zvočni signal, smešno. Pogledoval je levo in desno. Spomnil se je, da bi kupil tudi kislo mleko. Samo namrdnil se je in potisnil voziček naprej. Še preden je bil na vrsti, je še enkrat preveril zložene evre v denarnici. Na hitro je ocenil, koliko mu bo ostalo – zelo malo, za nekaj kav v bifeju in morda še šilce ali dva, pa nič več. Takšni bodi ti prazniki, takšni.

Ko je doma vse lepo zložil in spravil, se mu je zdelo, da je noč prinesla nove spomine. Kar nekako se mu ni dalo več ven, da bi šel v bližnji bife, kjer je srečeval običajne sopivce, ki so najbrž že tam in premlevajo ene in iste pogovore. Zastrmeval se je v televizijo, menjaval kanale in se šobil. Na mizi je pustil potico. Mikalo ga je, da bi jo že kar nocoj okušal, saj ni večerjal, opoldan pa je pojedel le postan segedin in košček kruha. Vstal je in z nožem prerezal polivinilast ovoj. Dišala je dobro, zares dobro. Odrezal si je košček. Hlastno je zagrizel in jo pomlel. Ni pazil na drobtine, ki so mu padale po tleh. Potem ga je zaskalelo v glavi, kar iznenada.

Oster spomin mu je na plano vrgel zgodbo o božični potici, tiste zime, ko je očetu bilo zapovedano, da ne sme več piti, da so njegova jetra bolna, da ... pa je šel v gostilno, ko je pa že bil tak predbožični čas, zabuhel, z velikim trebuhom, bolan ... Pa je šel. Mama je doma valjala testo za potico in jokala. Solze so kapljale v testo, a se ni zmenila za to. Vmes je posmrkavala in še kar naprej valjala testo. Nekaj solz je padlo tudi na valjar in pustilo sledi, kjer se je valjarja oprijemala moka. Sedel je ob štedilniku in gledal jokajočo mamo. Ni si upal vprašati, zakaj joče. Ni je mogel več gledati. Šel je ven in raje gledal zvezde na mrzlem zimskem nebu. Tako steklasto mrzlo je bilo, tako zelo, tisto zimo. Še preden so slive zacvetele ob hiši, smo očeta pokopali – ciroza. Mama je vedela, mama je že vedela in v božično potico zamesila solze.

In jaz, in moje žgane pijače ... bom tudi jaz trebušast in odveč temu svetu ..., ga je nenadoma zaskrbelo. Zdravnik mu je na zadnjem pregledu omenil, da bi bilo dobro, če bi nekoliko manj pil, da so jetra že nekoliko otekla, da je še čas, a ... Doktorji, vrag naj jih vzame. Saj so samo zato na svetu, da ti povedo, od česa boš umrl, samo zato. Pil, pa kaj, pil bom, dokler ... Pa če bi vendarle malo nehal, pa če bi, po novem letu seveda, poskusil v kakšni tovarni? Morda se najde kaj. Ampak štirinpeteset jih je, pa ... In jutri je božič, ja, jutri je božič. Dež bo, vse zaprto in prazne ulice. Naše sosede spet ni; spet je pustila mačkona kar na stopnišču. Madona, če se bo posral, ga bom ... Nekoliko pocrkljan s potico se je spet zavalil na kavč in se odločil, da nocoj ne bo šel ven, četudi bi mu obilo plačevali zapitke. (Vedel je, kakšna je dinamika pitja pred prazniki.)

Opustelost mesta mu je na nek način godila. Božični popoldan je izkoristil za dolg sprehod na grad, da bi se nagledal mestnih luči. Megle ni bilo več, celo nekaj jasnine se je priškrnilo skozi sivino. Hoja ga je nekoliko osvežila, a je bil ves preznojen in mlahav, ko je prišel na vrh. Tam je srečal dva znanca, bivša sodelavca iz tovarne, ki sta sprehajala pse in bila že malce obdelana s kuhanimi vinčki, pa še kaj drugega se je najbrž pritaknilo. Silila sta ga, da bi se jima pridružil, da bi šli v bife in nekoliko nazdravili božiču. Zahvalil se jima je za namero in se raje podal na samotne steze po gozdu. Godilo mu je, da so bile prazne in tihe. Opazoval je mrak, ki se je navijal na gola drevesa. Iznad mesta je silil stolp luči. Vse se je bleščalo in ihtavo prebadalo mračino. Sam sebi se je nenadoma zazdel heroj, ker je zmogel dan brez šilca, brez piva, brez zakajenega bifeja, ki se je tudi na tak praznik ponujal. Zazdelo se mu je, da ni še vsega konec, da lahko še enkrat poskusi, še zadnjič ...

Tako razvedren je prišel domov. Z neko milobnostjo je gledal skromne jaslice, popravil vegastega plastičnega pastirčka, pokušal v leseno kočico, ali je vse pripravljeno za rojstvo ... Drobna posušena trava je služila za slamico, plastični oslički so bili tam, nekaj radovednih pastirjev tudi, pa Jožef in Marija. No, vse je, kot mora biti, se mu je dobrikalo in ga delalo mehko razpuščenega. Za

hipec je pomislil, ali bi zdaj vendarle spil pivo, eno pivce za živce. Pa ja, na tak večer se vendar spodobi, da se kaj spiije. O, marsikdo ga bo nocoj popil kozarček, dva ob dobri večerji v krogu družine ... No, ja ...!

Počepnil je k hladilniku, vzel pločevinko piva, si za večerjo omislil konzervo sardin s pol čebule in še eno pločevinko piva. Vse je znesel na mizo. Najprej je spil pivo, skoraj na dušek, saj ga je hoja na grad resnično užejala. Previdno je odprl sardine, saj je imel strah pred ostro pločevino, odkar se je pred leti ravno na božič nerodno urezal, ko si je pripravljaj kosilo - konzervo sarme ali nekaj takega. Prirezal si je velik kos kruha in čebulo, domačo, iz hribov. Vsako leto mu je ozimnico pripeljal brat, ki se je oženil v domači vasi in kmetuje na ženinem posestvu. Rad je imel domačo čebulo, vse drugače ostro in slastno kot je ona na tržnici. Med jedjo ga je zmotil žvenket na hodniku. Pa ne spet mačkon, ga je ujezilo. Sosedu je že zabičal, da ga bo pospravil, če ga bo puščala na hodniku. To si je dovolila, ker sta sama stanovala v nizkem pritličju, od koder so vrata vodila v klet, tam pa je maček z veseljem stikal za mišmi, čeprav se še ni primerilo, da bi kakšna bila. Ostali stanovalci niso imeli nič proti njemu, celo razvajali so ga in hranili, kadar sosede ni bilo doma. Z grizljajem v ustih je vstal, da bi pogledal, s čim ima maček opravka. Ponavadi so mu dali hrano v plastično skledico in ni zganjal hrupa s pločevinkami. Takoj ko je odprl vrata, ga je zagledal. Blizu njegovih vrat je oblizoval konzervo sardin. Nekdo mu jo je poklonil za večerjo. Za trenutek je dvignil debelo kosmato glavo in ga pogledal s svetlečim fosforjem v očeh. Tudi on sardine za večerjo, tudi on, midva oba, no ... Sardine, ja ...!

KRILA

Sanjalo se mu je, da bo zdaj zdaj poletel, da bo ptič, velik ptič. Nekoliko suše je občutil v grlu in roke ga niso hotele ubogati. Leva se mu je bolj tresla kot desna, mnogo bolj. Od česa bo pa to? Morda, morda pa preveč pijem. Saj drugi tudi, pa jim nič ni. Mar naj kar opustim debate in pivo in vinjak in ...? Vinjak morda, ampak pivo, tega pa ne. Saj so mi rekli, da sem že zapit, da se mi meša. Bedaki! Seveda se mi meša, pa še kako. Od sladkobe bivanja se mi meša. Jutri ne grem več v službo, od jutri nič več. Tovarna! Delali smo kolesa. Vsak dan. Montaža. Prekladanje po skladišču, kajenje, debate v zakotju, mečkanje mladih uradnic, ko so visele še slike ljubljenege vodje. Hej, tiste referentke, ali kako so jim že rekli. Kaj pa vem. Neke papirje so prekladale, pa šefom so lezle, ne v rit, ne, na tiča. Tako bo bolj prav, na tiča so jim lezle. Mlade in neumne, do amena neumne, pa čeprav so nekatere tudi študirale, pa najbrž samo to, kako bi omožile kakega funkcionarja. To je bilo včasih ... Zdaj so bili sami gospodje v kravatah in samo dve tajnici, strogi, zajebani, tečni, našminkani. Madona so bile čudne te babe, je premišljal in se končno odločil, da se bo odpravil v dan, ki se je

leno zaobljubil, da bo mestu podelil sivino - pristno urbano sivino. Dolgo se je praskal po hrbtu, do krvi se je opraskal. Menil je, da bo to od neke alergije, ki mu jo je enkrat omenila zdravnica. Takrat mu je svetovala, naj zamenja pralni prašek ali pa naj temeljiteje izpira spodnje perilo in vse, kar se neposredno dotika kože. Pa ja, še dodatno izpiranje, je nejevoljno pomislil in se spravil v oblačila. Mislil je, da je v hladilniku še kakšna pločevinka piva, a je bil le zasušeni sir in povsem trda suha salama, v lončku pa še nekaj zaseke, ki jo je prekrila plesen. V omari je našel kruh in suhe slive. Dobro bo, je pomislil. Oboje je nesel na mizo, si razstlal časopisni papir in se lotil skromnega hranjenja. Prežvečil je slive in vmes stlačil kruh, pripil pa samo vodo, kar iz velikega modrega lonca, nekoliko obtolčenega, a ga to ni motilo. Zdaj, ko je Zina dokončno izginila, se mu je zdelo, da je spet razposajen deček, ki je po ulicah iskal sonce in nosil steklenice vina očetu. Ja, steklenice. Pošiljali so ga v zanikrni vinotoč, kjer je bilo vino poceni, a tako kislo, da mu ni nikoli teknilo. Očetu pa očitno je; tako mu je teknilo, da mu je požrlo jetra. Tega ga je bil občasno strah, da si je včasih po hudih pijanskih razvadah še tedne dolgo otipaval trebuh in kontroliral blato. Govorili so, da je imel oče v zadnjem obdobju kri v blatu, pa da je bilo včasih povsem belo. Kar umrl je, kar šel je. Takrat je že hodil v poklicno šolo za mehanika. Želel je biti mehanik, spodoben - ki veliko zasluži, ki zna popraviti vsak motor, vsak avto. Sanjaril je o tem, da bo preuredil starega spačka, ki ga je imel oče v lopi na dvorišču in so se z njim včasih zapeljali na Dolenjsko k sorodnikom, kjer je pil njihovo rdečkasto kislo vino. Trdil je, da je voda življenja, da ga dela krepkega, da zmore delati v Litostroju. Voda življenja, ja. Voda smrti, ampak vesele smrti. Ko je prišel njegov brat, odkod že, a ja, iz Argentine, sta ga šele žlampala. Mene boli kurac za njune bedarije, za stričevo preklinjanje in usajanje čez rdečkarje, čez pizdarije, ki da so se odvijale po vojni. Boli me kurac za njih. Ko so se Jugosi poslavljali, sem bil v grmovju na Krasu. Mislili smo, da bo pošteno počilo, pa ni bilo nič, prav nič. Čepeli smo tam in pazili na cesto, nato so nas poklicali nazaj in smo dva dni pili kot nori. Pokalo je, nekje je pokalo, to vem. Jebi ga, zdaj pa

suhe slive, kruh in voda. Dvainpetdeset jih imam, pa kaj. Trebuh imam in sive lase in redke zobe in nostalgijo ... Odpuščen - fabrika je šla v stečaj. Kaj hočemo, tako je to. Zdaj bom nekaj časa na zavodu za zaposlovanje, potem pa penzija, preste, balinanje, pivo in končno Žale. Kurc, pa taka jutra. Niti Zine ni, da bi dala gor za kavo. Vsaj kavo mi je zjutraj skuhalo, vsaj to. Ja, ko sva jo še skupaj pila zunaj na balkonu med sušičimi rjuhami, ki so dišale po breskvah ali nečem takem. Vedno jo je kuhala v emajlirani zeleni džezvi, šele kasneje jo je začela kuhati v pravi, bakreni. Mislim, da sem ji jo prinesel iz Sarajeva. Ja, res sem ji jo prinesel iz Sarajeva - zdaj se spomnim. Tja dol smo šli na sindikalni izlet (v poznih osemdesetih, ko je že dišalo po pizdariji), pa sem jo kupil. Zina je je bila vesela, o ja, vesela. Kako jo je čistila ... Pa kakšne kave sva potem kuhala in kolikokrat. Zjutraj sem prej vstajal, pa sem pristavljal za kavo. Celo v posteljo sem ji jo včasih nesel, ja. Hotela je vedno veliko čajno skodelico in dolgo jo je srebala in se pretegovala v postelji. Preveč kave je pila. V pisarni so si jo nenehno kuhale, kadile in tolkle po pisalnih strojih. Noro, takole posedati po ves dan med papirji in v dimu ob velikih pisalnih strojih. Kar naprej so tolkle zapisnike in neke materiale, tako so takrat temu rekli. Pridna je bila moja Zina, pridna, samo če ne bi, če ne bi jaz toliko pil, jebemti. Rekla mi je, naj grem v dispanzer. Tepla sva se zadnja leta. Ko je Jan odšel, sva ostala sama. Zdaj imam suhe slive in kruh, je zaskrbljeno pomislil in dolgo podržal na jeziku pregneteno slivo. Zunaj je oktober, moker in dober ... Tisti Argentinec je kar naprej tvezil, da bodo korakali po Ljubljani, da bodo naredili nov red. S čim le, z dolgovi? Z vojsko, ki se je prodala Američanom? Zagovarjal je nov svetovni red. Menda se mu je bledlo. Revček, prišel je nazaj, poljubljjal domačo zemljo na Dolenjskem, potem pa se popolnoma zapil z mojim očetom vred (zdaj sta oba varno raztresena v večnost). Angelska krila imata in letata po nebeških prostranstvih. Tako je to, jebi ga. Zina je šla. Poleti se je odselila. Vzela je najino staro škodo, nabasala cunje in šla. Po mobilcu mi je povedala, da se je preselila k svojemu novemu prijatelju in naj ji ne težim, če hočem ostati živ. In še mi je zabrusila, da itak ne bom dolgo živ, ker ga toliko požiram.

Njen novi je menda dobro situiran gospod; govori se, da je bil oficir JLA. A tako ...? Jebi ga ...! Kdor ima denar, ima tudi ženske. Tako je zdaj to. Jan pravi, da je naredila prav, ker sem zatežena starina. Kurc, pa še mulc. Kaj je on dosegel, kaj? Preživlja se z reklamami, pa vse noči se vlači naokrog. Doštudiral itak ni, mulc zajeban. On bo meni pamet solil! Njeno kri ima, trmasto kraško kri. Ko je kupoval avto, sem bil dober. Če je bilo treba kaj popraviti, sem bil spet dober. Ko si je umislil motor, da bi ga malo pre naredil, sem bil tudi dober. Vsem se je hvalil, kako njegov stari dobro šraufa - da je od foha. Pa sem moral še drugim delat. Mulci prepotentni. Radi bi bili frajerji, a na tuj račun, jasno!

Nič se ne bom obotavljal, je pomislil. Zdaj moram v tovarno. To bo komorno. Moji stari sodelavci, nekateri že belolasi, drugi še povsem smrkavi ... Kar stali bomo tam, najbrž. Kot pohlevna živina, ki čaka pred klavnico, tako nekako se mi zdi, da bo stvar potekala. Dobili bomo knjižice. Ja, danes jih bomo dobili. Saj sem že pozabil, kako zgleda. Menda je zelena s pozlačenim grbom bivše federacije; takšna se mi zdi, da je. Potem bom šel z njo na zavod za zaposlovanje ... Bedno. Stati bom moral v vrsti in se drenjati, ga je spreletelo. Že leta me niso videli. Zadnjič sem bil tam, ko sem si naredil prekleto knjižico, kjer bo zdaj pisalo: ODPUŠČEN. Čez noč nas ne potrebujejo več. Za mojo plačo lahko dela pet Kitajčkov, to je jasno. Oni bodo delali še ceneje, samo da bodo preživeli. Tako gre to zdaj, tako. Mi se bomo razprodali, oni pa bodo delali rakete in komandirali svetu, se mi zdi. Ampak, kaj mi zdaj to pomaga, je zavzdihnil. Madonca, bi zdajle jedel jabolka, prav jabolka. Kaj mi je padlo na pamet? Veliko lepo rdeče jabolko bi jedel, dišeče ... kot sem jih kupoval na Dolenjskem, pravzaprav na Krškem polju. Vsako jesen sem se peljal tja in jih naložil cel zaboj. Pozimi sem jih grizel ob toplem radiatorju. Moj oče si jih je vedno lupil z majhnim nožičem. Še ko sva hodila na sprehod na Ljubljanski grad, je s seboj vedno vzel nožič in kakšno jabolko. Potem ga je narezal na krhleje in olupke obrezal. Mama mu je govorila, da je največ vitaminov prav pod olupki. On je odmahnil z roko in rekel, da najde vitamine v vinu, da jih je v cvičku največ. Spomini so ga ovijali.

Madona, ob enajstih moram biti v tovarni, ga je zaskrbelo. Ob enajstih bo velik zbor v največji montažni hali. Razdelili bodo knjižice delavcem, ki nismo več potrebni. Nekaj jih bo še ostalo, predvsem vzdrževalcev, da bodo postorili, kar je treba ob zaprtju tovarne. Stroji naj bi šli nekam v Bolgarijo, se mi zdi. Pa saj ni važno, res ne. Dobili bomo knjižice in spet bomo svobodni, se je nasmehnil in se vzdignil. Dobili bomo nova krila, madonca! Poleteli bomo, poleteli v črno vesolje. Moral se bom sprijazniti s svojo odvečnostjo. Vse je odvečno, prav vse, še salo na mojem trebuhu, bi rekel. Zdaj pa res moram ven, če hočem pravočasno do tovarne, zadnjič ...! Ne, ne bom šel z avtom. S trolo bom šel, ja, s trolo, tako kot v starih časih, ko smo zjutraj kinkali, se drenjali in se naslanjali drug na drugega. Je bilo gosto včasih, komaj smo se zrinili gor. Imel sem smolo, da sem vstopal na postaji, kjer nas je bilo veliko, trola pa že polna. Kaj mi je danes, da skozme vrejo spomini? Sem že tako nacufan od alkohola, da mi samo še spomini drvijo po glavi? Grozno. Kot miselna driska je to, kot norišnica v glavi – ti spomini. Jebemti, saj nimam žetona za trolo. No, šel bom do trafike in še časopis kupil, pa ... ne, ne kadim več, že teden dni ne! Uh, sem heroj. Vsaj nekaj, vsaj nekaj sem dosegel, se je vzradostil. To pa je uspeh, ki ... Spet bi se ga napil, kaj? Kar tako naprej, stari. Potem boš debel in vesel, z otečenimi jetri, s cirozo in - konec. Zlate trobente bodo odtrobile tvoje zemeljske preostanke. Sin se bo držal malce povešeno, Zini je pa tako vseeno, ga je grenilo. Kam smo prišli ...?! Nič, peš do kioska in potem na trolo. Uh, pozen sem, pozen.

Skoraj prazna trola je cvilila z zavorami. Zdelo se mu je, da mu prekleto cviljenje para vse živce. Zdelana je, zdelana. Umazano zelena in cvileča. Revica, koliko bednikov si že zvelkla, kaj? Koliko pijancev si prepeljala iz mesta, koliko kozlanj je bilo na tvojih tleh, kaj? Ko sem bil na praksi, smo trole pregledovali, jih mazali in čistili. To je bil garaški začetek. Koliko mazalnih mest ima taka pošast, nikoli si ne bi mislil. Mojstri so nas pošiljali v smrdljive mastne jaške in nam podajali mazalne tlačilke in krpe, pa orodje, če je bilo treba kaj priviti. Takrat sem mislil, da se bom kar tam zaposlil in da bom sčasoma napredoval do gospodov, ki so samo

nadzirali in podpisovali servisne dnevnike. Končal pa sem v naši, zdaj nič več naši tovarni.

Mesto je lezlo mimo njega. Nekaj starih gospa je vlačilo proti domu polne nakupovalne torbe, nekaj študentov je posmrkavalo na sedežih. Študentke so čedne, madonca so čedne, se je nasmihal nekam vase. Ja, katera mlada punca pa ni čedna? Saj smo bili tudi mi mladi in čedni, vsaj zdi se mi, da smo bili. O, saj smo se včasih znašli v študentu (kdo bi vedel po kakšnih naključjih) in pili in plesali kar počez. Joy, vesele Prekmurke, kako so ga pile in kako veselo je bilo. Ah, zlati časi, zlati časi ...

Dol moram, je ugotovil. Tu smo. Glej jih, kako stojijo - kot polite kure. Saj sem vedel, da bo tako. Nekateri imajo roke prekrižane na prsih, drugi na hrbtih, eni kadijo, eni preklinjajo, spet drugi pluvajo na tla in živčno mahajo z rokami. Starejši, moji vrstniki, so (nanizani v krog) povsem izgubljeni. Glej možakarje, kako zdaj brezkoristno stojijo in gledajo v tla. Vsak ima svojo zgodbo, vsak svojo stisko. Poglej jih, kako so se skrčili na nule. Nule so zdaj. Nimajo vizije, imajo pa preteklost. Ha, bivši pionirčki, ki so mahali s papirčki, ko so se mimo vozile črne limuzine. Danes so spet limuzine, drugačne, ampak so. Kupci tovarn pridejo, si ogledujejo, starim delavcem pa si ne upajo pogledati v oči. Ne upajo, ne upajo. Mar jim je jasno, da se je delalo tudi ob sobotah, za nekakšno solidarnost, za tehnološke izboljšave, za ... kurac! Kaj imamo od tega, kaj? Nič. Knjižice bomo dobili in nasvidenje, odvečniki. Nekoliko se obotavlja, preden gre mimo vratarja. Še vedno je isti. Kapo ima nekoliko postrani in čemerne oči, mimogrede pomisli. Roke vedno v žepu, ovratnik sukničiča nekoliko privihan, temnomodra kravata in brezhibno čisti čevlji, to pa res. Bil je ponosen na svojo uniformo in na svojo vratarsko službo. Zdaj dela samo še dopoldan, samo po štiri ure. Ostali vratarji so najeti, brezbrizno gledajo vate. Jože, Fadil, Ismet, Darjo, Grega, Tone, Mik, pa Jovo in Andrej, pa še en Jože, pa Brane in Srečo, glej jih. Brbljajo, se skušajo šaliti, čeprav se jim vidi, da imajo grenkobo v očeh. Srečo ga takoj opazi. Povabi ga mednje. Pomaha jim. Nekaj navrže vratarjem, tako kot vedno, kadar gre mimo. Če sem slučajno kdaj malo zamudil, mi je solidarno

štempljal kartico (dokler so bile), se je spomnil. Vsi smo po malem goljufali, vsi. Zakaj ne bi mi v proizvodnji, če so oni iz pisarn hodili skozi poseben vhod in so imeli svojega vratarja v upravni stavbi in svoj režim? Takrat so temu rekli drseči delovni čas. Drseči, ja ... saj je zdrsnil, zelo nizko je zdrsnil, se je nasmehnil. Vrtar odkima in zajadikuje, da si ni mislil, da bo moral zapreti vrata za vedno. Pokimam mu in gre med sodelavce. Zapletejo se v jezljiv pogovor. Bliža se usodna ura, ko bo gospod direktor povedal, da so odpuščeni in da naj dvignejo knjižice v kadrovske oddelku.

Bife je nabito poln in zakajen. Nekaj se jih nagnete k točilni mizi in vsi po vrsti naročijo točeno pivo. Njemu se zdi, da je vse le slaba šala, da se dogaja kar tako, da bo jutri vse po starem. Tišči se med starejša delavca, ki sta brez vsakršne kvalifikacije in sta delala pomožna dela, največkrat pa le šahirala v skladišču; tako udobje in še dve leti do upokojitve!? Niju to sploh ni prizadelo. Saj sta popoldan delala pri privatniku in takorekoč že imela rezervni scenarij, kot so temu rekli tisti, ki so že zdavnaj napovedovali razpad obrata, proizvodnje. Rezervni scenarij, pomisli, rezervni scenarij ... Na hitro pogoltne hladno pivo. Ima ga, da bi naročil še travarico, pa ... Potem odmisli in se zaklepeta s sodelavcem na levi. Preklinjata oblast, direktorja, ki je postal solastnik tovarne, sistem, ki jim je ukradel tako imenovano minulo delo. Kam zdaj, ga zaskrbi, kam? Naročijo še eno rundo. Ve, kako se bo končalo. Naročalo se bo in pilo in preklinjalo. Nič, še tole spijem in grem. Kaj jih bom poslušal. Prej bi govorili in prej bi se upirali. Zdaj je prepozno, dragi moji, prodani smo, prodani! No ja, tako črno ni. Se bom že znašel, saj znam kaj pošraufati. Ampak moderni servisi - pripelješ avto, računalnik ga pregleda, mehaniki imajo bele rokavice in snažna oblačila. Mi smo bili vsi šmirasti in umazani. Ja, ja, včasih ...! Šel bom. Ti se ga bodo zatolkli do konca. Jutri je sredo in treba bo na zavod za zaposlovanje. Gneča bo. Nekaj njih bo tam, pa še drugi. Minilo bo, vse bo minilo, ga otoži. Nenadoma se mu zazdi, da je pivo postano, da so obrazi okrog njega spakasti, da se mu vsi samo režijo, da so same prikazni. Potolče po rami bližnja sodelavca, se poslovi še od ostalih in se nameni skozi vrata. Med vrati naleti na

še nekaj jeznežev, ki se rinejo v lokal. Vsi se sicer poznajo, a zdaj se mu mudi, čeprav ne ve prav kam. Gleda jih, kako si malomarno zaticajo delavske knjižice v žepe, kako nekateri postanejo in zalistajo po njih. Vsem je na obrazu izpisano: odvečnik.

Oktobrska vlaga je ležala v skromnem parku. Listje je mehko padalo na zanemarjeno travnato površino, kjer so psi puščali dreke. V parkcu so včasih posedeli in spili pivo, kadar je kdo kaj malega proslavljal in je bil bife prepoln, ali pa kar tako, po delu, kadar se jim ni mudilo domov. Oziral se je naokrog. Potipal je knjižico v notranjem žepu lahkega plašča, ki ga je redkokdaj oblekel, ker je bil že star. Najraje je nosil preproste vetrovke, ali pa celo kar trenirko. Zdaj mu je bilo žal, da ni prišel z avtom, saj bi se lahko zapeljal malo naokoli, morda v predel mesta, kjer je zdaj živela Zina. Rad bi jo videl, samo videl bi jo rad, mu je zagomazelo nekje v zaprsju. Brcal je pred sabo pozabljen časopis, ki se je nabuhlinil zaradi vlage. Jezno je pljunil na masten naslov, ki je obetal gospodarsko rast in uvedbo evropske valute. Za njim se je pripeljal eden od mlajših sodelavcev. Spustil je steklo na vratih avtomobila in ga vprašal, ali ga kam zapelje. Vljudno se mu je zahvalil in rekel, da se mora malo razhoditi.

Kar dolgo je čakal na trolo. Usedel se je na prvi prost sedež. Iz žepa je izvelkel knjižico in začel listati. Pogledal je datum zaposlitve: 2. 6. 1972. Datum odpusta: 20. 10. 2005. Celo življenje, se je zamislil in zaprl knjižico. Skrbno jo je spravil nazaj v žep. Pogledal je na prepolno ulico. Zašli so v prometno konico in se po polžje premikali naprej. Iz oblakov je začelo rahlo pršeti. Na steklu avtobusa so se ustavljale drobne kapljice in se zbirale v majhne potočke. Vse je bilo sivo in mokro. Nekaj dreves je še žarelo v drevoredu; rdečerjava barva je plemenitila sivino, ki se je gostila. Po kašne pol ure cincave vožnje so se končno prebili v center mesta. Ni imel dežnika, zato je na hitro stekel pod napušč in v avlo glavne pošte. Včasih so se tu ljudje drenjali pred telefoni. Vse je bilo živo tam okrog, zdaj pa le hitijo noter in ven in se ne menijo za nikogar. Otresal se je vlage ne vedoč, kam bi šel. Da bi pohajkoval, je preveč gosto rosilo, pa še v noge ga je mrazilo, ker pivo ni prijelo; le klokotaje se mu je prelivalo po trebuhu. Zatlačil si je roki v plašč

in posmrknil. Mimo njega je hušknil znanec, ki je bil politični agitator v tovarni, šef sindikatov, komunist, jasno. Zdaj je lastnik majhnega podjetja. O, dobro sta se poznala, saj mu je moral kar naprej popravljati citroene. Vedno je kupoval nekakšne polomije in jih predeloval. Nor je bil na spačke in na velike črne žabe (tako so takrat tem avtomobilom rekli). Kadar si je kupil novo mašino, tako je rekel, je staro pripeljal k njemu, da bi jo spravil v red za sina ali za hčerki, kakor se je pač odločil. Za hip sta se spogledala. Celu ustavil se je in zamišljeno rekel: »A zdaj ste pa na cesti, kaj?« »Ja,« mu je malomarno odgovoril in skomignil z rameni. »Ni kaj, globalizacija,« si novodobni podjetnik malce popravi kravato. »Saj bi vas povabil na kozarček, pa se mi mudi v Avstrijo. Morda kdaj drugič, velja? Šla je naša tovarna, šla,« je še zavzdihnil in se pomešal med ostale hitevnike.

Ostal je nem sredi prerivajočih ljudi. Torej je vedel, se je zamislil. Seveda je vedel, saj je direktorjev sin poročen z eno njegovih hčerk in skupaj hodita na tenis. Ja, oni so si nakupčkali denarja in privilegijev, mi pa ... Prej so bili partija in sindikati, pa sekretarji in funkcionarji, danes pa - globalizacija! Kurc, pa taka globalizacija. Na travarico bom stopil, pa bo!

Sredi trušča se je dobro počutil. Glasba je bila sicer glasna, a toplo mu je bilo. Okrog njega je bilo veliko mladih ljudi, ki so se nagnetli iz šol, saj je bila taka ura. V ta lokal ni nikoli zahajal. Naročil si je že tretjo travarico, brez ledu in vode. Alkohol ga je polagoma zmehčal, da je postal težko ugnezden v udoben stol. Očitno je zasedal prostor običajnikom, ki so prihajali noter in zviška gledali nanj. Po pogovorih je uganil, da so prišleki študentje prava. Gizdalinsko so se obnašali in vsevedno gledali okrog sebe. Taki nam bodo režirali usodo, taki in novi ekonomisti, ki ti vidijo na čelu procente – koliko procentov si še vreden, za koliko procentov dobička te lahko prodajo in koliko denarja še lahko iztisnejo iz tebe. Punce so opletale z velikimi dežniki, fantje so skušali poiskati pristo mesto, da bi sedli. Kar naprej so pogledovali k njegovi mizi. Njihovi pogledi so govorili: Stari, si nam odvzel prostor? Kaj delaš tukaj? Daj, spravi se ven. To je naš lokal. Ampak ne, njemu je tu bilo dobro, povsem

dobro. Namignil je natararici, naj mu prinese še četrto travarico. Dolgo se je obotavljala in se pomenkovala z mlajšim moškim, ki je prišel skozi vrata za točilno mizo. Očitno je bil lastnik lokala. Namrdnjen je prišel do njega. »Oprostite gospod, zdi se mi, da ste že vinjeni, takim pa pri nas ne strežemo več.« To je rekel sicer vljudno, a z nekim sarkazmom, z neko novodobno ihto, ki ne trpi sočloveka. Nič ni rekel. Zahteval je račun in se nekoliko majavo vzdignil. Lastnik lokala mu je pomagal obleči plašč in mu celo odprl vrata. To naj bi pomenilo: Pojdi, pojdi, smrduh stari! Zunaj je še vedno deževalo, morebiti malo manj, a vztrajno. Pogledal je po ulici. Proletarci vseh dežel, združite se, mu je zabrenčalo v glavi. Potipal se je po notranjem žepu, če je tam še delavska knjižica. Še je bila tam, še. V hlačnem žepu je poiskal mobilnik, da bi poklical Mikca ali pa Manco. Danes je hotel z nekom leteti skozi čas - preizkusiti nova krila. Mikec se mu je oglasil, a ni imel časa, delati mora, saj je dobil ogromno naročil. Manca mu je rekla, da je bolna, da ne more, da pa lahko pride k njej na kavo, saj je sama doma. Da bi zdajle šel v prazno hiško v zamestju, da bi šel domov, ne ne ne! Ne, domov ne grem, se je dokončno odločil.

Do Mance je bilo daleč. Kar stal je tam in nastavljal obraz drobnemu dežju. Čutil je, da izgublja noge. Opotekel se je in se premaknil proti avtobusnemu postajališču. Brskal je po žepu, da bi našel kakšen žeton. Na srečo je blizu trafika, da jih je lahko kupil. S polno pestjo žetonov, saj mu je bilo vseeno, koliko mu jih je trafikantka dala, se je zavlekel pod zdelan napušč avtobusne postaje. Za trenutek je pogledal golobe, ki so se v jati spuščali na ploščad pred trgovino in v krogih tacljali naokrog. Kako hudiča letijo, če imajo mokro perje, je pomislil. Aja, z voskom imajo prevlečena, se je spomnil. To mu je nekoč razlagala babica, ko ga je vozila na sprehode in mu razlagala mestne zanimivosti. Z voskom, ja ... Pogledal je, katera številka je na troli. Prava bo, je ugotovil. Ta pelje k Mancu. Tja bom šel. Saj je rekla, da lahko pridem na kavo. Kar šel bom, v tiste smešne škatlaste bloke in se z dvigalom potegnili v osmo nadstropje, je domislil in se prožno odgnal na trolo. Pijanost se mu je sprevrгла v nekakšno radoživost. Kar brbljal bi in brbljal.

Manca ga je med vrati najprej začudeno gledala, potem pa le spustila noter. »Ves si moker,« mu je rekla in se odmaknila - oblečena v debelo frotirasto domačo haljo, z velikimi copatami (nekakšnimi kužki) na nogah. Nič ni odgovoril, kar vstopil je. Ni je vprašal niti, ali naj se preobuje. Ponavadi je vljudno sezul čevlje, pa še kakšno rožico, čokolado ali parfum ji je prinesel. Manca je bila njegova zadnja bližnjica do mesene sreče. Poznala sta se že dolgo. Skupaj sta padla na nekem plesu, kjer je ona silila stran od moža, ki si je našel mlajšo. »Kaj te je prignalo? Saj sem ti povedala, da sem bolna, nekakšna viroza, nekaj takega. No, če si že tu, se usedi na kavč. Kavvo bom skuhala. Bi tudi kaj jedel? Imam prežganko in hrenovke. Kosilo si pripravljam. Hčerke ne bo. Po šoli je šla k prijateljici in pride šele zvečer domov,« je Manca drobila in ga nejevoljno gledala. »Ja, pa bom, moja golobičica, pa bom,« je rekel in razklenil roke, da bi jo malce zajel, da bi jo stisnil nase, da bi oba čutila neizbežno pristnost sousojenosti. Malce se je sprostila in mu pustila, da jo je naslonil nase. »Pil si,« mu je poočitala. »Že sredi dneva si se ga napil,« se je zasmejala in se mu odtegnila. Dolgo sta se gledala. V njegovih očeh je bila ena sama samota, siva in pusta. Iz žepa je povlekel delavsko knjižico in z njo pomahal po zraku. »Odpuščen,« je Manca stišano rekla in se še bolj zavila v frotir. Obraz se ji je skrčil v iskreno skrbljivost. »Kaj boš pa zdaj?« Povsem se je povesnil. Rameni sta mu uplahnili; med prsti je tiščal knjižico in gledal nekam v tla. »Letel bom,« je bebavo rekel in se skušal nasmehniti. Med prsti je mencial knjižico in se kisal. »Če sem že odletel, bom pač letel,« je rekel in se raskavo zasmejal.

Po skromnem kosilu in močni kavi se je počutil bolje. Stopil je na balkon in gledal sivino tam spodaj. Manca se mu je pridružila. Čez frotir si je navlekla bundo. Prižgala je cigareto in puhkala dimčke. Vmes je pokašljevala. »Še bolj se boš prehladila,« ji je pokroviteljsko rekel. Samo odmahnila je. Spet je potegnila dim vaze in ga od strani pogledala, tako po žensko, zapeljivo. Njen obraz je bil sicer bled, a za zrela štirideseta še kar spodobno svež in napet, poln obljud, poln poljubov. Tiho sta bila in gledala, kako dež mezi na mesto. Spodaj, med bloki, se je vzdigoval otroški vrišč. »Kaj premišljuješ?« ga je

Manca vprašala. »Ah, nič,« je rekel, čeprav se mu je v glavi odvijal film, kako bi letel tja dol in se raztreščil na asfalt. Če bi imel krila, bi se vzdignil in poletel, nekam nad mesto, nekam v sonce; kot Ikar bi letel, ja, kot on. Tudi to pripovedko mu je babica večkrat povedala, v parku, ko je prebirala knjigo in ga pazila.

Imeti krila, imeti krila ...

SEJALEC

Mogoče je zunaj še vedno mrzlo. Ne vem, bom pogledal. Sanjalo se mi je, da sem sedel v kavarni in sem imel na voljo tople roke, ki so mi odjemale trenutno zamišljenost. Tako prijetno jih je bilo čutiti, tako dobro je bilo. Potem je bilo vsega konec. Deževalo je. Trobente so pele. Črni dežniki so zakrivali obraze, ki so nosili svoje zgodbe v varne domove. Tako je bilo v sanjah. Zdaj je konec jutranjega zehanja in ... Samotni strelci usode so že pripravljeni, da me določijo za tarčo. Kako smešno je vse skupaj, ko skušam doživeti nejasnost nekega brezupa, ki najeda dneve, zdaj darovane, ali pa samo določene, da jih lahko uporabim na sebi lasten način. Hrana sem za lačne ptiče brezupa. Mar mi niso govorili, da bom krokar, da bom samotni obešalnik za pajčevine? No, saj sem in to še kako! Če sem iskren, se imam zelo rad, zelo zelo. Zaljubljen sem vase. Rad se objamem, rad se vzamem ... Mir. Sosed ropota s traktorjem, drugače je pa mir. Če ne bi bilo zvonjenja v cerkvi, bi bržkone pomislil, da sem padel v nek čuden svet senc in tišine. Prej sem živel v mestu, pa ne v enem, v različnih mestih. Eh, mesta ... Mis-

lim, da ljudi združuje strah, to bo! Mene zdaj ni ničesar več strah, prav ničesar. Rad sem v tej samiji, ko sanjam oblake v jutranji kavi. Postrežem si z obroki samoprepoznavanja in sem tihcen sprehajalec po gozdu in po njivah.

Pred nekaj dnevi sem naletel na ... Saj ne vem, še zdaj mi ni jasno, kaj je pravzaprav bilo. Mogoče so vstali mitološki čudaki iz močvirja, ali pa se mi je vse skupaj samo zaprispodobilo. Ko sem se nekega večera zakasnil v župnišču pri mladem, strašansko izobraženem župniku, ki ima kar čedno knjižnico, me je opozoril, da je v tem kraju nekaj nenavadnežev, ki so preostanek dolgih zim v teh hribih in razplojevanja znotraj sorodstva. Morda mu bom ta pripetljaj povedal, ampak dotlej moram stvar preleteti v sebi. Vse skupaj bo najbrž pametno zabeležiti, torej sestri za računalnik in napisati. Bi bilo to prav? Seveda bi bilo, saj lahko vse uničim z enim samim klikom, če bo usoda tako hotela. Pa res, napisal bom. Že dolgo nisem pogнал te svoje mašine, dolgo. No, pa dajmo.

Bilo je hladno pomladno jutro. Trave so se lesketale od rose, megle so ležale v dolini, na skalnatih vrhah se je belil sneg. Hodil sem po zarobju in gledal sveže zorane njive, ki jih je bilo na tem koncu veliko, ker je tu bilo tudi veliko ravnega, vse drugo so strme senožeti. Od tam se je lepo videlo v dolino in na strnino vasi, ki se je nakupčkala okrog cerkve. Kako lep jutranji prizor, vreden kakšnega starodobnega slikarja. Nekaj sonca na belini snega, nekaj pa že na cerkvenem zvoniku, sence pod rahlo zazelenelim gozdom in sveže njive; tiste na prisončju so se mastno svetile. Lepota, ena sama lepota, ki je v mestih nisem nikdar tako boleče začutil, razen, kadar se mi je pogled ustavil na lepo oblikovani ženski. Postopal sem tam čez. Z nasmeškom sem gledal, kako šolski avtobus pelje hribovske otroke v sosednji večji kraj v šolo. Na vsem območju, v krogu tridesetih kilometrov, se je komaj zmoglo nabrati otrok za eno šolo. Naša razplodna moč ...? Ne moč, volja! Šel sem naprej, na hrib, kjer je rasla stara lipa, ki sem jo zmeraj občudoval. Kakšna rast, kakšen ponos, kakšna logika v razporeditvi vej. Včasih sem bil nor na arhitekturo smrek, ampak zdaj odkrivam visoko geometrijsko logiko tudi v listavcih. Tam sem dolgo slonel in gledal, kako pomladno sonce

počasi tiplje v senčnine in kako trga megle spodaj v dolini, kjer se je že začel običajen ritem delovnega dne. Zdaj je sonce prišlo tudi sem gor do lipe, ki je vrgla dolgo senco po mladi travi, v kateri so že vznikali rumeni regratovi cvetovi. Jutranji hlad se je polagoma topil. Mimogrede sem pomislil, da je strašno nelogično, da otroke vozijo v sosednji kraj, župnijski urad je pa v tej vasi – baje je tam tudi že bil, pa se je prejšnji župnik odločil, da bodo obnovili najprej ta urad, potem pa še onega drugega. Obnova dejansko poteka in potem se bo študiozni župnik preselil tja, čeprav mu tudi tu ni slabo.

Imelo me je, da bi kar sedel in poslušal tišino. Tu in tam se je oglasil zvok avtomobila, ki je rinil v dolino ali pa na planotast svet. Do doma bi moral dol na cesto in po dolgem ovinku nazaj v vas. Odločil sem se, da grem raje po nekakšni bližnjici, skozi gozd na drugi strani hribčka, ki je zamejil sveže njive od dveh večjih na južni strani blage ravnine, ki se je natekala v dolgo dolino, tam pa se je spet zožila in levo in desno ponujala strmine. Nekoliko ulenjeno sem se vlekel skozi grmovje in skušal čimprej priti v objem sonca, ki je pridno pivnalo jutranjo roso ali slano ali kar je že bilo na tleh. Kot mestni človek se na te zadeve ne spoznam – zame so mokra tla pač mokra, in če so nekoliko bela, se mi zdi, da je to sneg. Še preden sem stopil na plano, sem spodaj slišal vzdihovanje, mučno vzdihovanje. Sprva sem mislil, da se nekomu dogaja nesreča, potem pa ... Razgrnil sem veje grmovja in v svežih brazdah zagledal ogromno belo rit in spuščene hlače, ki so se ustavile na velikih škornjih; moški je bil nekoliko usločen in si je drgnil plodilnik. Stopil sem nekoliko vstran, se pomaknil na drugi konec in se ves prepoten pomikal med debli. Tega prizora nisem hotel zamuditi, nikakor ne. Zdaj sem ga lahko videl od strani. Uh, kakšno orodje je imel in moda, moda, velikanska. Kmečki korenjak pri petdesetih pač. Obraz pa, ves spačen, nekoliko zamračen s senco, ki se je zgostila pod črnim klobukom. V drugi roki je držal digitalni fotoaparatus, pogledoval na zaslonček, se pačil, se napenjal in spuščal nenavadne glasove. Končno se je le izsemenil v brazde; pošten curek je spustil v zemljo. Še nekaj časa je vzdihoval in globoko dihal. Polagoma se je vzravnaval. Digitalca je spravil v žep suknjiča. Dvignil je roko in si

ovohaval prste. Bržkone se mu je nekaj semena pocedilo po prstih. Namrščil se je in si roko obrisal ob hlače. Oblekel se je, si po moško zapel pas, posmrkal in s privzdignjeno glavo gledal po zorani njivi. Privzdignil je klobuk in si obrisal potno čelo. Potlačil je sive lase in si spet nadel klobuk. Bogato je pljunil v zemljo in štorasto stopil v medbrazdje. Šele zdaj sem videl, da je na koncu njive rdeč traktor. Sonce se je odbijalo od stekel kabine. Možakar se je upočasnjeno pomikal čez brazde in pokašljeval. Šel je proti traktorju. Mene je to tako presenetilo, da sem nekaj časa prihuljeno slonel ob deblu in se tajil v podrasti. Ustrašil sem se, da bi se obrnil in me zagledal. Pa sem pozabil, čisto po mestno, da sem bil varno v grmovju, da me pač ne bi mogel videti. Ko sem se nekoliko zbral, sem se le vzdignil in se zamaknil v gozd. Pazil sem, da nisem stopal na suhljad; to mi je ostalo še iz časov, ko sem kot mulc hodil s taborniki in se učil tihe hoje po gozdu. Presenečenje me je gnalo domov, dobesedno gnalo.

Preletim napisano. Nič posebnega, v stilskem smislu, ampak, tista velika rit sredi brazd in seme v zemljo ... Bi to komu zaupal? Bom, ko bo čas. Tale zapis bom poslal prijateljici v mesto. Jo kar slišim, kako bo komentirala: Tvoje bedne rovte - med čudaki boš še sam postal čudak. Kam pa ti spuščaš seme, a? Morda v kakšno natakario ali kakšno punčaro, ki se uči ljubezni pri tebi? Misliš, da te ne poznam? Ja, draga moja, saj veš, živčni zlom in tablete in ... ne, zdajle ne bom premišljal o tem. Kaj pa, ko bi šel do vaškega župnika? Saj moram. Obljubil sem mu knjigo, tisto antropološko študijo o novozelandskih domorodcih. Hudiča, kam sem jo pa založil? Premakniti moram kup starih časopisov, da končno pridem do nje. Odmaknem ostanke sendviča, ki sem ga žvečil sinoči. Bežno pogledam na koledar, da ugotovim, ali imam danes kakšne obveznosti. Nič. Prost kot ptica, hej! Naj mu povem, kaj se mi je pripetilo tisto jutro? Morda bo mislil, da sem patološki špegavec. Ne, nikoli nisem bil, morda bom pa postal. Glej no, nova reč v mojem življenju. Zalezovati, na skrivaj gledati, uh! Ne, ne, saj je vse v redu v moji glavi, vse je v redu; predali so novi, podatki so se sestavili ... Zdaj sem počitnikovalec in poslušalec trav. Popoldan bom vzel odejo, se ulegel v trave in bral. Nekoliko me skelijo

oči, ampak to bo od nenavajenosti na sončno luč; tako je, če celo življenje preždiš pod neonom. Saj mi je dal številko mobilca, pa sem jo nekam založil. Aha, že vem. V knjigi, ki mi jo je posodil, o povojnih pobojih ... Sranje! Tu je. Najprej zajtrk, potem ga pokličem, potem.

Okusno opremljena knjižnica me zajema v neko novo čarnost, v neko novo snovnost. Župniki so mi bili vedno velika uganka. Tale, tu pred menoj; s sklenjenimi rokami si objema kolena in me pronicljivo gleda. Za tega bi rekel, da si je ta poklic izbral, ker je nekoliko filozofski tip in je v tem videl svojo udobno eksistenco in nič drugega. Kava je povprečna, in če sem povsem iskren, celo malo vodena; skopuška, bi rekel. Sam pravi, da mu ni do nje, da jo je omejil, da ... Saj me ne zanimajo njegove fiziološke spremembe, to pa res ne, čeravno doslutevam, da bi se rad izpovedal, da bi rad odprl registre svoje zatiščanosti, ampak danes nisem prišel do njega s tem namenom, res ne. Po vljudnostnih frazah in pomenku o vremenu le nekako preideva na tisto, kar me je žulilo. Podrobno mu opišem, kaj sem videl. Najprej me je le gledal in se tu in tam nasmehnil, nekako muzljivo, rekel bi, celo poznavalsko. Razpustil se je v naslonjaču in eno roko odložil na zloščeno mizo. Računalniški ekran je ugasnil. V tišino se je oglašal le ventilator računalnika.

»Pravite, da je gledal v digitalni aparat?« me hladno vpraša in se nekoliko vzravna.

»Ja, res,« potrdim in se odkašljujem, najbrž zaradi živčnosti.

»Potem ... potem ste videli sejalca. Nekajkrat so ga že zalotili z digitalnim aparatom spodaj v mestu, ko je na ulici in pred zdravstvenim domom fotografiral mlade ženske, se razume. Nekdo mi je omenil, da včasih fotografira tudi kakšen prizor iz pornografskih filmov. Zdajle sem že presegel svojo zavezo molčečnosti, ampak tale zgodba ... s sejalcem!? Vidite, kakšni so naši hribi, vidite. Ljudje se hočejo izživeti. Moč telesa obvladuje moč duha, to je zelo naravno, zelo človeško, in potem, potem imamo sejalce, ki pravzaprav sejejo jalovost. Narod s takimi sejalci propada. Veste, v teh hribih, v tej fari, je včasih živelo tudi tisoč petsto ljudi, zdaj pa jih je komaj nekaj čez petsto, v vseh treh vaseh, ki so vezane na moje farovanje, pa še

na drugi strani planote leži nekaj samotnih zaselkov, ki premorejo peščico starajočih se domačinov. Živelj tu zgoraj nezadržno usiha, čeprav se je bivanjski standard močno popravil. Saj vidite, imamo vodovod, znosno cesto, samo ljudi nimamo. In jalove sejalice imamo. Prosil bi vas, kot razumen intelektualec boste to razumeli, da tega ne razglašate naokoli. V tako kočljivi situaciji ga sovaščani niso še videli, vedo pa, da je samotnjak in da ima čudne navade, do katerih ima pač pravico, dokler z njimi ne ogroža drugih. Nikoli ni bil oženjen, pa tudi nobene ženske se ni videlo pri tisti hiši. Dokler je delal spodaj v mestu, ni taval po zarobjih in ni čudoval samo doma, zdaj pa. Kdo bi vedel, kaj se dogaja v njegovem notranjem svetu. Po najboljših močeh se trudim spoznavati notranjščino svojih faranov, da bi jim lahko pomagal, kadar zaidejo v psihične stiske. Včasih blaga beseda zaleže prav toliko kot apaurin in podobna kemija. Res vas prosim, da obdrživa tole zgodbo za najino interno uporabo,« me vneto nagovarja.

Diplomatsko prikimumem in si pri tem mislim: Tale ve še vse kaj drugega, pa bo najbrž res kleno molčal.

Malo pred poldnevom sem že na poti domov. V avtu poslušam glasbo in si mislim, ko pogledam brazde na sveži njivi, ki so jo dopoldan urezali na poševnem travišču: Tule bodo novi sejanci. V kotišču spomina se mi pritakne slika iz filma: Afriški domorodci so v votle palice, lepo izrezljane, obredno porivali svoje krepke in dolge ude. Nabrano seme so potem s posebno obrednostjo zlivali v reko. Zavijem k vikendu neznansko utrujen, zbit v neko razsejanost. Kdaj bom jaz spet sejalec ...?

BREZNA

Ne glej me tako, res ne. Poglej raje v dušo, ki si si jo že navsezgodaj zloščil s kavo. Pa ti je teknila, kajne? Pretiravaš s filozofijo in z namigi, da si nekakšen polbog, ki bo odčaral svet iz teme. Včasih si vse delil na črno in belo. Še psa si hotel prebarvati, ker je bil preveč bel. Zdaj pa ti je vseeno, samo da bi svojo eksistenco primerno odtegnil navadnemu svetu. Poročal si svoji vesti, da se ti je sanjalo o breznu, v katerem mrgoli čudnih živali, ki zehajo. Mar so to mrtveci, ki so postali politično blago? Mar so trobente, ki so narjovele nove zarje? Poglej, jutro je, časopis šušti in preostanek kave ti brenči v glavi. Bojiš se neonskih luči, ki bingljajo nad teboj in bi te pospremile onkraj. Bojiš se zadnjega diha, ki bi morebiti ugasnil v sterilnih prostorih, in bi temu rekel skorja obupa.

Zunaj predpoletni čas; dež umiva žalost ulic in veter pripogiba mlada drevesa, ki si jih lani privezal, ker te je izkušnja naučila, da je v teh krajih burja gospodar, da je burja božja odposlanka, ki uravnava majhne podvige rastlinoljubcev. Tako. Zdaj si čist in umit. Z novim tekočim milom si dal koži novo dimenzijo in ji dopustil, da zaduha. Se spomniš mrzlih zim, ko si se le redko kopal

v stari kamniti hiši in se ob prvih pomladnih toplotah razskorjil, se dal svetlobi videti in poljubljal tla, ki so dišala po odrešitvi? Ja, lahko se temu smejiš, ampak takrat si bil bolj svoj, znotraj sebe doma, odtujen svetu, ki ti je danes dal pečat in neko obvezo, da ga ubesediš. Premogel si že boljše čase, kajne? Tale majčkena depresija je morda samo droben predmet psihiatrične rutinske debate, ki bi navrgla novo kemijo v tvojo glavo. Prijateljeval si z vinom, pa ti je reklo, da si prešibak, da bi zmogel zemeljski ogenj pretvoriti v iskre, ki bi letele v noč tvojih dni. Premalo si spal, mar res!? Se ti ne zdi, da si spal že celo večnost, da si prespal celo sončni vzhod, ki se je razlil po dlani in ti dal novo moč božanja. Ah ne, tebi se ne ljubi, ti si angel samote in zapredek lastnega zadovoljstva. Sklenil si, da ne boš ovekovečil niti lastnega mnenja, kaj šele da bi s kom skušal ubesediti nori čas, ki se lepi na stene tvoje votline. Sam si skušal biti bog, ki deli milost preteklih časov. Na robu brezna si, na robu lastnega brezna, ki si ga skopal z lastnimi rokami in mu dal ime. Krstil si ga z ustnicami na tujih ustnicah, ki so še šepetale, ki so ti dajale zavetje, ko si lizal beton težkih dni in jahal meglo nad barjem. Takrat si še zmogel leteti skozi prizme, skozi tuje oči, skozi zidove, ki so se ti smejali. Kdaj pa kdaj se ti primeri, da v sanjah vidiš roke, čisto bele roke, ki ti darujejo jasmínove cvetove in spletajo venec obljub. Ti pa nič: Sediš in skušaš dometi lasten nič. Saj si rekel, da boš postal goreča pesem. In kaj si postal? Soha, črviva lesena soha, ki ima praspomin. Vse je sveto, česar si se dotaknil, tudi lubje smrek, ki si jih zaupal mravljam, prav vse. Ne glej me tako, prosim! Ja, zdaj sem ti spet dobra, kajne, zdaj, ko si se odlital, ko si postal uvel stavec, ves siv in dober. Tvoj hrapav značaj se je nekoliko zgladil in se dokončno zapisal svetlobi. Sonce te je naredilo toplega in domačega. Včasih si zaželim, da bi spet okušala slino tvojih mladih dni, da bi me tvoje seme noro pogrelo v drobovju, da bi ti dala valove svoje vročine, da bi ... Ne, saj samo sanjava. Iz brezverca si začel verjeti v strašno votlino, kjer je podzemno jezero in na čolnih vozijo duše v nek drugi svet. Nek večer si mi pripovedoval, da si slišal, da je tam vse temno, ampak da je na koncu luč, ki použije duše in jih sprejme v raj, ali pa jih spremeni v žerjavico

in se znajdejo v peklu. Zdaj, ko si se naveličal zemeljskih skrbi, zdaj bi rad, da se ti razkrije svet onostranstva. In to te plaši, kajne? Smejal si se romarjem in kadilu v cerkvi, smejal si se, ko so se meni prikazovali angeli in sem si jih želela pobožati. Rekel si mi takrat, da so to moji splavljeni otroci, ki me na ta način obiskujejo. Mar res misliš tako, še danes bržkone misliš tako? Ti si anarhist ljubezni, da veš. Kar si ljubil, tega si se bal. Mar misliš, da ne vem, kako si stal pod njenim oknom, kako ti je tolklo srce, ko si si želel, da bi se vsaj prikazala in se ti nasmehnila?. Pa še so bili podobni strahci, še, ampak si je preteklost dovolila, da ti jih odpíše. Tako, zdaj pa se le spravi ven na svežino. Kaj boš čemel in tuhtal, kdaj se ti bodo brezna odprla in te sprejela medse! Preveč razmišljaš o nepokorščini, o usodi brezen, ki so sprejela vase usodnost, zven harmonike in pate-tike. Mar ne veš, da je umor neke vrste samomor, da, tudi to je sa-momor. Joy, pa ne glej me tako, prosim! Zdajle vidim v tvojih očeh brezno, v njem se zrcali luna in na luni je deklica, ki se igra s tvojim žepnim robcem. Potem je žepni robec zastava nekega slovesa, ki se dogaja na križišču tvoje mladosti. Mar nisi rekel, da si obiral češnje in padel v maternico edine zvestobe, ki ti je dala dvojno življenje? Obrisal si prah podeželja na ponošenih čevljih in potrkal na vrata meščanske hiše, kjer je dišalo po kavi in parfumi. Potem se ti je zgodila revolucija. Zavil si se v gozdne megle in potlačil v sebi nežnega dečka. S tresočimi rokami si podpisoval razne izjave in v nočeh poslušal, kako udarja dež izgubljenih solza na lobanjo tvoje-ga zavedanja. Zdaj pa že nehaj s tem tvojim gozdnim parlamentom in z domoljubnostjo, ki se je razgubila v delnicah tujega kapitala. Saj še sam ne veš, kdo si. Pa ti bom povedala, enkrat za vselej ti bom povedala, kdo si. Mešanica si, ena sam mešanica evropskosti si. In zdaj si čemerem, ker je utonila iluzija, da so dedje skrčili gozd samo zato, da bi peli na pogrebih, sicer bi se pa kar z vilami pobili za en sam premaknjen mejnik. Koliko tvojih dedov se je obesilo, koliko si jih je sežgalo jetra z doma zvarjenim žganjem, ki jim je odvzelo pamet in jih naredilo plemenito melanholične? Ti si zdaj povsem zunaj tega. No, se boš premaknil? Ne čakaj, da ti bom spet pomagala onkraj z nasmehi in z otroško ljubeznijo. Prestar si, da

bi si nadel plašč všečnosti za mladino. Mar misliš, da so bodoče generacije oplojene s tvojo norostjo? Morda, a se bo raztopila v svetovnem nevrotičnem kaosu. Kar tiho si. Molčati si se naučil. Kot kamen molčiš. Pa si vedel, da ima tudi kamen svojo kemijsko govornico, svojo izpoved. Marsikaj si vedel, tega pa ne. In čakaš, da se ti bodo sama odprla vrata in te bo sonce povabilo na stezo edinega upanja, ki ti je še ostalo. Postarane ideologije si razobesil na lipe in zdaj čakaš, da bi jih čebele pomešale med medino in jih raznesle na vse strani. Nekoliko norosti sem ti vedno pripisovala. No, poglej se v zrcalo, pa boš videl, da imajo tvoja lica nek zapis. Ne moreš se nasmehniti, ne da bi pokazal tiste gube, ki so nekakšne pokrajine tvoje pogoltni zlohotnosti. Slovenec sem, si sinoči pel, ko si si usta močil z vinom in si drhtel v luč v zanemarjeni vinski kleti, kjer so pajčevine navite okrog skromnih žarnic. Tega ti ne odrekam, tega res ne, ampak pozabljaš, da sem ti zvesta dlje kot si se ti tega sposoben spomniti. Tvoje raskave dlani gladijo žamet moje kože, ko si toliko pri močeh, da bi spet semenil. Pa si le usahlina, navadna usahlina si. Parade so ti všeč, vem. To jutro je zate ena sama nova parada. Nekoliko si se zbistril in hočeš še kave. Pokrajina za tvojim čelom se je najbrž že zdavnaj zamočvirila. Nekoč si mi govoril, da so tvoji dedje spretno čolnarili na jezeru, ki ga ni več. O jezerankah si govoril, jezerankah, ki so imele zelene algaste lase in so ob mesečinah plesale na obrežjih in zapeljevale mlade jezerane, ki so potem izginjali v zeleni vodi. Ker se je preljubi Bog naveličal razvratnosti jezeranov, ki so se parili kar povprek, jim je navrtal dno jezera in jim odvzel veselje do vode. Umaknili so se v gozdove in se pozverili, toliko pozverili, da so drug drugega metali v brezna. Ta strašna brezna nosiš v sebi. Ne zehaj, iz ust ti smrdi, po mrličih ti smrdi ... No, le pojdi, pojdi v park in poglej, če se mladi še ljubijo, če so steze še polne stopinj, ki so jih razsejali naključniki. Kaj, a boš cmihal v dopoldan in boš skušal v sebi ubiti samomorilca? Kolikokrat si ga že klical, pa si ga utopil v vinu. Če ne bi bilo mene, bi že zdavnaj odrevenel v kakšni tihi noči. Dvojina sva, pa bi bilo bolje, ko bi jaz bila ednina. Oh, starec v parku. Nič nenavadnega. Povsem urbano, povsem evropsko. Gramatiko ljubezni si že

zdvaj zavrgel, le leksikon si še obdržal in ga sprti dopolnjeval z mednarodnimi izrazi. Ne glej me tako, sem ti rekla!!! Ti si obseden z brezni. Ven pojdi in si poišči luč, da bo presvetlila brezno v tebi, ven pojdi! Vse sem ti odpustila, prav vse, vsa pijanstva, vsa zverstva, zdaj pa pojdi, da te tu ne najdejo vnuki, ki nosijo v sebi svojo prihodnost, brez tvoje breznaste preteklosti.

Pa vstane in gre. Zunaj se mu zdi, da je tam zgoraj odprtina in da vanjo kuka sonce. Nove zastave so na ulici, nova resničnost – le brezno kozmosa je staro in dobro.

SAJE

Pesem se vije med betonskimi bloki; udarja in nabija, tam zgoraj pa je velika krvavordeča poletna luna, že zdavnaj razdevičena s človeško nogo, če!? In ta veliki »če« se mu obesi na ramo, na levo, na tisto malce povesneno, najbrž zaradi konstitucije, take mlahave, ne prav atletske. Še malo prej ga je zdeloval dremež - ko je že mislil, da bo šel v tisto ulico, kjer se je tako sladko zaspalo ob njej, ki je dišala po travnikih. Nekoč ji je to tudi rekel, pa mu je odgovorila, da je kmet zarukan. Ona, pa travniki. In sta se pričkala. Hotel ji je dopovedati, da so kmetje prav tako potrebni na svetu, kot piloti vojaških letal, recimo. Skoraj bi ga nagnala, dosti ni manjkalo. Naslednji večer se ji je oddolžil s tem, da ji je prinesel steklenico njej ljubega vina. To jo je za hip potolažilo, ampak ... Vseeno sta legla skupaj in se zaznojila v noč, ki jima je naklonila še jutranje ljubljenje, tako, povsem predano, že skoraj živalsko. Zjutraj je vedno kričala, da ji je moral z dlanjo pokrivati usta, ker mu ni bilo vseeno zaradi nadležnih sosed, še posebej tiste stare, ki ga je na stopnišču prestrezala z očmi, v katerih so se kot na računalniškem zaslonu izpisovali stavki: Prasec perverzni. Le kako jo matraš, ubogo revo.

Pa taka punca, poštena in pridna. Cele dneve dela v trgovini, ti pa jo takole goniš. Da bi jo poročil, to pa ne, kaj? Ha, s čim pa jo tudi bi, saj nimaš nič, prav nič, razen trapastih idej, da boš sestavil nov računalniški program. Ona je neumna, da zgublja čas s teboj. To sem ji že povedala, da boš vedel, povedala sem ji. V nedeljo, ko me je povabila na kavo, sem ji povedala. In da boš vedel, potožila se mi je, da samo prideš in greš. A, že poznam takšne tičke, ki se pridejo k ženski samo otrest, potem pa nazaj v mesto in v beznice. Capin capinasti. Jaz bi te že zdavnaj postavila pred vrata. O, k meni se ne bi hodil samo praznit, k meni ne! Sem bila poštena ženska. Vdova sem, poštena. Ti pa takle divjak. Uboga reva, da se ti pusti tako matrat.

Ja, tistih oči se je bal, prav zares. Kako so divje prežirale mračino na hodniku. In vonj tiste staruhe. Po uležanem starem mesu, po onostranskosti. Vedno je mečkala v roki kakšen časopis. Imel jo je na sumu, da hodi pred vrata in posluša. Saj je bila dostikrat na hodniku, v mehkih copatah, s katerimi je neslišno podrsavala, skoraj tako kot duh.

Ustavi se in gleda majhen smešen vodomet. Posluša glasbo vode. Gre bliže, pomaka roke v mlačnino in si je nekaj vrže v obraz. Sin planin, si reče in se pri tem nakremži. Sin planin sredi betona pod krvavo luno. Glej no, luna ima nocoj menstruacijo. Kaj takega!? Joj, čudeži se dogajajo. In če bi ... Ah nič, nič, zamahne z roko in se umakne v drevored pod goste kostanje. Tam na koncu je lokal, kjer ponavadi spiije zadnje pivo, preden gre v svojo kletno jazbino, kjer ima tri računalnike in nekaj nujne garderobe, pa star hladilnik in še nekaj drobnarij. Pred časom je imel še mačkona in celo dve roži. Vestno ju je zalival, jima trebil uši, se pogovarjal zdaj z eno, zdaj z drugo, pri tem pa snoval kombinacije za nov program, ki bi vohunil po medmrežju za ... Ne, tega ni povedal, tudi njej ne, čeprav ga sprašuje, kaj dela cele dneve. Ni ji bilo jasno, od česa pravzaprav živi. Saj ne, da je bil brez denarja, to ne. Celo dobrega terenca je vozil, ampak ... Na poti ga prestreza smeh iz parka. Mladina si išče kotišče za noč, za toplo julijsko noč polno strasti in mamil. Globalne navade pač. Razmišlja: Kdo hudiča je dal civilizaciji tak program v glavo, da se mora kar naprej odmišljati? Saj to je tako, kot

če bi imel računalnik program, ki bi ga vsake toliko onesposabljal in na novo zaganjal. Poskusil sem sicer, kako to gre, ampak racionalno življenje ima globino. Droga – kakršnakoli - bedasto. Eni se zadevajo z alkoholom, drugi z denarjem, spet drugi ... mene to ne briga. V meni je nov svet in ta je paralelen temu, to je. Nirvana in banane, ha. Skomigne z rameni in gre naprej. Prečka križišče, gre mimo izložbe in se zašobi ob velikem ogledalu. Popravi si ovratnik razpete poletne srajce in potisne sončna očala še više na široko čelo. Prešteje, koliko piv je spil. Štiri velike in eno malo. Torej, še eno malo točeno, potem pa scat in spat. Tiste mašine prekleto grejejo in razgrejejo mojo kletno luknjo, pa jih nocej ne bom pregledoval. Pa tudi k travniški ne bom šel, tudi njena gajba je vroča. Saj sem rekel, da ji bom kupil klimatsko napravo, ampak za letos je najbrž že brez zveze. In drug teden gre na morje, sama, če?! Spet ta veliki »če«. Vedno ta »če«. »Če« kot Čečenija. A se v Čečeniji sprašujejo »če« ali »čeče« ...!? Enkrat bi si jo rad ogledal, Čečenijo. Vse je možno, dokler je možno, pomisli in vstopi v zakajen lokal.

Opazi, da je popolnoma nabit in hrupen. Nekaj znanih obrazov je potopljenih v zgetek dima in medlih luči. Ni mu do pogovora. Prerine se do točilnega pulta, naroči malo pivo in se skriva za steber, na katerem visijo zrcala. Samovšečno se ogleduje in se spakuje sam sebi. Nekajkrat si popravi sončna očala. Črni lasje mu ob zalizciah rahlo sivijo, povsem rahlo. Mudi se mu domov, ker ga nenadoma prešine misel, da bi lahko svojo dišečnico povabil v hribe, v opuščeni dom svojih staršev, kjer domuje hlad. Namenoma je pustil doma mobilca, da ga ne bi klicarili zaradi računalniških uslug, ki jih prodaja (popravljal je napake, dodajal programe, popravil kakšen računalnik, očistil viruse – spoznal se je na te reči).

Zadušljivo je v stanovanju. Odpre okno in se razgleduje po koščku ulice, ki je onkraj nizke betonske ograje. Skozi prečke vidi na drugo stran, kjer je poslovna stavba skrita za mladimi platanami. Včasih tam neonske luči potlevajo dolgo v noč. Najbrž silijo ljudi, da delajo in delajo in delajo, da bi naredili izgubo. Slišal je, da bo šlo podjetje v stečaj, da se stavba takorekoč že prodaja. Nekajkrat je razmišljal, da bi šel tja čez in jim ponudil svoje računalniško

znanje, ki je bilo zabeljeno s primerno fakultetno diplomo, pa je tako nanese, da mu je stara mama, njegov ljubljena nona, zapustila precejšen kapital (ni se mu bilo treba ponujati). Zato je imel med računalniki njeno sliko in se je z njo kdaj pa kdaj pogovarjal, še najraje v nočeh, ko se mu je stožilo po stari murvi v Istri; po kamniti hiši, kjer je nona pletla svoje pogovore in čudne pravljice o hudiču, ki je prilezel iz vodnjaka, ali pa o hudiču, ki rožlja s verigami na podstrešju. Strah v zgornji spalnici in potnost v nočeh, ko so zunaj nabijali škržati in so noči dišale po blagosti in strahu. Napeto je poslušal, kdaj bo hudič zarožljal z verigami. In jutra, ko ga je dedek naložil na star moped in ga odpeljal do morja, da sta se najprej naplavala, potem pa spotoma kupila, kar je bilo pač treba. Bingljajoče noge na trdem prtljažniku na mopedu. Razkrečen sedeti na tisti razgreti kovini. Enkrat se je desna noga dotaknila izpušnika. Velika opekline. Babica jo je povijala in mazala z olivnim oljem in z nekim zeliščem. Koliko sem bil star ..., se zamisli. Ja, menda deset let, takrat enkrat. Mama je rekla, da sem neroden, da bom slabo končal. Ne razumem, kaj jo je gnalo, da se je poročila v tiste hribe, kjer je zima trajala in trajala.

Sesede se na naslonjač in vključi enega od računalnikov. Nemirno čaka, da bi pregledal elektronsko pošto. Čaka na sporočilo o novem programu, ki naj bi mu ga posodil eden od redkih prijateljev, s katerimi se je dobival ob pivu. Nič. Torej, čakanje. V roko vzame nonino sliko. Modre oči ga rotijo, naj že neha piti, da ne bo tako kot oče – ciroza. Ja, pa ja. On že ve, koliko lahko spi. Nagonsko si z drugo roko otipava nekoliko zaobljen trebuh in se spotoma popraska po bulici, ki mu jo je naredil komar. Prav sladostrastno si je praskal drobne pike, ki so jih puščali komarji. Včasih si je prizadeval, da bi jih čim več pobil. Natančno jih je zadeval s časopisom ali pa z brisačo.

Nocoj samo nemi in se pogreza v zdriz spominov. Saj res, poklicati njo in jo za vikend peljati tja gor. Uh, kolikokrat sem ji že obljubil, pa se je že tako napletlo, da sem najraje šel sam in si nadeval plašč melanholije. Samotno podoživljanje otroka, ki se prebija čez zamete, ki zmrzuje v postelji in brca ogreto opeko sem ter tja, da bi

pregnal mraz iz postelje. Sestrino dihanje na drugi strani sobe. Oče za mizo (če je bil doma) s sklonjeno glavo. Sivi dolgi lasje mu padajo na kalne oči. Od njega je zadnja leta dišalo po scalnini in alkoholu. Mama pri štedilniku in televizija v kotu in debel mačkon na zaboju za drva. Kruh in klobase in vložene kumarice, polenta z ocvirki in pomaranče v košari na mizi (le o božiču, ali pa veliki noči), vonj krav v hlevu ... Velika peč v stari prostorni sobi ob kuhinji (že leta je ni zakuril). Vse to je hotel podoživljati znova in znova.

Hmmm, na jesen, z njo. Zakurila bi peč, polegala ob njej, se ljubila, pekla krompir v žerjavici v peči. Idila. Vonj njene kože in vonj dima. Njeno hropenje v tišini. Šla bi na hribe in šla bi v gozdove in brodira bi po listju. In ... Pokličem jo!

Zleknjen pred televizijo zija prsate punce, ki se ponujajo, najbrž samo navidez. Po glavi mu še vedno odzvanjajo njene besede: »Misliš resno, s tistim izletom, a? Ja, a ni že skrajni čas, da greva kam skupaj? Poglej, že dve leti hodiš sem. Dobro, enkrat sva šla skupaj v Benetke. Gor v tiste rovte? No, bom pa šla.« To - zmaga, si reče in stiska pesti. V hladilniku poišče še eno pivo in se spet spravi pred televizor. Na slepo menjuje programe. Ustavi se ob posnetku kolesarske dirke po Franciji. Gleda našemljenca, rdečega hudička, ki teka ob kolesarjih in zamahuje z rdečimi vilami. Uh, tale je pri-bit, sam sebi zašepeta. Takšna identiteta. Ja, a je to tisti hudiček, o katerem mi je pripovedovala nona? Pograbi sliko, jo zaobrne k televiziji in reče: »Poglej, nona, hudička, poglej! Je ta prilezel iz vodnjaka, a, je ta? Ali pa je prišel iz morja, kaj? O, saj bi tiste vile lahko bile tudi harpuna, a? In če je bil ta v vodnjaku? Verig nima, jih pa zato imajo kolesarji, a vidiš nona? Joj, bi se ti zdaj smejala, ko bi videla ta cirkus. Pa saj si imela rada kolo, o ja. Pravila si mi, da si z njim vozila mleko v Trst, pa rože, pa vse drugo. Ja, nona, svet gre naprej. Hudički letajo po njem. Ušli so iz skrivališč in zdaj letajo po svetu. Hudički bodo zmagali, kajne? Tako si govorila, ko si trebila solato pod murvo in si popravljala zobno protezo, ker te je žulila. Jezila si se na mladino, ker ponoči nori ob glasbi. Rekla si, da je to festival hudičev, tako si rekla. Kasneje sem ti moral pojasnjevati, da imajo tako zabavo, da se morajo nekako znoret, ti pa si cepetnila v

pregreta tla in rekla: »Ma me ne boš prepričal.« Hudički so zaigrali, hudički. Sliko počasi položi nazaj na delovno mizo med ohišji računalnika; tretji se je skrival pod mizo. Mimogrede spet pregleda pošto. Bilo je nekaj znanj na strani za klepetanje, a se mu ni zdelo vredno odgovarjati. Včasih si je privoščil dolge, tudi erotične klepete; tudi vso noč, če je tako naneso. Še najraje je klepetal z žensko, ki se mu je hotela razkriti pred kamero in je to tudi naredila. Čeprav je imel kamero, pa se sam ni hotel pokazati. Zdelo se mu je noro, ampak pogledal je pa rad. Zrelo telo tridesetletnice, mogoče že blizu štiridesetih. Kakšne prsi, uf. Ponosna je bila nanje in jih je najbrž prav rada pokazala takole preko spleta, kadar ni bilo moža doma, tega pa itak skoraj nikoli ni bilo – vsaj tako je napisala. Mogoče malo preveč trebuščka, sicer pa bi jo bilo za poskusit, še posebej zato, ker je hotela piti, o ... spermo. Moja dišečnica je noče. Pravi, da se ji gabi, da ... In to od takrat, ko je zanosila, kar tako, v razredu poslovne srednje šole s frajerjem, ki je imel ženo ... Pa splav, pa solze, pa depresija in tablete in tri mesece psihiatrične bolnice. Ej, težka zgodba, a nocoj me ne briga. Šel bi k njej, pa ... Ja, spet bi bila očitanja, da smrdim po alkoholu, da ga žlampam. A mi bodo že nehali težiti s tem? Pijem, pa kaj! Jetra, ah. Premlad sem še za cirozo, sicer pa žganih ne pijem. Pivo, če nanese tudi vino, v glavnem pa pivo. Uh, moj trebuh, pravi pivski. Lep pašnik za komarje. Mater so sitni nocoj. Tleskne se po trebuhu. V dlan nalije nekoliko piva in si ga razmaže čez trebuh. Pogrešam mačkona, se mu otoži. Tako prijetno je podremaval ob meni in bil ravno prav siten, tako kot tista smrklija iz zgornjega stanovanja. Čakaj, koliko jih ima? Lani je bila v ..., ma kdo več razume te razrede. A ni rekla, da bo letos šla v srednjo šolo? Čakaj, ali pa je že končala prvi letnik? Ma ne vem. V glavnem, tečna je. Pa kopiraj mi to igrico, pa povleči mi z neta to, pa naredi mi to matematično domačo, pa prevedi mi to, pa računalnik zajebava. Skoraj vsak dan je na zvoncu. In tisti njeni žvečilni gumiji in njeno spakovanje in njen vonj. Ja, ta pa je bil originalen, še prav posebej, kadar je prišla z mokrimi, dolgimi črnimi lasmi direktno izpod tuša. Je že našla pretvezo, da je smela k meni. Prav veliko se je ukvarjala z Maksijem, mojim mačkonom.

Prinašala mu je priboljške, pa pentlje in konzerve s hrano. Če me ni bilo doma, ga je nahranila in mi zalila rože. Njena mama mi jo je kar nekako vsiljevala, saj si je izbrala novega moškega in ni imela časa za svojo doraščajnico. Jaz pa sem jo imel na sumu, to živčno Mojco, da je začela v meni videvati moškega, morda podzavestno. Velikokrat je bila razgaljena več, kot je bilo potrebno, da sem se diskretno odmikal. Da bi se zapletal s tako zelenjavo!? Madona, moraš biti trčen, da v taki naivni stvarci vidiš žensko. Ej, to pa res. Pa kaj vse je na netu v zvezi s tem. Prasci!!! Ja, ona in Maksi. Maksi je šel, nekam za svojimi nagoni, najverjetneje je končal pod kakšnim avtom, ona pa še potečnari. Včeraj, recimo, je prišla v kratkem krilcu in nekoliko objokana, ker da je mama ne pusti za vso noč na žur. Spraševala me je, kaj bi naredil, če bi bil njen oče. O la la, debata pa taka ... jaz njen oče. Teoretično lahko, moja leta so že taka, ampak ... Kaj bi naredil, hm? Ja, nič. Če bi poznal družino, bi jo pustil. No, zdi se mi, da je pametna punca, da ve, kaj je prav. Pogovarjala sva se že vsemogoče. Povedala mi je, da nekatere njene sošolke kadijo travo, da so fantje itak brezzvezni, ker zraven še pijejo in so tečni. Kako je bila rjava. Aja, saj so že bili na morju, ona, njena mama in tisti njen novi, ki jim je plačal hotel. Morje, morje. Ej, buči, nekje buči, ampak letos se mi nekako ne da. Za nekaj dni bom izginil v naše hribe, v staro hišo. Sicer pa delo, delo, delo ... Preveč sem se zapletel v računalnike, moral se bom naučiti reči ne. Kar naprej komu kaj obljubljam. Vem, malo je tudi izziva in dokazovanja, da res obvladam računalniški svet, tudi to je, ja. Uf, pivo, še eno pivo in potem se mi bo svet smejal. Pa naj se mi, v nago rit naj se mi. Ostaja mi pivo in moja dišečnica. Narobe sem naredil, da nocoj nisem šel tja. Ne bi toliko spil. Zunaj je še vedno krvavi mesec, ki hoče zaliti ulico. Pijan, o ... Rdeči mesec in zlatolaska na njem. Pravljica za odrasle posrance, ki padajo v opoj. Dišečnica je črnolaska, njena sodelavka je zlatolaska in diši po kavu. Fantazije. Padam v lasten drek ...

Jutro ga najde med rjuhami. Suha usta so odzehana in preteguje se. Pogleda na uro, nekaj čez deveto. Malce ga zaskrbi, ker je spet nekemu obljubil, da bo dopoldan zagotovo prišel in pogledal

računalnik. Skozi okno prismrdi ulica - izpušni plini in pregreto poletno jutro. Zave se, da je stanovanje nezdravo. Saj si je že ogledal novo in ga pred kratkim kupil, a je selitev preložil na jesen. Pivo ni imelo več svojega namena v njegovi glavi. Kar nekakšen mir se mu je zaplodil v žile, le v modih je čutil migetalkarje, ki bi si radi našli nov sluzast dom. Kadar je toliko popil, je bil drugi dan ves raznežen, crkljiv ... Pa menda ne delujejo ženski hormoni v pivu, pomisli. In zdaj zvonec, vztrajen. ihtav. Poštar, pomisli. Pa spet zvonec, še bolj agresiven. Odkajša se, da da zvonečemu vedeti, da je doma. Na hitro si navleče spodnjice in kratke hlače, se popraska po glavi in bos in kašljajoč odide do vrat. Opazi, da se mu desnica rahlo tresе. Živčno zavrti ključ in prav počasi odpahne vrata. V stežaju zasije Mojca, živčna Mojca, zarjavela, v rumenem krilu, bosa in v vijola majici visoko nad popkom. V roki drži prazen CD, na katerem se igra sonce, ki skozi vhodna vrata pada dol, na umite lase, na golo rjavo ramo in na CD, ki se mavričasto razsuva. Smehlja se mu in se prestopa. (Tako zgodaj še nikoli ni prišla, madona!)

»Sori, sem te zbudila?« nekoliko trepetavo reče in se spet živčno prestopi, vmes pa, jasno, dvakrat počí z žvečilnim gumijem.

»Niti ne,« s polomljenim glasom odgovori. Nerodno mu je, ker stoji pred njo razmršen, skoraj gol, bos, jutranje pomečkan.

»Mi lahko daš na CD tisto igrico, tisto, ko gradiš živalski vrt. Prijateljci bi jo nesla. Zdaj jo že znam sama naložit. Moj CD, ti-stega, ki si mi ga pustil, ko si mi igrico naložil, sem nekam zgubila. Zdaj si ga bom kopirala, pa bo,« hiti in bliska s sajastimi črnimi očmi, v katerih je že nekaj spogledljivo ženskega, ne še povsem, a je. Stari, počasi. Madona, kako se je, hm, no, kako se je poženščila to poletje. Majica je naenkrat bolj polna in noge, fine, lepe, dolge, mu zavibrira v glavi. In v tem krilu, uh!

»Pa prav zdaj. Si me pa našla. Saj vidiš, da se komaj spravljam v svet. Daj CD, pa pridi čez kakšne pol ure,« ji reče.

Ona pa kar stoji in nekoliko razočarano povese glavo. Tudi ramena so ji uplahnila. Drugačno upanje je prinesla s seboj. Vedno jo je povabil naprej, zdaj pa tole – pridi potem! Ima kakšno žensko notri? Še nikoli ni nobene pripeljal sem, nikoli.

Ker je tišina le premučna, se spet popraska po glavi:

»No, vrzi se na kavč, pa počakaj. Pod tuš moram in kavo si bom skuhal, potem bova pa naložila tisto igrico,« ji tolažeče reče, ker je v njenih očeh videl saje, ki so obetale dež. Vedel je, da ni prišla samo zaradi igrice, o ne. Bili so dnevi, ko jo je stisnilo in je pač potrebovala njega, vsaj tako kot on njo. Če je ni bilo nekaj dni, ga je že imelo, da bi pozvonil zgoraj in vprašal, kje je. Nekakšna očetovska ljubezen ga je preplavljala in mu lajšala brezčutno osamelost, ker se je pač pri dišečnici samo raztelesil.

»Ti lahko jaz skuham kavo?« se je vnemala.

»Pa jo znaš?« se je čudil.

»Znam. Mami jo dostikrat skuham popoldan, ko pride iz službe in jo potem pije na balkonu, njemu pa ne. Ne maram ga,« odkritosrčno pove. Ta njen – ne maram ga – jekleno udari v stene. Pretrese ga.

»No, da vidimo. V kuhinjski niši boš našla vse, kar je treba. Saj se boš znašla. Nisi prvič tu. Jaz pa grem pod tuš, prav?«

Kava je brozgasto povprečje. Ona se kremži in čaka, da ji bo z računalnika naložil igrico. Gleda mu čez ramo, kako telovadi z miško. Čuti njeno dihanje na vratu in vznemirja ga. Njo pa najbrž tudi njegova koža, ki izdehteva svežino. Pod kopalnim plaščem se mu začjenja oglašati štrlina in v glavi se mu reži cenzor, medtem ko rutinsko nalaga igrico, vmes pa še na hitro pobrska po pošti, da bi videl, ali so prišle informacije, ki jih je čakal že ves teden. Nekoliko ga živcira njeno pokanje z žvečilnim gumijem, a je tiho. Kajpak je moral kavo pohvaliti, da ne bi v njene temne oči priklical še večje teme. Vmes mu načebnja, da je slišala o novem programu za snemanje glasbe z interneta. Mora ji razložiti, da je dober, ampak da potegne tudi veliko virusov, kar je za njen prepoln računalnik že preveč. Začuti, da bi še klepetala in klepetala, njemu pa se hoče delati. Poln je zamisli, kako bi dodelal neko ukazno vrstico za ... Obrne se in ji da CD. Bežno se dotakneta s prsti. Začuti njeno vročo potno kožo. Za trenutek vidi v njenih očeh vražičke erotike. Ni kaj, postaja mladenka, ki ve, za kaj ji bo služilo telo. Ne dvomi, da si je v tem poletju nabrala določenih izkušenj s fanti, v to ne dvo-

mi. Že njen bolj samozavesten nastop ga v to prepričuje. Nekoliko erotične blodnje se mu zgneteje v glavi. Mora se povsem obrzdati in si trdneje zategniti pas kopalnega plašča, da mu ne bi štrlinec pokukal ven. Zdaj je prepozno, da bi vstal in jo spremil do vrat. Opazila bi ga, prav gotovo - njene oči ga vestno preiskujejo. Drsijo po njem in ga zasipajo s črnimi sajami koketiranja. Za trenutek v nosnice ujame njen mladi vonj. Podrhteja s spodnjo ustnico, res rahlo, kot da bi jo zanihal vetrič strasti. Razkrečena stoji pred njim in se ziblje v bokih. Majica ji leze še više, da se mu popek smeje v brado. Namigne ji, da lahko gre, da ima delo, nujno delo. Povesi ramena, se zašobi in zamrmra zahvalo. Končno oddehti. Sam z računalniki in vzburjen. Takoj pokliče dišečnico, saj ve, da dela šele popoldan. Preveč poln je semenja, da bi zdaj mogel zbrano delati. Dolgo zvoní. Pod tušem je in me ne sliši, jasno. No, bo kaj, bo kaj, ga je dražilo. Končno!

Zmenita se, da pride do nje, da bosta šla na kosilo nekam iz mesta, v sončen dan, ki je obetal vročino. Spotoma se še dogovorita, da bosta naslednji dan končno šla gor v rovte - da ne bosta čakala jeseni. Ona je dobila dva dni dopusta, ker mora urediti papirje na katastru za mamó; za stanovanje, ki ga je mama podedovala po svoji sestri. (Obeta si dober posel.) Nenadoma se mu zazdi, da se mu odpirajo vrata v nov svet, ki ga je do sedaj zavračal. Lagodi se v udobnem usnjenem naslonjaču in pusti računalniku, da sam izpelje operacijo, ki ga bo pripeljala do želenega rezultata. Sanjari, kako bi z dišečnico zasnoval družino. On - samotnež in nergav samoljub! Vidi se z otroškim vozičkom v parku, vidi se z dečkom na travi pred hišo v hribih, pa tudi z deklico, recimo. Zimske počitnice tam zgoraj, uh. Delanje snežaka, poleganje na kmečki peči in gledanje risank na televiziji ali pa igranje igríc na prenosnem računalniku. Moderna idila. Kaj pa ona, bi ...? Ne vem, o tem se še nisva pogovarjala. Enkrat mi je omenila, da ji gre do otroci na živce, da ... Morda pa sploh ne more zanositi, kdo ve. Zatrjuje mi, da jemlje tablete, ampak kako naj človek ve. Pogovoril se bom z njo. Predlagal ji bom, da zaživiva skupaj. Skupno vstajanje, kava v postelji, sendvič, pa čakanje pred kopalnico. Uh, ne

vem, ne vem. Mislim, da je bolje tako, kot je sedaj. Vsak na svojem, tako, ja. Torej ji bom predlagal samo otroka. Kakšen čuden svet postajamo. Pogajamo se o naraščaju, smešno, noro! V petek popoldan torej gor. Vestno pregleda vremenske napovedi. Ugotovi, da se bo prav za vikend zgodila korenita sprememba – ohladitev. Prav, bom pa peč zakuril, saj drva so še. Le na suh papir ne smem pozabiti, ker tisti, ki je še v hiši, je ves navlažen. Uh, vlaga v naši stari hiši. Kako poželjivo liže stene in se zajeda v očetova in mamina oblačila. Predlagal sem, da bi jih zažgali, pa so mi rekli, da je še vedno čas, da bi lahko kaj nesli na karitas. Očetov težak usnjen plašč. Tistega mi je žal, tistega pa res. Zdaj je ves trd in plesniv. Težko bi ga rešil, pa čeprav sem bral, da se da popraviti. Tam naj bo, pripada hiši in času, ki ga ni več. Ja, oče v plašču, pijan, s steklenico žganja v velikem žepu gazi iz zaselka, kjer je bila gostilna. Pada v sneg in se pobira. Preklinja, požira snežinke, ki mu padajo v usta ... Doma pa hoče tišino, hoče mir, zmerja nas z zajedalci. Dobro, da sem šel daleč v srednjo šolo in da sem se poredkoma vračal tja gor. Take so bile, ja ... se mu napleta v glavi. Kadar je v otožnjavi, si dela kratke zapiske teh spominskih slik. Shranjuje jih na disk, kjer ima tudi fotografije in ključe programov. Dišečnica, kosilo, ljubljenje ... ga je zvedrilo.

Pozno popoldan sta pred hišo. Stara lipa razsipa bogato senco po nepokošeni travi, ki je že zajedla tudi star lesen prag pred rezljanimi vhodnimi vrati. Skedenj ob hiši vegasto čaka, da ga sneg dotolče. Povsod je neka trpka tišina, ki jo včasih preseka oddaljen drdlec traktorja. Vas ima več majhnih zaselkov in skromno cerkvico, ki se jo lepo vidi izpred hiše. Dišečnica se zavija v skromno jopico. Zdi se ji hladno. Čudi se vsemu. Podeželje ji je tuje. Vsi njeni so bili doma v mestu. Previdno stopa po travi in se razgleduje. Mehkoba trave jo prevzema. Sezujе si čevlje in bosa naredi nekaj korakov. Vrešči. On se ji smeje in jo opozarja, naj bo previdna, češ da se v travi lahko skriva kakšen pozabljen žebelj, košček stekla, ali kaj podobnega. Pobaha se, da bo kupil nahrbtno kosilnico, da bo končno začel urejati okolico in prenavljati hišo, vsaj toliko, da bo za poletno bivanje primernejša. Razlaga ji, da se je že pogovarjal z mojstrom v vasi, ki

mu bo pomagal narediti sodobno kopalnico in vgraditi nova okna, ki so res že vsa trhlinasta. Nekaj trajnic še veselo cveti v vrtu. Zanimivo, premagale so plevel in vsa leta, ko se je vrt zanemarjal. Tri leta je že, kar je mama umrla, tri leta ... Približa se dišečnici. Objame jo okrog mehkega pasu in si jo prižema. Na tem zraku je njen vonj bolj razkošen, mehak, vabljev. V laseh ima še vonj šampona, njen vrat pa diši po poljubih. Ves zaslasten jo naseli z novimi poljubi in z rokami drsi čez njen trebuh vse do golih stegen, ki rjavijo pod kratkim poletnim krilom. Ima ga, da bi jo zvrnil kar v travo pod staro lipo, kjer je nekoč videl, kako je petelin ulovil kuro in jo naskočil. Ona pa se samo izvija, se smeji in vzdihuje. Pojama, da je tu pusto in zapuščeno, da jo bo strah. Pa jo šepetaje utišuje in ji ponuja ustnice, da bi se zaslivila in si dokazala, da sta voljna spremašanja. Na vsak način se mu hoče odtegniti, pa je krepak in razbolen od hotenja. Nalašč ga ugrizne v ustnico, da boleče zastoka in čuti, kako se mu kapljica krvi sceja na brado. Nepremično ga gleda. Vidi se ji, da uživa v njegovi bolečini. Raste v zmagovalko. Obriše si kri in si ogleduje rdečo črto na hrbtu roke. Nekoliko se odmakne od nje in pogleda mimo nje, tja, kjer se vidi štrleč šilast zvonik. Vampirka, mu v mislih trzne. Čakaj, ti bom že vrnil; tako groba še nikoli ni bila, res ne. Hej, saj je ne poznam. No, punči, boš že videla, kaj je ta pravi hribovec, boš že okusila. Dišečnica mu zajame glavo v tople dlani in ga skloni k sebi, nežno mu oblizne ranico in izšepeta: Oprosti, oprosti ... Nekoliko potolažena drug z drugim počasi začenjata urejati začasno bivališče. Še pred nočjo se nad hribovjem za hišo nagrmadijo oblaki, ki obetajo nočno nevihto. Njej vremenske spremembe ne pomenijo nič. Zanja je vse samoumevno. Če dežuje, pač dežuje, pa kaj. On pa se plaši, če treska in bliska. Še kot otrok si je vlačil odeje čez glavo, kadar je za hišo grmelo in treskalo. Vedno se je začelo za hišo in se potem selilo na vzhod. Redkokdaj si je upal pogledati v majhno okno, v katerem se je zasvetil črn križ, kadar je blisknilo. Sestra se mu je smejala in je nalašč snemala zagrinjke z oken, da so bliski pljuskali na omaro in na razpelo v kotu. Babica mu je svetovala, naj moli, pa bo. Ja, moli ... pa bi še znal? O, ja, nekaj malega še.

Kmalu po sedmi že stoji pred hišo. Nočne nevihte so se izbesnele in njuni telesi tudi. Med grmenjem se je izlival vanjo, tako vročo in razprto, da se je čudil njeni nenavadni predanosti. Prav je naredil, da jo je povabil sem gor. Morda se bo celo navdušila. Oster hlad zoblje jutro. Prešine ga misel, da bi lahko zakuril peč, da bi pregnal zatohlino v veliki sobi. Prespala sta v manjši, ki je bila zgoraj in bolj zračna. (Seveda je moral s seboj pripeljati svežo posteljnino.) Postopa po mokri travi. Na električni kuhalnik je pristavil za kavo, pa tudi za čaj, saj ga je zeblo. Pomisli na postarano žganje v omari. Gre v hišo. Iz omare potegne steklenico, na kateri se beli prah. Odmaši jo in povoha. Dobro staro žganje, ki je očetu požrlo jetra. Od vseh okoliških kmetov ga je kupoval, vse te čudne zvarke, pa še sam ga je včasih kupal, naš oče, pomisli in potrese žganje, da se plemenito zapeni. Odmaši jo in ovohuje. Prisloni jo na ustnice in spusti vase peklino. Čuden ogenj mu zajame črevesje in grlo, pa ne odneha. Spet jo nekoliko potrese in nagne, tokrat bolj zbrano s krajšimi požirki spušča vase ogenj poneumljanja. Čez nekaj trenutkov začuti prijetno toploto in čudno topost. Razgleduje se po kuhinji. Star štedilnik na drva je zanemarjen. Počepne in odpre vratca kurišča. Polno starega pepela je tam. Odloči se, da ga bo usposobil, da bosta kar na njem skuhalo kosilo. Pozabil je na klokotajočo vodo na kuhalniku. Postrga pepel iz kurišča. Potem se šele domisli kave. Skoči k električnemu kuhalniku, iztakne vtikač in poišče sladkor in kavo v kartonasti škatli, ki jo je prinesel s seboj. Odmeri sladkor in kavo in spet pristavi. Počaka, da je kava kuhana. Ima navado, da jo pusti, da se posede. Nekoliko omotičen stoji in ne ve, kaj bi. Pa se spomni, da mora najprej očistiti dimno cev, ki povezuje štedilnik in dimnik v steni. Nekoliko odmakne štedilnik in sname cev. Nekaj saj pade na tla, še več pa jih je v cevi. To so stare saje, še iz zime, ko je bila mama še živa in je kuhala zase in za prašička ... Nese cev ven in jo otrka ob lesenem tnalu. Veliko saj pade v travo. Stare so in grudaste. Pograbi ga nora ideja. Poklekne, pusti cev v travi in zajame prgišče saj. Dobro jih pregnete, da ima povsem črne roke. Igral se bom hudička. Ja, v hudička se bom namalal in tak ji bo nesel kavo gor. Uh, to bo presenečena. Nekoliko še pomišlja, potem pa si razmaže

saje po obrazu. Neprijeten občutek je, ko se koža navleče črnega prahu. Pusti cev tam in gre v kuhinjo. Gleda se v ogledalu, smeje se in se pači. Spotoma naredi še nekaj požirkov žganja, da ga že pošteno čuti. Najde velike bele skodelice in nalije kavo. Nekoliko sajastih madežev je na njih, pa se mu ne zdi pomembno. Odkrije tudi pladenj. Spet naredi nekaj požirkov žganja. Smeji se, ne naglas, bolj nekam vase, noro. Še enkrat se pogleda v zrcalo. Zagladi si bele lise, da je res ves črn. Odnese kavo gor. S komolcem odpre stara vrata, ki prav nesramno zaškripajo. Ona še spi. Globoko diha. Njeni lasje so razsuti po odeji, ena roka je zunaj, košček rame in prsti leve noge. Še nikoli jo ni videl, kako spi, ker se je vedno odpravil domov po ljubljenju. Neroden pladenj odloži na vegast črviv stol in gre počasi k oknu, da bi v prostor spustil jutranjo svežino. S precejšnim ropotom odpre okno, pa tudi lesena tla tu in tam škripajo.

Dišečnica se začne prebujati, počasi, počasi. Preteguje se pod odejo. Zvira lepo telo sem ter tja in se brani hlada, ki ji opljusne lice. On mrmra, da je jutro, da so angeli noči odšli, da je čas za carja luči, za Luciferja. Ona se nasmehne in se še bolj zapotegne pod odejo. Pove ji, da je skuhal kavo. Malo se razdrami in potisne glavo izpod odeje. Ne vidi ga še, ker stoji pri vratih. Globoko vdihuje, da bi ujela vonj kave. Potem odsune rjuho in odejo in se nekoliko privzdigne. Zdaj ga zagleda. Dolga tišina se zalepi v prostor. Povsem budna se vzravna in gleda. Je to on? Ja, kaj pa je to ...? Hej, kam sem pa prišla? Kaj se dogaja!? Madona, je to on? Joj, črn, ves je črn. Ja, kaj pa mu je? Samo da ni kakšen psihič, da ni sadomazo, da ... O joj! se vrviči v njej. Nič ne reče, samo gleda črno spakljivo čudo, ki v zeleni majici in kavbojkah in s črnimi rokami in obrazom strmi vanjo in se bebasto kremži. Prifuknjen hribovec, pomisli in se vsa skrči pod odejami. Kaj bo zdaj? Kaj bo zdaj!?

»Ja, ja, kaj pa je to?« vendarle reče s preplašenim glasom.

»Gospod Lucifer, osebno, vam je prinesel kavo,« on možato reče in zakroži z roko po zraku. Teatralno ji pokaže na skodelici na stolu.

Satanist, torej, si ona to razlaga. Stisne jo v zaprsju in hoče se skrčiti v nič. Strah jo je. Česa takega od njega ne bi pričakovala. Vsa pobledi in se začne tresti. V hipu razmisli, kaj bo storila. Oblekla se

bo, po mobilcu poklicala Franjo, ki je doma v vasi spodaj in šla od tu, od tega trapastega hribovca, ki se mu je najbrž povsem zbledlo.

»Ti si zmešan, res zmešan,« skoraj krikne in se prožno odžene izpod rjuh. Gola se zasveti pred njim. Podiši po razpadajočem semenju, po nočnem ljubljenu. Pograbi spodnje perilo in izpod cunj povleče torbico, da bi poiskala mobilca. »Prosim te, da me pustiš samo. Ven pojdi, ven pojdi!« kriči in k sebi grabi cunje.

On zanemi. Žganje ga je spremenilo v pohlevno soho, smešno, črno, nično.

»Hej, saj je samo šala, no. Pomiri se, no. Malo sem se našemil, ker spodaj čistim štedilnik in kavo sem ti prinesel. Segrel bom vodo, da se boš lahko umila. Daj no, razumi štos!« ji prigovarja in se mehča.

»Nič nočem, razumeš, nič več. Trapast si. Glej, če me ne pustiš pri miru, bom poklicala policijo. Poglej se, kakšen si, črn, trapast. S tabo nekaj ni v redu. Pusti me, da se oblečem in da grem. Ne boš me zadržal. Poglej, v tem trenutku bom poklicala policijo. Samo približaj se mi, samo poskusi. Evo, vidiš, samo pritisnem in histerično povem, kje sem in da je tukaj manijak. Potem ... Pojdi ven, pojdi proč,« obupano zakriči, da se sliši daleč naokoli.

To ga nekoliko otrezni, saj se zave, da bi ga lahko slišal sosed, ki je imel čebelnjak le dvajset metrov pod njihovo hišo in je zdaj tam in kadi. Še prejle ga je videl tam, tega starega čudaka, ki nikomur več ne odzdravlja.

»Ampak, čakaj. Saj ti nič nočem. Samo s sajami sem se namazal, tako za štos,« ji blago reče in širi roke.

»Stran pojdi!« ona zdaj že histerično zakriči.

V njenih očeh vidi grozo. Bleda lica ji drhtijo in vsa se krči v strah. Zbrano se pomakne nazaj, hoče še nekaj reči, pa se raje obrne in gre. Za seboj skrbno zapre vrata in odškriplje dol.

Nedelja je. Sam sedi na tnalu in gleda saje v travi. Žganje mu tolče v glavi. Sonce siplje vročico, on pa kar sedi in gleda saje. Nekajkrat je že klical dišečnico, a je njen mobilec gluha. Jasno, izključila ga je, da je ne bi nadlegoval. Topo zre po dolini in kar naprej se mu pogled vrača na kup saj. Ostale so le saje, saje v duši ...

DIM

Na terasi mi je prav prijetno, če že ne kar rajsko. Mimogrede se mi zapiči misel v možgane: kaj pa je ta prispodobičen raj, kaj je to? So to lepe ženske, ki hodijo skozi polmrak vesolja in nosijo svojo naslado v očeh, v bokih, v ...? Ali je to samo lepa pokrajina, kjer so duše luči? Morda, morda ... Onkraj ni nič, če že tu ni, tako bo, sklenem ta skrokani razmislek. Mravljinčenje v hrbtu me počasi zapušča in čutim, da se tajam. Nekoliko sem premrznil sinoči, ko sem med zreliimi travami iskal poletni večer, pa se je izjalovil, saj se je od nekod prikradel hlad, ostuden, vlažen. Rekli bi, da gre v kosti. Pa menda res, prav v kosti gre, tako kot v starih hišah v kamne. Tako ja! Uf, ta moja vreča telesa. Debel sem, debel ... In danes moram, no, moral bi ... Saj tisti `moram` je že mimo, vse je že mimo, kar bi strogo moral. A ni to nekakšen božanski občutek, ko si rečeš – zdaj pa ne bo več treba tega, pa tega, pa tega? Prav gotovo. Tiste silne napetosti, ko mi je zora stiskala vrat, da sem moral pošteno vdihniti, oh! Makedonsko vino, joj. Črno in težko in polno nedoumljene filozofije. Prežarjeno z neko blago vročino, ki mi je dobesedno pregrela kosti, da sem bil podoben snubcu sonca.

Ona se je povprečno razdajala, spet povprečno, z mislijo nanj, ki ji je vzel košček čustev, da bi v njej ubil romantiko ljubezni in ji dokazal, da je njeno bohotno meso vredno vsakršnega semenja. Mar ni to banalno? Pa kaj! Dozorevam v sad milosti, ki ji ni še nihče dal imena. Da, da, terasa in ptiči in kava, jasno, brez kave ne gre, ko se mrak razpira v dan in ulice zehajo z vsemi tistimi obrazi, ki si želijo biti profitno zaželeni. Kdo jim je odvzel nasmeh drugačne vrednosti, kdo? Ej, so včasih te ulice sanjale drugače. No, no, gospod, nostalgijo pa kar pustite v temnem prostoru vašega zavestja, sicer boste zopet depresivni, če že ne kar patološko potrti, kajne?

Gledam tja čez, kjer je še temen hrib, na njem pa cerkev, že nekoliko opljuskana od prvega sonca. Vse je prav. Ona sanja nov računalniški ekran, novo podružnico njihovega podjetja in napredovanje. S kakšno naslado ukazuje študentom, ki pridejo delat, še raje pa študentkam. Ja, boj samic. Mlajše so od nje, bolj jedre, bolj seksualno drzne, v cunjicah, ki poudarjajo mesene odlike. Evropski samci smo kar naprej nagovarjani z mesom, čeprav so nam stoletja in stoletja skrivali žensko estetiko, razen seveda v obdobju mesene revolucije. Samice, ki hočejo biti oboževane, odpoljubljene, zasemenjene in nič več (oboževanje trebuha in prsi, ki obetajo plodnost). Nič od tega, vse je le zabava, samo zabava za dobiček. No, mar ni v takšnem razmišljanju nekoliko zlobe, nekoliko nevoščljivosti, ker usiham ...? Morda. Dovolj! Še malo kave in zehanja. Zdajle bi bral časopis. Ampak moral bom do mosta, nato na levo in do kioska. No, pa grem. Potem si bom skuhal še eno kavo in v miru prebral časopis. Dolgočasno!

Vonj časopisa vibrira s kavo. Dobro se ujemata, to pa. Še posebej, kadar so takšna jutra in sedim na terasi razpuščen in zazrt v cerkev na hribu, kjer sem včasih sanjal ladjo v ničnost.. In Sprehodi in grmovje in beli kruh, pa poljubi in mečkanja. Joj, kadil bi. Tako kot včasih, ko sem v jutrih vlekel vase omamo in je bilo vse v redu. Bodočnosti ni bilo, preteklost je umirala na obroke. Danes ni nič drugače, le dima ni več. O, že pet let ne kadim, ne, več; sedem bo, sedem pravljičnih let. Pa bi ga zdajle le prižgal, pa bi ga. Kako šibak je gon odvajanja, zelo šibak. Pa kaj se gremo? Kar naprej neka

treniranja, in zakaj? Večnosti ni, je samo začasnost, ki je v sklopu brezčasnosti. Takole se rojeva filozofija. Ko umrejo vsi nagoni, potem razum išče naslado v samem sebi, tako bo. Leno prelistujem in se nasmiham ob političnih vesteh. Drhal, ti politiki. Ne bom se razburjal, danes ne. V miru bom spil še drugo kavo in potem sedel k delu, ki ga moram danes opraviti, še danes. Koliko vsega. Moram, položnice bom moral plačati, sicer bom dim, predčasen dim nad močvirjem. Zasledujem črno kroniko. Pogorela je hiša, starka se je zadušila v dimu ... Dim. Dim nad Evropo. Krematoriji. Obredna požiganja. Zažiganja čarovnic. Vse te molekule lebdiijo nekje v zraku in so se skozi dihanja vrnile v telesa. Vdihujemo izdimljene mrtvece ... Morbidna misel, preveč morbidna za takšno jutro. Bog jutra me že postrani gleda in mi žuga s prstom, češ, kaj se pa ti revše igraš jutranjega filozofa, ti, ki si na plačilni listi tistih, ki si jih prejle videl hiteti po ulici, ki morajo ustvarjati dobiček in plačevati davke, da ti lahko udobno umiraš. Ničesar nimaš, dokler ničesar ne izgubiš. Pravlјice in medvedki so zarasle marjetice majhnih naslad v drevoredu življenja. Puding v fotelju in dober film. Mar je to tisto, za kar je vredno hrepeneti? Pa sem ji rekel, da je sonce ogromna pomaranča, ki bo nekoč odvrгла olupek in nas vzela na dokončno popotovanje. Črnogledost po črni kavi – nenavadno. In zdaj si jo zamišljam v nasadih kavovcev, kako z usti poljublja rosno jutro blizu belih cvetov, ki pričarajo čudovite arome v zrnih, arome, ki so nas spremenile v družabnike in pohlevne pogledovalce v usodo. Saj res, lahko bi si enkrat dal prerokovati iz kavne usedline, lahko. In potem bi bil bržkone še bolj zbeگان in dotolčen. Saj vem, preveč domač sem si z neko zamislijo, preveč - že skoraj onkraj. Uf, danes sem pa, kako naj rečem, dimast. In dim sem, ki se vleče v jelše in v breze. In kako čudno zveni, ko rečejo za nekoga, da ima dim v očeh. Ja, dim v očeh; megla, skozi katero se vidijo obrisi sveta in nič več. Dim v očeh ... Nenadoma se spomnim, da se mi je pripetilo enkrat na taborjenju, ko sem odraščal v kreaturo nastopaštva. Stali smo v zboru. Potem prepevanje in dvigovanje zastave in ves tisti ceremonial. Nenadoma se mi je začel svet megliti, no, dimiti. Izginjala so drevesa, izginjali so obrazi, izginjali so šotori v polk-

rogu in modrina neba. Nekaj minut me je grabila panika, da bom popolnoma oslepel, ker sem slišal, da se tako začne. Potem se mi je počasi dim iz oči razkadil in svet je spet postal prepoznaven, tak kot prej. Zastava je bila že na drogu in je objemala veter, ki je vlekel iz morja. V nos mi je prišel vonj po gnijočih leščurjih in soli, pa tudi po pregreti gumi; šotori so bili gumirani in težki. Ah, tisto taborjenje!? Sladko škržatenje pod borovci Istre. Iz raztresene mišljavice me vrže telefon. Že se pripravljam, da bom rekel, ne hvala, veste, imam dovolj knjig, jih je že dva tisoč v garsonjeri. Res, ne, me ne zanima. In potem slišim na drugi strani glas prijateljice, ki mi ji včasih brenčal v drugačnih zvokih. Ona, ona ... Kako usodno smo se razselili iz tistega sobivanjskega gnezda, kjer smo vino hladili na balkonu in kuhali kave na starem kuhalniku. Ona z dokončnim dimom v očeh. Ona, ki je imela nežne roke, ko me je jemala. Ja, to sem prav definiral, ona me je jemala, ker sem bil pač neroden in zaljubljen v njeno sostanovalko. Smešne zgodbe, otročje, z vonjem po nostalgiji. Njena zgodba - zgodba o dimu v očeh.

Prišla je nekega junijskega dne v tisti blok v Šiški. Pripeljal jo je rumen taksist. Bila je oblečena v lahko poletno krilo in še prekleto kratko. Jaz sem ravno slonel na balkonu in kadil. Gledal sem jo, kako vljudno plačuje taksistu, kako se sklanja, kako je napeta v bokih, in rit, o! Težek velik kovček se je znašel ob njenih nogah. Taksist ji je v jugoslovanščini ponujal, da bi ji nesel kovček v stanovanje, pa ga je zavrnila in si z neverjetno vehemenco obesila manjšo potovalko in torbico na levo ramo, kovček pa privzdignila z desnico. Taksist je važnjakarsko speljal in nekoliko celo zacvilil z gumami, ona pa je počasi zibala težak kovček proti bloku. Že nekaj časa so napovedovali, da se bo k S. v sosednjem stanovanju preselila neka punca s Štajerske. Prav počasi jo je odnašalo k vhodu. Možato sem frcnil čik v travo in se v trenutku odločil, da ji grem pomagat. Verjetno me je iz pripovedovanja že poznala, saj so si ženske vse izklepetale, v to sem bil prepričan. Ko sem pritelebanil dol, si je ogledovala napise na zvoncih. Že takrat se mi je zdelo, da zelo slabo vidi, kar je bilo tudi pričakovati, saj so bili v tem bloku nastanjeni v nekaterih stanovanjih slepi in slabovidni – zanimiva družčina,

povečini telefonistov, če ne štejem nekega študenta. Takoj sem se ji predstavil in ji ponudil roko. Nekako obotavljivo je k meni stegnila roko, ki je nekaj časa, morda celo drhte, visela v zraku. Ko sem se je dotaknil, sem v njej čutil ogenj in vlago - tipično žensko. Ja, ženske premorejo oboje, ogenj in vodo. Dopustila je, da sem ji nesel kovček do vrat stanovanja, kjer naj bi poslej živela. Spotoma mi je povedala, da bo delala kot telefonistka v veliki časopisni hiši. Domenila sva se, da pridem naslednji dopoldan na kavo. Olala, sem si takrat rekel in jo z očmi požiral. Tiste prsi in boki in kratko polteno krilo in vonj po Pohorju. Doma je bila nekje izpod Pohorja, od tam nekje, ja. In poletje je raslo, najino znanstvo pa tudi. Zajemala sva se s poljubi, se igrala zaljubljenca, hodila na dolge sprehode po Mostecu in Rožniku. Kolikokrat sva se mečkala in poljubljala na osamljeni klopci v zakotju mestnega parka. In tudi v gozdu. Do konca pa nisva nikoli šla, ne vem zakaj, ampak ni dovolila. Ni bila nedolžna, to ne, pa vendar ... Kasneje mi je razodela, da ima fanta v Mariboru, da je zanj, da je zdaj pri vojakih. Takrat se mi je vse čudno zavozlalo v glavi. Če ima fanta in se mucka z mano, potem ... Nič, najina ljubezen se je počasi spreminjala v dim. Z mečkanji sva nadaljevala, tudi bolj drznimi. Ko sem jo enkrat zagledal v mestu, v kratkem belem krilu, s slamnikom v roki, z nakupovalno košaro - takrat sem ugotovil, da sem zaljubljen vanjo. Naključje je hotelo, da se je ustavila ob semaforju, kjer je stal mestni avtobus. Popravljala si je lepe kostonjeve lase. Pomahal sem ji, ona pa nič. Pred nekaj dnevi bi me prav gotovo videla, takrat pa!? Kar gledala je in se nekam vodeno nasmihala vsem in nikomur. Avtobus je speljal, ona pa je ostala tam in bržkone čakala, da se nabere še nekaj pešcev, da bi skupaj z njimi šla čez prehod, kajti zdaj (sem domneval) tudi semaforja na drugi strani ulice ne vidi. Popoldne sem se oglasil pri njej. Sedela je na postelji, zdaj v vijoličastem krilu, tiha, sama v sebi. Ni bila v službi. Dopoldan je bila na očesni kliniki in po nakupih. Povedala mi je, da, da bo še pred zimo najverjetneje povsem oslepela. Takrat sem zajel njen obraz v dlani in si jo dolgo ogledoval. Njena lica so bila hladna, tako hladna, da me je bilo groza. Njene sivomodre oči so bile polne dima, ki se je svaljkal v

zenicah in se razseljeval naokoli. Tako motne so bile, tako mrtve, da me je stresalo. Dolgo sva bila tiho. Kljub poletni vročini naju je hladilo. Zdelo se mi je, da je vsa izdimljena, da bo zdaj zdaj samo še dim, ki se bo leno vlačil po ulicah in morda koga prisilil, da bo zakašljaj. Dolgo dolgo sva tihobila in se čutila le z dihi, ki so prazno odzvanjali v prostor. Iz njenega kasetofona je mezela neka glasba, a je nisva slišala. Nisem si znal predstavljati, kako je, ko ti svet umira in te prisili, da ga dočutevaš na dimast način. Potem mi je počasi razložila podrobnosti o njeni bolezni. Pričakovala je tak razplet in se nanj pripravljala. Že dolgo je znala Braillovo pisavo in se urila v branju. Nekajkrat sem jo videl, kako je sedela na postelji - s prsti drseč čez rumene strani debele knjige napisane v bodljikavi pisavi za slepe. Za vajo mi je včasih prebrala kakšen odlomek. Šlo ji je dobro, tako da je prebrala cele odstavke z neverjetno hitrostjo. Učila jo je sostanovalka S., ki je bila slepa od otroštva in je to pisavo povsem obvladala in gladko brala. Molče sem si popravljaj očala, ki so mi rezala nos. Čez čas mi jih je snela in me poljubila. V njenem poljubu je še bil ogenj; morda se je dim tega ognja vzdigoval v njene oči. Povedal sem ji, da sem jo dopoldan videl v mestu, da je bila lepa v belem krilu, zelo lepa ..., da sem ji mahal, tudi to sem ji povedal. Pa se je samo nasmehnila in cinično rekla: »Zdaj te bom kmalu lahko samo še tipala, povsod!« Klepet se nama je nekako sesiril. Kljub njenemu smehu in cinizmu sem v njej zaslutil obstreljeno srno, ki se vleče skozi praprot časa. Dim v očeh se ji je gostil v solze, ki pa niso hotele umiti hladnega ličja, vsaj zdaj še ne. Prepričan sem bil, da jim bo dovolila, da se izlijejo, ko bo sama. Poletje se je počasi naveličalo vročičiti in je izdihnilo v parku s prvimi dežnimi nalivi, ki so tla spremenili v mehko zdriznino, po kateri sva včasih prečila do ribnika, da bi ji povedal, ali sta tam še laboda – zdaj jih ni več videla. Če sta bila zelo blizu ograje, je sicer videla nekaj belega, nekaj dimasto belega, pa nič drugega. Njen fant se je medtem vrnil iz vojske. Sestala sta se na železniški postaji. Ko je ugotovil, da je skoraj slepa, se ga je ob njej napil in ji odkrito povedal, da pa on s slepakinjo že ne bo hodil. Mokra in solzna je pozvonila na mojih vratih. Zunaj je bila jesen in v njenih očeh dim, dim potrnosti; dim,

ki se je vzdigoval s pogorišča neke ljubezni, v katero ni verjela, zato je iskala zavetje pri meni. Z najinim čustvi pa je bilo že na samem začetku tako, da sva se sicer telesno okušala, a duši nista hoteli vzprhutati v isti veter, to sva vedela. Ponudil sem ji čaj z obilo žganja in dlan in ramo, na kateri je nekoliko pojokala. Pobožal sem jo po laseh, ji frazersko šepnil, da se bo že vse uredilo, da je še mlada, da ima službo in prijatelje, da ... Fraze so letele iz mene, tisto pravo sočutje pa je greblo v zaprsju in tudi meni sililo v solzne žleze. Večer sva preživela v toplem objemanju in tolažljivi bližini. Poslušala sva glasbo, malo pila, malo jedla, se poljubljala in dvakrat me je z roko izsemenila, bolj iz usmiljenja kot iz strastnosti.

Jesen je dozorela v rumenorjavo melanholijo. Mene so začela zanimati predavanja na fakulteti in druge oči. Ona je ostajala v svoji sobi in si prizadevala, da bi odgnala dim iz sebe. Našla si je novo ramo in novega sprehajalca. Tega sem bil vesel, saj sem ji resnično želel, da bi našla nekaj, kar bi njen dim spremenil v odrešujoči dež solza. Začelo se je s tem, da se ji ni več ljubilo na sprehode, da ... No, saj ni pomembno. Moj sostanovalec jo je očaral s svojo robatostjo in nenehnim smehom. Res, smejal se je kar naprej in to je najbrž potrebovala, ta smeh, ki ga je zaklenila vase. Postala sta par, bi se temu staromodno reklo. Hodila sta v gostilno, pila in se kregala, ker je on rad pogledal še kakšno drugo, pa čeprav je bil tudi sam močno slaboviden. Prav hecna sta bila s temi prepiri. Kadar se je tako zaostriilo, da ga ni pustila med rjuhe, je spet prišel v naše stanovanje ves mrk in brez smeha. Mi smo ponavadi igrali karte in pili vino iz flaškona, pa se nam ni pridružil. Takrat smo uvideli, da se je povsem zaljubil v Štajerko.

Čas se je nagostil in minil. Ona je popolnoma oslepela. Gledal sem jo, kako z belo palico tiplje skozi jutranje megle do avtobusnega postajališča. Če sem imel kakšne obveznosti zgodaj zjutraj, sem jo pospremil, ampak ni pustila, da bi jo vodil za roko. Hotela se je priučiti nove samostojnosti. Tisti naš smejalec je čedalje dlje ostajal v mestu in pil. Ona pa je našla nekega avtomehanika, ki ga je spoznala v službi. Smešen, plašen mlad dečko, sicer čeden, ampak zadržan, neroden. Govorila mi je o njem z naslodo. Uživala je

v tej igri, saj se je počutila močno. Razlagala mi je, da ga je morala učiti poljubljanja in vsega ostalega in da zelo hitro ugasne. Komaj da se ga malo dotakne, je že vsega konec. Moral sem ji opisati, kakšne barve oči ima, kakšne barve srajc nosi in podobno. Njene prijateljice so ji ga tudi opisale, a sem imel občutek, da so se lagale; mogoče majčkena ženska nevoščljivost, ker so one, normalno videče, ostale brez takšnega amorčka. Počasi so se stvari unesle. Ona je ropotala s palico po hodniku, se spet smejala in šalila, si sladila življenje z amorčkom, ki si je staro stoenko preuredil v rohneč stroj, da bi se pred njo izkazal. Vozila sta se naokrog s tulečo kripo. Moj sostanovalec pa je vzdihoval na balkonu in ju gledal, kako se sladita. Ja, da si je izbrala drugega, to ga je potrlo, morda celo preveč. Bilo je smešno vse skupaj, vsaj meni. Imel jo je, pa je ni znal zadržati, ker se je rad tudi pred drugimi junačil. Po svoje ga razumem, saj je zaradi svoje slabovidnosti hotel dobiti žensko, ki bi normalno videla – najbrž ga je to gnalo v mestne lokale in na vsemogoče zabave.

Prav komično je bilo neko nedeljsko popoldne, ko je amorček prišel k svoji Štajerki in dolgo zvonil. Nič se ni zgodilo. Hodil je sem ter tja po hodniku in živčno kadil. Moj sostanovalec je še vedno imel ključ tudi od njenega stanovanja. Šel je ven in amorčku povedal, da ima še ključ in da mu lahko odklene, če ni zaklenjena od znotraj, kar pa je bilo zelo redko, saj si je morala tudi S. odklepati vrata, kadar je prišla domov. Očitno je Štajerka zaspala. Sostanovalec je šel tja in amorčka spustil v stanovanje. To je bilo presenečenje. Ona se je prikazala v predsobi, vsa zaspana, razmršenih las. Potrebovala je kar nekaj časa, da je doumela, kaj se je zgodilo. Mi smo se seveda smejali, ona pa tudi. Takšne spletke je imela rada. Kateri ženski pa ne godi, da se takole cukajo za njo?

Njena zgodba, ja. Ostal je samo dim, večni dim v njenih očeh in glas, ki me je po toliko letih spomnil, da so bile nekdanje steze in opuščen stolp in poljubi in megle in solze in vonj juter in bela palica, ki išče pot skozi meglo. Domenila sva se za klepet ob kavi v Ljubljani. Rada bi mi predstavila svojo, zdaj že odraslo hčer, ki da študira primerjalno književnost in je nora na knjige, tako kot

jaz. Na teraso se prikrade vonj po dimu. Zakaj mora sosed ravno danes kuriti odpadke, da mi že zjutraj smradi sem gor? Glej, dim za grmom, dim v duši ...

PRAH

Konji so poteptali mesečino na mladi travi in izginili v mehkem vzglavniku. Ti pa tiplješ z roko v ornamente teme in si skušaš izklesati novo moško telo, ki bi se izlilo v nove sanje. Saj ne, da si smrčala, to ne, ampak tvoj šepet je tresel oleandre pred hišo in preglasil prve jutranje ptice, ki so ustrežljivo pozobale sled slanah solza s tvojih lic.

Ogrnil sem se s hladom jutra in stopil na teraso. Dišalo je po jablanah, ki so čez noč pridobile nekaj zreline. Trgale so se iz megle in si z vejami grabile mehko svetlobo, ki se je namrežila na vzhodu. Okrog nog se mi je kot avra nabirala megla. Utrujen sem bil od vzdihov tvojega potnega telesa, ki je sanjalo večno delitev. Nič presežnega se ni zgodilo med nama v noči, ki se je pravkar odskorjila. Mar naj bi kar šel, sedel v prvi odprt bife in bral časopis, kot to počne večina tistih, ki jim je turbo kapitalizem pojedel smiselno v glavi? Ne, raje sem se vrnil v spalnico in gledal tvojo dojko, ki se je belo smejala izpod rjuhe. Spokojno si sanjala, gotovo spet konje, bele, stapljajoče se z meglo v ravninah, jedoč poljube, ki si jih darovala radovednim snubcem tvojega mesa.

Poljubi, da, tvoji poljubi. Včasih so bili bolj vroči, zdaj pa so se spremenili v nujnostni dotik. Tako votel sem bil v tistem jutru, da sem se poistovetil s prazno tubo zobne paste, ki sem jo našel v kopalnici. Odčepnil sem steklenico starih misli, ko sem sprehajal svojo sloko telo po prostorni dnevni sobi in opazoval veliko sliko, na kateri, zanimivo, ni bilo konj; bil je list v vetru, sodobna pripoved kričečih barv, ki hoče povedati, da je svet narejen za kričanje. A želel sem si samo skodelico tišine in iskren poljub, nič več. Pa veš, da sva govorila, da so včasih imeli v vasi veliko več konj, ki so trudno stopali po blatni cesti in vozili preteklost v sedanost, ki ji ti praviš super? Ej, kako si sanjala ... Molil sem v jutranji hlad, da bi smel še kdaj gledati tvoje zrele obline skozi tančico spalne srajce. Prava zapeljivka si bila, ko si v modri spalni srajci prišla skozi luč v predsobi in dišala po milu in čisti strastni ljubezni. Nikoli mi nisi bila zares darovana, to vem. Vedno si mi podarjala le zapeljivost, ognja nikoli. Tudi če sem se trudil, da bi ga raznetil v tebi, si se vedno skrčila v kratkotrajno slast in nič več. Koketnost tvojega telesa me je vedno znova spravljala v tvojo bližino. V očeh so se ti sicer zrcalile kapljice erotike, ampak tvoje sanje so bile na travnikih, kjer hrzajo konji, sposobni, da odnesejo tvojo nečimrnost v nove zarje.

Tisto jutro si bila vsa mehka v sanjah, res. Ko sem sedel na rob postelje, sem videl, da ti čez ustnico cveti droben venček posušene slinice. To me ni navdajalo z gnusom, nikakor ne. Imelo me je, da bi ga odpoljubil, pa sem bil prepričan, da je to konjska slina, ki ti je iz navrela iz sanj. Nevtrarno sem te pregrnil z rjuho in odejo, da se je desna dojka toplo ugnezdila v njej in je zunaj ostal samo izsanjani nasmešek in razmetani dolgi rjavi lasje, ki so spominjali na konjsko grivo. Takrat sem vedel, da nisem bil v tebi nikoli zares doma. Lepota tvojega telesa se mi je zdela prelepa, da bi si drznil osvajati čustveno smolnost tvojega začelja in zaprsja.

Še ko sva se srečavala na tržnici, ko si nosila polno košaro pomaranč ali velik šop cvetja, se mi je zdelo, da si nekako preveč sanjsko prisposodbična, da bi bila zares utelešena, da bi bila telo za telo, telo, ki bi razveselilo drugo telo. V tisti mrzli zimi sva šla mimo oken v kavarno in... Nič, ti si govorila o Krasu, o lipican-

cih, o burji, ki tuli skozi pritlikavo grmovje in o kamnih, ki so vrženi med trave. Jaz pa sem v tebi videl ovco, ki pluje čez nebo in popase sive oblake moje melanholije. Že takrat sem te videl v panonskih travah, težko, okorno, negibno zroč v nič, v izčiščeno nebo, ki se je spojilo z ravnico. Tam so bili konji, mnogo večji in težji in nekako leni. Peljal sem te mednje, da bi videla, kako počasi meljejo blato pod seboj in s kakšno mogočno eleganco stopajo po ravnini. Ampak v tistem jutru so konji v meni umrli. Res, slišal sem jih, kako togotno hrzajo v meni, pobrcavajo in hočejo ven, kjer je sočna luč, ki bi precedila njihovo kri v krvave trtne liste. Najino bližinjenje je bilo zgolj tvoja prefinjena taktika, da bi ti nekdo omogočil podstaviti lestve, da bi lahko splezala do neba s konji, ki drvijo v neskončnost. Vedel sem, da se v tebi jalovo suši moje seme, da si poljube poskrila nekam v mahove otroških pričakovanj, da si boš s konjskim potom izmila mojo slino z vratu in da bom hitro pozabljen, ko boš, grivolaska, odvihrala v mesto in si našla novega darovalca lestev do tvojih sanj. Prav je tako, vem, da je, zdaj vem.

Milost tihih dni se mi tke med prste, ki skušajo zajeti spomine, ne tako davne, pa vendar že večkrat premišljene, prebrskane. V baru si privoščim že drugo kavo v jutru, ko je ulica obliznjena s soncem in se megla sramežljivo nalaga na črno pročelje nove poslovne stavbe. Odhajam. Saj je vseeno kam. Vozni red je že tak, da do večnosti vsa prevozna sredstva pripeljejo točno in natančno. Nekoliko sem patetičen in zagledam se v mlado natarico s postaranim nasmeškom. Izsušena je, zgarana - saj vem, kako to gre. Novi šefi brez usmiljenja izžemajo mlada telesa, da bi si nagrabili še več moči, še več navidezne pomembnosti. A to me zdaj ne skrbi, kava je dobra in lokal miren, več danes ne potrebujem.

Spomnim se, da moram v veleblagovnico po nove ploščke za kopiranje podatkov iz računalnika. Elektronski beležniki so muhasti. Kar naprej moraš stvari kopirati, shranjevati, eh ... Prepozno je za pravljice, da bo krasni novi svet ena sama užitkarija. Vsak dan hoče svoje žrtve. Grem. Vonj mesta je v tej jeseni spremešan z vonjem odprte kanalizacije. Spet nekaj popravljajo in nam dokazujejo, da ga obilno serjemo. Kako smrdi, kako smrdi! Skoraj

stečem na drugo stran mimo zobozdravstvene ordinacije. Za trenutek se ustavim in se spomnim - ta mesec puljenje zob, uf! Kar odnese me naprej.

Obred nakupovanja je za ženske bržkone nekaj takega, kot je bilo v pradavnini nabiranje gozdnih plodov. Gledam pranabiralke, kako se zadržujejo ob kozmetiki in si skušajo kupiti utvaro, da bodo dosmrtno zapeljivke. Za trenutek se še sam ustavim in premišljam, ali bi si izbral kakšen parfum. Včasih se zalotim pri predajanju dišavam, pomirjajo me in odnašajo v razneženost. Pa se spomnim, da jih je polna kopalnica, da ... nič. Naprej grem in se znajdem na tehničnem oddelku. Zagledam ... dolge rjave lase, prepoznavno negovane, sproščene, brezhibne. Ona je tam, ona - grivolaska ... Butljiva kri mi udarja v glavo. Ščemi me in krči. Postanem strasten lovec. Tam je plen. Kot mačka se napnem in se zamuzam med hladilnike. Že slišim njen glas. S trgovcem se pogovarja o sesalnikih. Ustrežljivo ji razlaga in jo ogovarja kot gospo. Ampak, poletje je šlo mimo, ona pa je najbrž še vedno gospodična. Kdo bi vedel, kdo bi vedel ... Vse je mogoče. Morda pa se je prah nabral v veliki hiši. Čudno, nekateri imajo pomladno čiščenje, ona pa jesensko, ja ...! Ozre se. Zaslutila me je, prav gotovo. Zdaj je prepozno, da bi se skrila za hladilnik. Njene oči so me zajele in posrkale. Konec. Tu sva, da bi zopet videla drug drugega. Kakšno naključje.

Lep nasmešek ji metuljasto odfrfota z obraza in mi tleskne v podzavest, kjer je pragon, ki definira, s kom se bomo parili. Kot da tistega jutra, ko sem se dokončno odločil, da grem, ne bi bilo. Vse je novo - zvesto hlipajoči usodi. (Angeli ljubezni imajo uspešen program, ki ga znajo spretno zakodirati v videze.) Njen obraz izžareva milobno pokrajino vabljivih pašnikov za poljube, oči ji jezdijo na konjih strasti, ponosnih, a hkrati vabečih in prav nič nečimrnih, kot so bili.

Skoraj ves popoldan je brnel nov sesalnik in odsesaval prah v hiši, sam pa sem se lenil na kavču in čakal, da bo pridišala k meni. Malo sem ji pomagal pri pospravljanju in se tudi sam boril s prahom, predvsem s tistim, ki se mi je nabral v dušnini. Stepal sem ga z bežnimi poljubi na njen napeti vrat, na žareča lica. Vsakokrat je

hrznil razgreti konj v njej in s kopiti tolkel v prah puščave praznih dni, ko sva se razhajala, da bi se zopet sešla.

Pa vendar sva le sousojeni prah večnosti, da, da, prah ...!

STOPINJE OČETOV

Šla sva čez sipine in mesečina se je nama smejala. Nekoliko vonja po borovcih se je še obešalo na tvoja ramena, ampak meni se je zdelo, da dišiš po preteklosti. Saj mi ne zameriš te opazke, kajne, da ne? No, nasmej se. Ja, se spomniš, šla sva čez sipine in ti si mi takrat vneto govorila, da bi rada našla očetove stopinje? Ne vem, kar tako si mi nekaj pripovedovala, najbrž samo zato, ker sem jaz nemel, ker sem bil skala, ki hodi. Pa saj sama veš, kako je s tem. Ko se moški razsemeni, je tišina, ena sama tišina, ki včasih boli. Potem je vse drugače. Zrak napolni vonj minulosti in prihodnost zamira nekje v zarji, ki je samo obljuba, da bo spet dan. No, boš kaj rekla? Spomnim se zgodbe, ko si mi govorila o očetovih stopinjah. Tako živo si mi pripovedovala tiste zgodbe, tako živo.

Ja, bila si še majhna punčka in sneg je cvetel na drevesih. Ti pa si se tiščala k radiatorju in brbljala. Oče se je odpravljal, ne več več kam. Poljubil te je in šel. Ni se več vrnil. Čez leta ti je mama povedala, da je šel k drugi, k tisti črnolasi, tisti, ki je včasih poleti posedala pred vašo hišo in klepetala. Ja, k njej je šel. Priselila se je z juga. Ampak ti si hotela za njim. Neka nevidna slutnja je v tebi

naredila votlino. Trmasto si vztrajala, da boš šla za njim, da boš ... Kar vidim te, kako si se cmerila, kako si vreščala, kako si lezla proti vratom. In ti je uspelo. Za hipec je mamica odšla v dnevno sobo in nekam telefonirala. Ti pa bosa in vsa smrkava od joka ven. V snegu. Pred hišo so še bile očetove stopinje v novem snegu. Že nekaj dni je snežilo in oče je puščal avto ob avtobusnem postajališču, ker se mu pač ni ljubilo kidati snega, da bi se pripeljal do domače garaže. Peklo te je v podplate, žgalo te je okrog srčka, solze so ti hlepele v mrzlimo dneva. Hlipaje si padala v sneg in nožici skušala vstavljati v velike očetove stopinje, ki so se izgubile v razmočeni brozgi glavne ceste. Klicala si ga. Niti ozrl se ni. Videla si ga, kako je speljal z avtom in kako ti je pomahal, ko si stala v snegu in se na ves glas drla. Mamica te je prišla iskat in te odvedla v sobo. Za kazen si bila brez risanke in brez čokolina.

Poznam tvojo zgodbo. V mislih si predstavljam, kakšen dober videoposnetek bi to bil: Ti v snegu, smrkljasta, z bosimi nogami, solzna, kričava, v podlagi pa glasba ... Vem, zdaj sem nesramen, ker te spet spominjam na to. Ampak sama si kriva, da sem se spomnil te zgodbe. Popoldan, ko sva se lovila na plaži, si se sama polotila čudne igre. Ko sem prišel iz vode in pustil sledi v pesku, si šla točno po mojih stopinjah. Opazoval sem te, kako si poskakovala, kako si si popravljala lase, ko si lovila ravnotežje, da bi zadela moje stopinje. Ampak, hm, mar res ženske iščejo v moškem izgubljenega očeta?

Zdaj ni čas za psihologijo, zdaj je čas za lubenico. »Bi jedla lubenico?« te vprašam. Samo prikimaš in me varno skriješ v svoje velike, tople, črne oči. Ko sva šla čez sipine, si spet stopala po mojih sledeh v pesku. Pomislim, to je tvoja obsesija – že spet. Ni več tako vroče. Leno grem po ozki mediteranski ulici in si spotoma ogledujem stare stavbe, nekatere obnovljene, druge pa kažoč minulost, ki je ljubka v glavah staroljubcev. Fotoaparati sem pustil v hotelski sobi. Pa bi ga lahko vzel s seboj. Kar nekaj motivov se mi je prikazalo, ampak je že tako, da so stvari razvidne takrat, kadar nočeš, da so. V majhni prodajalni najdem primerno veliko lubenico, vzamem še nekaj pločevink hladnega piva, čeprav jih bom najbrž spet slišal - v stilu: Poglej, raste ti trebuh, preveč piva spiješ, pijanec boš, tako

kot ... Ima me, da bi spotoma šel na kavo. Prav dobro kavo sem odkril v majhnem barčku v tesni ulici. In kakšna natakarica, mmm ... Mrha! Velikokrat je tako, da seksam z očmi, potem pa ...

Z lubenico pod pazduho in s pločevinkami v vrečki se počasi vlečem proti hotelu. V nekih vratih zagledam dekletce, ki si skuša obuti prevelike sandale, očitno očetove. Kar obstanem in jo gledam. Povsem črni lasje ji zakrivajo oči. Levega ji je že uspelo obuti, desnega pa si je prislonila ob podboj in zdaj tlači nogo v zapleten sistem usnjenih pasov velikega moškega poletnega obuvala. Končno ji uspe. Nasmehne se, si popravi lase, posmrkne in si malce pritegne kratko krilce. Končno vzdigne obrazek. Ko me zagleda, se nasmehne in na obrazu ji cvete nek ponos. Skuša narediti dva koraka, pa bi skoraj padla. Rečem ji, v njenem jeziku, naj malo pazi, da so ji čevlji prev-eliki. Vprašam jo, čigavi so čevlji. Pove mi, da očetovi. Pokimam in grem. Zdaj mi je spet žal, da nimam s seboj fotoaparata. To bi bil škljoc. Počasi stopam mimo recepcije, skorajda nekoliko preveč samozavestno, saj je tam spet receptorka, tista, ki ima luno v očeh in na ustnicah najverjetneje okus manga ali papaje. Tako presneto je zagorela, da deluje kot tujezemka; res, kot Brazilka je. Za trenutek se mi odsmehe, pa me potegne še bliže. Smuknem navzgor. Klimatske naprave dobro delajo - vredno je bilo toliko plačati za razkošje z njo, ki ima najbolj črne oči, najbolj ...

Nenadoma se mi zazdi, da je na hodniku vonj njenega deodoranta. Pa menda ne ... Čuden strah mi je naznanil, da bo za vrati sobe tudi samo vonj deodoranta. S potno roko sežem v žep in izpod mobilca izbrskam hotelski ključ. Živčno odprem. Iz kopalnice še plava vonj njene sveže kože in deodoranta, ki sem ga oboževal v najjinih jutrih. V spalnici je ni. Na majhni mizici je nered časopisov in praznih vrečk, prospektov in mojih sončnih očal. Omara je odprta. V njej so samo moje obleke.

Šla je, kar šla je, me obliva strah. Kam? Zakaj? Kar tako!? Saj je bilo vse v redu. Sinoči sva se podila čez sipine, se čudila debeli luni ... Drobila mi je zgodbice iz otroštva, potem ko sva se, no ja, povprečno ljubila v pesku. In zdaj je kar šla. Pa kaj ji je? Je z babo vse v redu?! Jaz, bedak, sem jo povabil na morje. Zdaj pa imam.

Pivo imam in lubenico tudi, ampak njenih črnih oči nič več. V čem je finta? Dobro, dvakrat sva se sprla, odkar sva tu. Šlo ji je na živce, ker sem bil preveč prijazen z receptorko, ker sem po mobilcu klepetal s svojo bivšo ženo, ker sem gledal na plaži smrklje, ki so se sončile zgoraj brez in ker sem eni celo posodil kremo za sončenje – njeno kremo. Takrat mi je navrgla, da sem samo pohoten prasec. Hja, kaj pa naj, če pa se lepota sama ponuja. In zdaj, kaj bom zdaj? Aha, klasika, listek na mizi, mobilni telefonček izključen, ženski ponos varno spravljen za novim pudrom in šminko, vonj ljubezni prekrit z deodoranti. Marširamo v nič, da bi bili srečni nič. Jezno vržem vrečko na posteljo in lubenico zakotalim po taponu. Roka se mi trese, ko prebiram njene razmetane besede: »Rado, šla sem, ker ne morem več. Faca si, ampak, jaz hočem drugačnega moškega. Hvala ti za te dneve in za luno na pesku. Ne išči me več. Lepo se imej. Tebi ne bo težko najti zamenjave zame. Čao!« To je to. Listek počasi odplava na tla. Z neko ihto pograbilim pločevinko piva in ga skoraj na dušek spijem. Zdaj je ura, ko bi že zdavnaj moral biti na plaži. Pogledam na parkirišče. Njenega avta res ni več tam, majhnega rumenca. Zdaj se mi posveti: A zato je hotela, da pride sem s svojim avtom, a zato. Dobro, sam sem res prišel dan prej. Izgovarjala se je, da ima še veliko dela v službi, da so dopusti, da je sama v pisarni, da ... Na tisoče izgovorov, ki sem jim nasedel.

No, zdaj pa imaš, inteligentna pohotna žival, zdaj imaš. Strateg za osvajanje ženskih src. Marmelada v glavi, med nogami pa preveč semen, to bo! Lokam in lokam pivo in se mi čedalje bolj smeje. V rjuhah je še njen vonj, v moji glavi je še želja po njeni vroči ... Saj ni nič posebnega, malce porejena tridesetletnica, ki hoče tipa s kravato in kariero. Družina in otroci, to je balast. S kančkom ironije mi je rekla, da sem šarmantno siv, ne še povsem, malce pa že. Ona si domišlja, da je lepota, ki bi požela vse moške poglede. Na plaži si je zakrivala debele noge in me zmerjala, če sem se preveč oziral levo in desno in komentiral ponujeno meso. Zdaj je šla. Ampak v njenih očeh je bilo nekaj, nekaj, kar je imelo svojo ceno. Vse moje ljubezni, hm, ničnosti. Spet bom poln piva in zvečer semena, ki ga bom ponujal prvi odjemalki. Tako bom izgorel, da bom na koncu

sama ogljevina. Zaribano življenje. Kaj naj zdaj v sobi sam? Mar naj se ljubim z lubenico?

Nekajkrat poskusim z mobilcem, a je gluha - njena številka je nedosegljiva. Lahko bi si priklical kakšno, ki ima čas in bi rade volje prišla sem dol, na morje. Veliko jih je, ki ...! Leno zvrnem vase preostanek piva. Odločim se, da bom dopoldan preživel v sobi, da bom spil vso zalogo piva, lubenico pa si bom pustil za zvečer, ko bom spet žejen in čemeran. Zanimivo, lubenica mi vedno popravi počutje. Morda je razlog prijetna mešanica vode in sladkorja. Padam v omamo. Dobro dene pivo na prazen želodec, dobro zadeva. Moja bivša žena bi rekla, da spet žabarim. Ne, nisem toliko pil, dokler ni začela hoditi v opero s staruhom, ki je nosil metuljčka in si barval lase. Krepko je starejši od mene, ampak bogat vdovec. Moja Lili pa je začela iskati stopinje očetov. Kako nisem na to že prej pomislil. Zdaj boš imel še razlog več, da ne boš razmišljal o svojih nočnih plovbah in študentkah, ki si jih vabil na kampiranja in ribolov in se muckal z njimi, samo zato, da si si dokazoval, da še znaš, da še zmoreš. Marija pomagaj, bi lahko rekel, samo še to bi lahko rekel, Pa ne bom, ker nisem veren, ker nikoli nisem bil zares veren. Obvezno obhajilo in birma, to najbrž ne šteje. In cerkve: nek čuden vonj po joku in po svečah. Vedno sem si želel, da bi šel v kakšno cerkev in dolgo premišljeval. Sedel bi v hladu in skušal najti, kar bi pravzaprav iskal. Morda stopinje očetov, morda samo to. Joj, sem bednik, velik bednik. Sobarica bo mislila, da sem izgubljen primer alkoholika. Saj tudi sem, do neke mere. V zadnjih letih, no, v zadnjih dveh letih sem ga spil ...!? Problem je znotraj časa, v katerega sem padel. To pivo ni dobro. No ja, zadeva, kot vsak alkohol. Soba je najeta do petka, danes pa je šele torek. Kaj naj zdaj? Nič, tudi sam se bom vrnil domov. Domov, ja, v veliko stanovanje, ki diši po starih nogavicah in nečimrnosti. Letos ga bom moral pobeliti. To sem nameraval že spomladi, a sem imel preveč drugega dela.

Zdi se mi, da severnik žene poletje daleč na jug. Prav počasi se peljem v vas, kjer je bil doma moj oče. Hiša sicer še stoji, a jo zarašča čas. Stara bezga že kuka skozi okna in okolica je vsa v grmovju.

Lahko bi imel prijeten vikend, a se z brati nismo mogli dogovoriti, kako bi stvar pravno uredili. Tako bodo izginile stopinje naših očetov... Tudi sam sem se kot majhen mulc večkrat ujel v očetove stopinje. Ko sva gazila po snegu, sem skakal po njegovih stopinjah in padal v cmoklinast sneg. Ustavim avto in spustim spomine v svežo zelenino. Na sosedovi parceli je zrasla nova hiša. Joj, kako so jo načičkali, še porcelanaste labode so si umislili. Mar je to še naše podeželje? In plastični ležalniki pod lipo. Star traktor rjavi za hišo, hlev so podrli. Tako drugače je zdaj tu, tako drugače! Gostilne ni več v vasi, niti tega ni več. Obetal sem si, da si bom privoščil pivo v v tistem mraku, kjer smo se enkrat skoraj stepli z lokalnimi fantiči. Takrat so še bile stopinje očetov, zdaj pa ... zdaj mi je ostal samo slab okus v ustih in sanje o ženskih bokih, kamor bi položil noč moje duše, tako trmasto utrujene, da se bo nekega dne preprosto odtrgala od mojega telesa in šla, kdo ve kam, najbrž v kakšen bordel.

Hobotnica nemira že sega vame in mi jemlje razsodnost. Naj se vse konča, naj bo že enkrat konec tega sranja. Mar imam še bodočnost ...? Če bi se kar obesil na očetove lipe!? Patetika! Takole bi zabingljaj in zmotil mir sosedov, ki so meščanske navade prinesli na podeželje. Nihče v naši rodovini se ni obesil. Torej, to niso moje stopinje. Ampak vseeno, kam naj se odložim? Zdaj naj verjamem vase, zdaj, ko se mi jesen že plazi po obrazu in se mi meglijo oči? Semena bo vse manj, zadovoljstva tudi, služba pa ... Kakšen zaje-ban dan! Usedem se na avtomobilski sedež in si obraz zagrnem z dlanmi. Nemoč me grize. Stresa me. Misli mi slikajo bingljajočega norca v stari lipi. NE NE NE! Iz prsi se dviga krik. Vstanem in brcnem v polomljeno ograjo. Nekaj se lomi v meni. Nekdo drug me jemlje s seboj na pot. Svetloba sonca se je ujela v krošnje lip in mrzliklav veter jih stresa. Pičkica jo je pobrisala! Ni vredno, da bi se sekiral. Ljubezen si lahko kupim. Stari, v roke se bo treba vzeti. Lepo pametno domov, spotoma se dobro najesti, v naslednjih dneh pa nahrbtnik, pa med skale v stopinje naših očetov.

STEKLENIČKA

Prosojnost jutra se zrcali na prazni ulici. Peš jo premagujem in ... in vonj tvojega znojnega hrbta hodi za menoj. To bi lahko bila najina uspešna poletna romanca, kaj. Ampak, ne, saj vem kako se bo končalo. Oblekel se boš in šel pod okrilje nje, ki si jo določil, da bo imela zarod s teboj. Tako bo. Lahko bi šla s tvojim avtomobilom. Saj si rekel, naj ga vzamem, če želim, a naj pazim nanj. Daj no, da bi se razkazovala s tvojo pločevino. Ne, dragec, ne poznaš mojega ponosa. Kaj pa ti veš, kje sem jaz gor rasla, kaj veš, bedaček, sladek kosmat bedaček, ki se tako preklemano potiš. Vsa sem bila mokra, med nogami, po koži, vsa. Cele litre potu je zлил name. Na začetku me je to motilo, potem, potem me je zgrabila strast, tista nepotešljiva. Ha, tista, ki sem jo odkrila neke nedelje na senu. Čakaj, koliko sem bila stara. Trinajst, samo trinajst ... O, madonca, trinajst. In temu bi zagotovo rekli pedofilija. Ej, kaj se je dogajalo ... Mmmm, tale zgodba. To bi veljalo še enkrat podoživeti. Hej, to je bilo!? Nič, kar tu grem na kavo. Tista v pisarni iz avtomata, brozga, fuj. Popravim si ustnice s šminko, medtem ko čakam na kavo. Mlad natakár me že pozna in se potrudi. Čeden fantek. Čeden

črn magnetek, ki bi ga lahko zapeljala, če bi imela čas. Zdaj sem nasičena z mojim medvedom, z mojim potnim medvedom.

Ja, tista nedelja. Dež je padal in šla sem nabirat borovnice. Nadela sem si staro očetovo dežno pelerino, pa plastično vedrce sem vzela in šla. Gozd je dišal po mokrem poletju. Rada sem imela tisti vonj, zelo rada. Še zdaj ga rada vdihnem, če imam priložnost. (Aha, kava, in nasmeh. Joj, jamice na licih in ozkost v pasu. Pa ustnice, sicer nekoliko tanke, pa vendar, lep nasmeh narišejo.) Kje sem ostala, aha. Vedro, pelerina in poletni gozd, pa dež, rahlo je deževalo. Vedela sem, kje je veliko borovnic. Spustila sem se ob studentu navzdol in iskala rastišča. Minevale so mi lepe minute, prepevala sem si. Domov sem se odpravila čez hrib, mimo starega senika, kjer je plesnelo pozabljeno seno. Lastnik opuščene kmetije je včasih prišel iz Ljubljane. Na vasi se je govorilo, da bo hišo obnovil, da bo naredil vikend. Ko sem prišla do senika, sem videla njegov novi avto pred hišo. Tudi njega sem zagledala. Pod majhnim ženskim dežnikom je nekaj opletal okrog avta in zlagal plastične vrečke iz njega. Očitno je pravkar prišel. Kakšnih dvajset metrov sem bila od njega, nič več. Dvignil je oči in me zagledal. Nasmehnil se je, ne vem, očetovsko prijazno, pa vendar mehko, osvajalsko, moško. Drugače kot fantje iz sobotnih noči, povsem drugače. Kapuco od pelerine sem vrgla z glave in razsula svoje bogate rjave lase. Še sama sem se nasmehnila. Začela sva klepetati o vremenu, o megli v Ljubljani, o kislem poletju. Povedal mi je, da je prišel samo pogledat, da bo na jesen začel z osnovno obnovo in take reči. Povabil me je na čaj z malce žganja. Na videz sva se poznala, saj se je včasih ustavil pri našem očetu, da sta se pogovarjala o lovu. (Oh, ti lovci ...) Po čaju me je povabil v senik, češ, da je tja nametal star kmečka orodja, ki jih je začel zbirati. Res je bilo veliko tega. Njegovi siveči lasje so dišali po mestu in njegova lica po dobri vodici po britju. Morda, morda je bilo to krivo, da sem bila tako vznemirjena, tako zažarjena. V njegovi bližini sem kar zagorevala. Ko mi je razkazoval nekakšno plevnjačo, se je s kocinami rok dotaknil moje roke. Uf, kako me je vznemirilo. Odložil je orodje in me prav nežno pobožal po licu in mi rekel, da

sem prekleto lepa, da bi lahko bila fotomodel. Njegove roke so me poselile. Povsod jih je bilo dovolj - na vratu, na rastočih prsih, na trebuhu, na stegnih, pod hlačkami ... Povsem poneumljena sem ležala na postaranem senu in vohala vonj njegovega semena, ki ga je spustil na moj trebuh. Ne, ni vstopil vame, ker nisem hotela. Pa ne da bi se bala, ampak, joj, tiste bedaste misli o zanositvi in ... Vseeno, vnel me je in mi s prsti pričaral čudovit kres strasti. Grabila sem za njegova kosmata jajca in mu ga, mu ga ... drkala. Kazal mi je, kako ga je treba dražiti, da je moškemu bolj všeč. On mi jo je gladil in poljubljaj ... Tista velika siva glava med mojimi nogami. Moj prvi orgazem z moškim in borovnice ...

Naročila si bom borovničev sok in potem v službo. Glej ga mulca, kako postreže in kako napihnjeno se drži. Prepotenten je in domišljav. Tak najbrž vzame žensko kot avto. Uf, današnji moški. Nekateri so preveč preplašeni, drugi spet preveč samozavestni, tudi brezobzirni in nasilni; mislijo, da so junaki iz pornografskih filmov. Joj, zamujam. Spet bom morala poslušati tisti dve šoji, kako da nisem disciplinirana, da se mi pozna, da nisem poročena. Hej, kakšna finta pa je to? A če si poročena, potem si tudi disciplinirana? Mar te moški zdresira v poslušno žival? Lastnik našega podjetja - dreser žensk, ha! Najbrž se v seksu ne obnese, pa je zato tako neusmiljen do nas. Včasih se spravi name, ker pač misli, da če sem še samska, moram biti tudi njemu na uslugo. Hej, jaz sem svobodna! Namigovale so mi, da če mu ne bom podlegla, si bo omislil drugo. Ja, pa naj. Tipčkov, ki imajo majhna podjetja in potrebujejo spretno tajnico, ki dobro govori tri evropske jezike, je kar nekaj. Tudi službo mi ponujajo mi, pa ... ne, za zdaj mi ustreza tu. Blizu doma je in ni preveč naporno; nekaj prevodov, pa urejanje papirjev. Ampak sodelavki, joj! (No, amorček, prizibaj mimo svojo čedno jedro ritko, da ti plačam in da grem.)

Pisarna. Smrad, po čem že? Po preobčutljivosti dveh nepotešenih samic, ki ... Zdajle ne bom razmišljala o tem. Ana samo dvigne oči, narahlo strese lepe urejene rumenkaste lase in spet nekaj tolče po tipkovnici, Beti pa – ta pa ne more skriti svoje zaigrane vzvišenosti. Na obrazu ji piše, da moža spet ni bilo ponoči doma, da je ... saj

me ne briga, ampak jaz bi ga že zdavnaj poslala. Nekaj fasciklov je že zloženih na moji mizi in listek je nalepljen na rob ekrana računalnika. Malomarno navržem nekaj o utrujenosti in o zoprnem hitenju skozi mesto, o zamudi. V zameno dobim košček prijaznosti in rahel nasmešek od Ane, ki svojo žensko krhkost ponuja, ne da bi to vedela. Saj ni čudno, če se toliko tepcev zaljublja vanjo, ko pa deluje tako, no, tako punčkasto, skoraj filmsko punčkasto. Pa ne da ji zavidam, to ne, ampak ... Ah, nič – listek: Darja, iskal te je nek moški, tu je njegova telefonska številka. (Pisava je Anina.) Spet se je nasmehnila, ko je videla, da sem listek prebrala. »Kakšen je bil ta tipček?« sem jo vprašala. »No, čeden, starejši. Tam, blizu petdesetih. K nam je prišel zaradi nekih pravnih zadev. Iskal je šefa, tega pa ni, saj veš. Do petka ga ne bo. Predstavil se je kot Bine. Povedal je, da ga dobro poznaš in da je skrivoma upal, da te bo našel pri nas. Tebe pa od nikoder. Takle šarmer te išče, tebe pa ni. Saj imaš številko, pa ga pokliči.« Nekaj čas pestujem presenečenje - Bine, Bine, Bine ... Moj Bine ... Zahvalim se in listek stlačim v torbico.

Zdajle res ni pravi čas, da bi ga klicala. V zaostanku sem z delom in do petka je samo še četrtek vmes. Uh, to bo garanja. Do petka morajo biti papirji urejeni, ker je gospod šef tako malomarno ravnal s poslovno dokumentacijo. Pa mi ne da miru. Zdi se mi, da listek kar sije iz torbice. Po kakšni uri grem na kratko pavzo in si v toaleti svežim obraz s tonikom, ki sem si ga zjutraj pozabila nanesti na lica, da bi izgledala bolj sveža, bolj ljubljena. Če ga bom poklicala, ga bom šele doma. In to samo zato, da ne bosta šojici v pisarni preveč radovedni. Vem, zdaj obe čakati, da bom prišla v pisarno vsa razžarjena od tega pogovora. Pa sem nalašč pustila mobilnik na mizi, da je bil viden.

Hej, Bine, pa si moral priti prav sem. Saj, uspešen pravnik za gospodarska vprašanja. Pa prav sem. Ja, vem, da si vedel, da delam tukaj, ampak ... Ne, še preveč bolečine je v meni, preveč samote, ki si mi jo pustil tisto pozno poletje. Se spomniš, Bine, kako sva ležala na travniku in gledala oblake? Obljubljal si mi službo v vaši pravni pisarni in stanovanje in ... Bila sem tako prekleto zaljubljena vate, ti pa. Prinašal si mi rože in polno mošnjo semena. Igrala sva se

ljubezen. Dišal si po resnosti in jaz sem se ti razpirala v upanju, da te bom končno vsega objela. Potem si šel. Tvoj novi avto je odpeljal moje spodnje hlačke in moje slepo zaupanje vate. Šel si ... Zamenjal si številko na mobilcu. Nisem vedela, kje stanuješ, nisem vedela, da si, da si poročen! Ampak čez čas sem izvedela, kje delaš. Potem se je začela ta zgodba. Trpela sem. Zapirala sem se v garsonjero, pila, jokala, kadila travo, razlagala prijateljicam, pa spet jokala. Nek večer me je obšla nora ideja, da bi zbirala solze v stekleničko, v kateri je bil parfum, ki si mi ga prinesel iz Pariza.

Zlila sem parfum v školjko, jo umila s toplo vodo in potem se je začelo. Iz plastike sem naredila nekakšen lijaček, da so solzice lepo drsele v stekleničko. Kadarkoli me je prijelo in sem jokala, sem solzice vestno spravljala. Minilo me je, preden je bila steklenička polna ... no ja, več kot polovica pa jih je bilo. Solzica na solzico in drobni kristalčki soli na robu. (Solze so slano sladke.) Zbrala sem pogum in se domenila, da se najdeva. Našla sva se v hotelu v majhnem mestu, kjer naju niso poznali. Mislil je, da sem ga poiskala zato, da bi se mu spet odprla za njegovo seme. No, dobil je seme moje poletne depresije, moje solze. Dala sem mu stekleničko in mu razložila, kaj je v njej. Najprej je bil tiho. Vrtel jo je v rokah, potresaval in jo nastavljal luči. Potem se je nasmehnil in povsem hladno rekel: Izvirno. Spravil jo je v žep suknjiča, pa kako slovesno jo je spravil. Omenjal mi je, da bo spet šel v Pariz in da mi lahko prinese enak parfum. Trmasto sem mu rekla, da od njega nočem ničesar več. Vztrajal je, da tisti parfum najbolje diši na meni. Pomislila sem: Diši na meni. Seveda, tudi drugim ga je nosil, najbrž enakega. Hoče, da imajo njegove avanture takle vonj. In zdaj se znajde v naši pisarni, o!

V stanovanju sem, doma. Mojega kosmatega medveda ni več. Nekaj dni ga ne bo, ker ima obveznosti doma. Baje bo prenavljal kopalnico, ker si je to žena zabila v glavo. Sama da je izbirala ploščice in celo arhitekta je najela, da je na novo narisal kopalnico. Nora je na ležanje v prostorni banji z eteričnimi olji v vodi. Meni je predlagal, da bi odšla v hotel, kjer imajo prostorne kopalnice in bi se lahko kopala v cvetju vrtnic. Zanimivo, tudi on ljubi vonj

avanture. Hoče poseben vonj. Kar naprej mi kupuje dišavne spreje in uživa, ko pridem izpod tuša vsa nadišavljena. Pravi, da je takrat rajsko jutro. Ha, pa še kava v posteljo. Trapa sem. Danes zjutraj ni bilo tako. Preveč se mi je mudilo. Sesedem se na kavč in si prav počasi sezujem čevlje. Ogledujem si nohte na nogah in migam s prsti. Čutim, kako se mi noge oddihujejo. Spet bom morala k pedikerki, ugotavljam. In Bine ... me nenadoma strese? Poljubljal je tudi palec na moji desni nogi, prav počasi ga je poljubljal in posesaval. Živčno poiščem torbico in izbrskam listek. Pograbil mobilca, hitro odtipkam številko in z globokimi dihi čakam, čakam ... Ras-kav glas, njegov ... V avtu je, kot vedno ...

Pogovor z njim je raztopil moj ponos. Pristala sem na večerjo nekje na obali. Samo midva, samo midva. Kako bom to pojasnila mojemu medvedu. Tudi z njim sem bila zmenjena, pa ... Nič, rekla mu bom, da sem moral domov, v naše rovte, da je mama bolna, da ... Si bom že kaj izmislila. To z domom, to ne bo šlo. Saj ve, kje sem doma. Pozna tiste kraje in ljudi - večkrat gre tja, ker gobari. Ne, to ne bo šlo. Mogoče pa bi mu rekla, da sem šla s prijateljico Bredo na morje? Poklicala jo bom in ji razložila, če bi jo slučajno poklical. To bo boljša kombinacija. Uf, tole bo vikend, tole. Večerja in dolgo umirjeno ljubljenje. Punca, preveč sanjariš. Dajmo, pospraviti, pa potem v mesto, pa ... V parfumerijo bom šla in si izbrala nov par-fum. Izbrala si bom novo stekleničko ...!

ZA VRATI

Pes je lajal in lajal, a se je najbrž oglašal iz navade. Ti si imela še toliko opravkov v kopalnici, da si pozabila, da voda vre, da je ura skoraj osem, ko bi morala biti v mestu in se smehljati strankam, ki so vstopale v tvojo pisarno po nepomembne papirje, ki si jih je izmišljala državna administracija. Frcnila si si lase iz čela in si na novo zarisala obrvi. Z ustnicami si zadovoljna, le koticiki se ti zdijo nekako povešeni, skrivenčeni v kisel nasmeh, ki ti ga je obesilo življenje. Vrgel me je ven, te je zbolelo. Spomnila si se, da si včeraj šla k njemu in mu povedala, da se ne bosta več shajala, da imaš svojega moškega, bogatega, končno ... In se smehljaš ... Sedel je za mizo, brkljal po računalniku in ti pridigal, da boš temu šestdesetletniku počasi le še medicinska sestra in nič drugega. Kako ga podcenjuje, tepec. Ne pozna ga. Možak je, vitalen, svetovljanski, ljubezniv – razvaja te. On pa računalnik in tiste njegove grafične rešitve. No ja, pozoren ljubimec, malce ekscentričen, ampak poln domislic, da je bilo zabavno z njim. Skupna potepanja, ljubljena ..., realnih pogledov na življenje pa nima. Nima jih, ne, nima jih! Predan je svojim idejam - venomer leta s fotoaparatom

okrog. Zanj je ženska zgolj zabava, zgolj to. Ampak da te je tako hladno postavil pred vrata, kot, kot odvrženo vrečko. Prasec! Vem, da je enkrat eno postavil pred vrata celo s pomočjo policije, vem. Usekan je. Zdaj si se ga rešila. Ne boš šla več tja, ne boš si dovolila, da bi šla - nikoli več. Niti poklicala ga ne boš. Ampak ... v njegovih očeh je le zagorelo ljubosumje, misliš da ja. Kaj pa, če je bil le užaljen moški ponos? Prej to. Mogoče te je imel celo malo rad, vsaj malo. Čeprav je ponavljal, da si le erotični izziv in nič drugega. To ti je povedal že po drugem srečanju, ko si prišla k njemu. Ja, tisto zimo. Spoznala sta se na zabavi, kjer je bil slučajno prisoten. Smejala si se njegovi pripovedi, kako je čistil hladilnik in ga prebodel. Hvalil se je s tem, da ima srečo, da je zima, da lahko, dokler ne kupi novega, spravlja živila na balkonu. Ko si čez nekaj dni prišla k njemu, je ležal v postelji. Imel je malo vročine in kašljal je. Pa te je zamamilo, da si se ulegla poleg njega in ga božala po dolgih laseh. Snela si mu očala in ga dolgo gledala v lepe oči, ki so te spominjale na Kristusa. On je božal tvoje lase, ti gnetel prsi, ti hotel v hlače ... Čez nekaj dni si spet prišla in sta se prvič ljubila. Bilo je dobro, bilo je noro ... Zima je mimo, morje ... prišel je. Smešno, njegova hčerka je samo dve leti mlajša od tebe, smešno. Kaj te briga. Tip te osvaja in ga lahko vrtiš, kakor se ti zahoče. Končno se boš rešila bedarij doma in zaživela po svoje. Kupil bo stanovanje, za vaju, za vajino ljubljenje. No ja, ljubljenje, z njim je bolj tako, a se splača potrpeti, se splača. Čez čas si boš že našla boljšega ljubimca. On, on, tvoj boemček te je včeraj vrgel skozi vrata. Nesramen je bil. Rekel je, da nisi nič boljša kot kurbe. Da se prodajaš na prefinjen način. Bedak. On bo tebi govoril kurba, on ...!? Zdaj si jezna. Najraje bi šla in mu povedala, da je povprečen ljubimec, da mu prevečkrat prehitro pride, da ... Pa vendar - njegove roke, njegova usta, njegova božanja, sesljanja, lizanja ... nič več tega, nič več. Samo še vonj starajoče kože in udobje novega stanovanja ...

Pes spet laja. Zakričiš iz kopalnice, da naj da mir. Najbrž se po stopnicah preganjajo otroci, ki ravno odhajajo v šolo. Oče je šel v službo, mama je v toplicah in je še kakšen dan ne bo. O, kakšen mir, kakšen mir. V očeh opaziš nekoliko histerije in ustnice se ti

razpotegnejo v betežen smehljaj. Spet si popraviš obrvi in šminko. Zategneš si nedrček in vržeš lase daleč nazaj, da si ogledaš vrat, ki je še vedno tako napet - žejen njegovih poljubov. Pogledaš na mobilnik, ali te je slučajno klical. Nič. Vem, kaj bo naredil. Iz neke ihte bo izbrisal tvoje ime iz mobilnika, tako bo naredil. Sam ti je rekel, da tistih, ki jih izbriše iz mobilnika, zanj ni več. Lahko bi bila prijatelja, lahko bi ... kar tako ga ne moreš izgubiti. Popoldan boš šla tja, ja, boš šla. Da ne bo mislil, da je zmagal. Naj mu bo jasno, da je bil on tvoja izbira in ne ti njegova. Trapa, prej si si obljubila, da ne boš več šla k njemu. Uf, pa voda za kavo ti vre, pa pozna boš, pozna. »Runo, nehaj se dret,« se zadereš in zaloputneš vrata kopalnice. Stečeš v kuhinjo in ugasneš plin. Voda v posodici je že skorajda povrela. Na stensko uro se ozreš in ugotoviš, da si prepozna za kavo. Runo se ti stisne ob noge, kakor da bi se opravičeval za hrup, ki ga je zganjal v predsobi. Njegove velike oči govorijo: Ej, stara moja, poznam tvojo ihto, poznam. A me boš popoldan peljala malo ven, na hrib, a boš? Pa briketke mi še nasuj, preden greš. Saj boš? Res mu jih nasuješ, četudi te preganja čas, pa v kopalnico greš še enkrat, da naneseš sprej v podpazdušje. Hitiš, vedno hitiš ...

Za vrati te prestreže januarski dan, še kar mrzel. Vsa raztresena se znajdeš v predelu mesta, kjer stanuje tvoj boem. Da bi se umirila, spotoma poješ celo pest čokoladnih bonbonov, pokadiš tri cigarete in prav počasi voziš proti bloku, kjer stanuje tvoj sanjač, tvoj ... nič več. Upanje, da bi ga našla doma, je šibko, a je. Dolgo iščeš parkirni prostor. Odpneš si varnostni pas, gledaš se v zrcalu. Bleda si in živčna. Spodnja ustnica ti drhti, usta imaš suha in v očeh se ti sesirja nekaj, kar je nekoč žarelo in použivalo samoljubje sanjača, ki je zdaj kdove kje. Morda čemi v kakšnem lokalu in uživaško pije pivo, da mu potem raste trebušček, seksi trebušček. Kadar si se ulegla nanj in poslušala, kako mu klokota v drobovju ... Nič, gor boš šla in pozvonila, se odločiš. Nekoliko nejevoljno potegneš mobilca iz torbice, ker ravno zdaj zvoni. Ugrizneš se v ustnico, ko ugotoviš, kdo te kliče - tvoj novi svetovljan. Vabi te na večerni sprehod. Obljubiš mu, da se mu boš pridružila, ker moraš peljati psa na sprehod. Pomelješ z ustnicami, ne da bi se zavedala, da si si prav

grdo razmazala slabo šminko. Stopiš v dvigalo, pritisneš številko osem in se prepustiš vožnji. Moti te vonj dvigal, njihova zatohlina. Mogoče te je malce strah zaprtih prostorov. Izstopiš. Šibka svetloba niha na stopnišču. Počasi greš do njegovih vrat. Popraviš si plašč, ugrizneš se v ustnico, streseš z lasmi in končno pozvoniš. Pa nič, zvonec je izključen. Nasloniš se na vrata, slišiš tekočo vodo, prhanje ... Slišiš popevčice in njega, ki žvižga. Doma je, doma ... te prevzame. Nekaj časa takole sloniš na vratih in poslušаш njegovo žvižganje in tleskanje vode na njegovo kožo. Nekam se odpravlja, najbrž h kakšni novi, razmišljaš naslonjena na vrata. Spotoma na mobilcu poiščeš njegovo ime in ga skušaš poklicati, pa je številka nedosegljiva. Ja, saj ima tri mobilce. Meni je dal samo to številko. Spomniš se, da ti je razlagal, da nikogar ne spusti v stanovanje, da ne odpira vrat, da nima zvonca, da se je treba vedno prej najaviti, da ... Kakšen egoist, kakšen, uh ... Kar podrla bi ta vrata in mu povedala, kakšna egoistična svinja je. Potrkaš na vrta, najprej šibko, potem pa že kar tolčeš. Za trenutek se stiša voda in nastane mučna tišina. Izkoristiš to tihotnost in dvakrat močno treskneš po vratih. » Nejo, odpri, odpri prosim, da se pogovoriva. Nejooo!« Nič. Tišina, le droben curek vode se spet sliši. Glasba se okrepi in Nejo spet žvižga. Žvižganje za vrati. Jezno brcneš v vrata in hropneš: »Nejo, svinja, odpri.« Nič, glasba je še močnejša in žvižganje se nadaljuje. Sosed pokuka skozi vrata, starejši moški z debelimi očali in rdečimi naramnicami. Nasmehne se in poznavalsko reče: »Ne, gospodična, gospod Nejo ne odpira vrat, razen policiji, pa še ti so morali enkrat kar vdreti. Bo bolje, da greste, ker ne bi radi, da bi spet morali klicati policijo zaradi kravala.« Ponosno dvigneš glavo in počakaš, da se sosed zgubi za svojimi vrati. Na robu joka si. Pljuneš na vrata in počakaš še trenutek. Gledaš, kako pljunec leze po vratih. Še dvakrat potolčeš, pa nič. Nejo žvižga in ostaja za vrati. Jezica ti nekoliko uplahne. Premakneš se k dvigalu in živčno pritiskaš na gumb. Zdaj se zavedaš, da je ostalo za vrati nekaj, kar te je osmislilo in ti dalo možnost, da si bila polnokrvna ženska. Rada bi se zjokala, rada bi spet za tista vrata, v njegovo posteljo, v njegov objem ... Pa je vse ostalo tam, za prekletimi vrati ...

VONJ CESTE

Bil sem prepričan, da je to jutro samo moje, ja, samo moje. Pa je že dopoldan in še vedno se vlačim po velemestu, po zakotjih, kjer diši po usodi. Saj ne, da bi se kogarkoli bal, ampak ... Matilda, Matilda ... Za vratom čutim soparo, pod podplati pa razgret asfalt. Mar naj vam povem, kako mestu pravijo? Saj ni važno. Svetovni drek je pač svetovni drek. Preživel bom še teh nekaj dni in se prepustil godlji. Nekje bi morala biti italijanska restavracija. Priporočil mi jo je prijatelj iz otroštva in sotrpín iz študentskih let, ki mi je poslal pismo z vabilom, naj ga obiščem na njegov račun. Vonj bazi-like, origana in paradižnikove omake - tako nekako si to predstavljam. Vse ima svoj vonj, prav vse ...

Gledam mlada motoriste, ki so se nanizali v kolono. Menda so okuženi z agresijo in se gredo nore igre, prav v tej četrti, na teh ulicah; tako nekako je poročala lokalna televizija. Izgubljeni so v času in imajo gene ubijalcev, prav gotovo. Kako bi sicer poselili divjine in iztrebili domorodce, kako ...? Zdi se mi, da danes preveč moraliziram, preveč razmišljam. Včeraj sem morda spil preveč piva - saj ni bilo slabo, ampak ... Danes sem mlahav, ubog in izgubljen v tem Babilonu. Kaj mi je tega treba bilo? Lepo bi bil doma in

gledal, kako češnja pred oknom zacveteva, kako mrčes rojeva in kako bezeg sili že v moje okno. Pa sem rekel, da ga bom posekal, že lani sem si obljubil, da ga bom posekal ...

No, poglej, zdaj pa še motoristka. Stopa iz črno marmorirane stavbe, vsa v kombinaciji rdečega in črnega, še čelada je takšna. Zmrdne se, si spne lase v čop in si prav počasi tlači elegantne ročice v rokavice. Hm, kakšni boki, kakšno telo ujetu v drugo kožo, če seveda ni to umeten material, ki nadomešča usnje. Gleda, gleda po ulici. Zdi se, kakor da jo ovohava. Podobna je psički, ki pride iz hiše in živčno ovohava okolico. Le kje ima motor? Rad bi videl, kako bo speljala. In škornji, visoki - kako ji oblijejo noge, tako pripravne za poljube ... Madonca, kakšna mrha ... Starec in cesta, bi lahko temu rekel, no, starec pri ... Pa kaj bi zdaj to. Oba sva v tem mestu, ki diha s svojimi mrličmi. Angel ceste. Pa ni svetlolaska, da boste vedeli, ni! Rjave lase ima, zdaj že trdno spete v čop, ki si ga potlači pod kombinezon. Čas teče in promet odteka proti velikemu krožišču. Tja bom moral tudi jaz, pa na desno, kjer je restavracija. Kje ima motor? Še naprej se obotavlja, preverja zadrge, popravlja si rokavice. Aha, zdajle gre do drugih vrat, večjih, železnih. Čelado je odložila na tla. Vrata se odpirajo - z daljincem jih je odprla in zdaj počasi lezejo navzgor. A, tam ima mrcino, glej no. Počasi pripelje strojček, ki je prav tako v rdeče črni kombinaciji. Spretna je in kaže, da tudi močna, natrenirana panterica, ki ... Joj, preveč sladkih misli, preveč ... Počakal bom, da spelje, potem ...!? Še enkrat preveri zadrge, pobere čelado s tal in si jo nadene. Kot kakšna vesoljska prikazen je. Zleze na jeklenca, pomiga z boki - kako seksi, mmm, kako seksi - pritisne na gumb in v hipu stroj zagrmí. Ne bi si mislil, da ima tak glas, res ne. Njej bi pripisal tiho godrnjajočo mašincó, ne pa tega rohnjača. Ozira se naokrog in dodaja plin. Grmenje se je spremenilo v rahlo brundanje. Počasi zapelje na cesto, počaka, da se močnejši val pločevine zlije mimo in po nekaj metrih pošteno pospeši. Izgubi se v pločevinasti reki, jaz pa tudi.

Bedasto se oziram okrog, da bi videl, kaj se dogaja. Neumno, da je kaj, saj sem edini pešec. Polagoma se premaknem naprej in skušam pozabiti ožulek na levi nogi. Pa sem si rekel, da bom

obul lažjo obutev, mehkejšo, ne pa te, napol salonske čevlje. Saj so elegantni, ampak žulijo me. Pa kaj bi to, še vse kaj drugega me žuli, da da... Zdaj smo civilizacija ožuljenih duš, da, to smo. In sinočnji bar? Tiste čokoladne punčke? Ne, seks mi ni več v zabavo. Kaj je to? En brizg tu, en tam, ostaneš le izčrpan in nezadoščen. Prazna usoda, prazno telo in polne ulice izpljunjenih obrazov. Sam sebe izrabljam, da bi v meni zaživel nekdo drug. Morda je zdaj že prepozno zanj, ali pa se bo rodil mrtev. Koliko mrtvecev se rodi, koliko? Kar poglej jih, kako se oklepajo pločevinastih krst, ki jih prevažajo od točke do točke, vmes pa sami nesmisli, zabeljeni z večno omamo.

Pozen sem, saj bo že skoraj dvanajst. Hodim. V nosnice mi lije vonj ceste, lije. Vse se mi zdi že doživeto. Če je reinkarnacija, potem sem že desetič na svetu, ali pa trinajstič. Ne, prej trinajstič, da bo zadoščeno vraževerju, tako! No, poglej. Sredi betonske monolitnosti prijazen park, nastlan s smetmi, a odpočitek obeta. Nekaj golobov se motovili med odpadki, dve starki pa se smejata. Zdaj vidim zakaj, na klopici imata steklenico vina in okrog nog plastične vrečke. Torej - brezdomki, najbrž. Tako je v bleščeči civilizaciji: Ko si neraben, si brezpogojno odveč - smet več v velikem mestu, ki premore tudi mlade sveže obraze in ponuja odhod na veličasten način. Starki pa - kar smeh, pa smeh. Ena od njiju brca v vrečo poleg sebe in drugi nekaj razlaga. Zatihotapim se na klop za njima in poslušam. Polomljen jezik je to, nekako razvlečen, čvekav, ulični pač. Toliko razumem, da je ena od njenih prijateljic dala otroka v vrečo in ga odnesla nekam na podeželje, na neko farmo, ali nekaj takega. Saj sem že slišal o odloženih kartonastih škatlah v italijanskih cerkvah; baje so v Rimu nekatere prav posebno založene s tovrstnimi paketi. (Tako sem nekje slišal.) Zdaj se ne spomnim več kje, ko pa se zadnji dve leti kar naprej klatim po svetu in se skušam nekje odložiti. A tako, otroka v vrečo, pa na farmo. Joj, babnici! Mestna okrutnost, ko meso rodi meso in hoče novo meso. Iz mesa raste meso, duh pa ... Sakralni ornamenti moje zavesti me spet speljujejo na misel, da je bog podelil milost vsem, le da so jo nekateri prodali za reklame in kokakolo, ki menda dobro

ubija spermije. Hja, tako so pripovedovale smrklje na stopnišču stanovanjskega kompleksa, kjer sem trenutno nastanjen. Ampak, mehurčke v vagino in ... ne, ne, ta svet je nor, nor! Uf, kako me bolijo noge, prekleto me bolijo. Če ne bi dobil pisma, me to mesto ne bi videlo. Saj mi ni žal, da vidim to hipercivilizacijo, ki se ubija za zabavo, ampak tako naporno je vse skupaj. Babnici se ga kar nacejata. Zdaj teče pomenek o debelem črncu, ki je vozil avtobus. Baje je pripravljaj odlično rižoto, ampak kakšno – iz golobov! Sam jih je lovil. Nastavljal jim je pasti na terasi opuščenega bloka. To je bil njegov hobi. Čvekali sta še o starem Ircu, ki je zbiral ponošene čevlje in jih je imel polno drvarnico. Nekoč da je res bil čevljar, ampak bili so še časi, ko so ljudje posedali pred hišami in se vozili s kolesi po opravkih. Zanimivo, zanimivo. Kakšna angleščina je to, nikakršna. Neko čudno svaljkanje besed. No ja, bistvo se da razumeti. Kar ne moreta pozabiti Irca, ki je zbiral čevlje. Vsako pomlad je prebarval polkna na hiški, ki se je skrivala za stolpnica na robu parka, ki ga tudi ni več. Zjutraj je čemel na oknu in vlekel pipo. Ko si šel mimo, ti je ponudil požirek čudne žganine, likerja, ki ga je sam varil. Kdo bi vedel, kaj vse je namešal vanj. Nostalgija je pljunek zavesti, ki beleži življenje, misleč, da nam bodo izkušnje prišle prav. Ko smo stari, se brbljavost sama odpravi preko jezika, če je še malo alkoholnega pomagala, pa sploh! Babnici regljački. Kakšen smeh. Zdaj jima gre najbrž dobro. Poletje je in odpadkov ne manjka. Kaj pa pozimi? Vonj cest pozimi - ne, zima me v tem mestu ne bi mikala.

Sivkast sneg in voščeni obrazi, tako pravi moj bivši kolega, ki se je sem preselil pred, uf, tridesetimi leti. Zdaj je betežnež, s služkinjo sicer in spodobnim bančnim računom, pa s kanarčkom in kupom časopisov. Hja, šlo mu je dobro. Začel je z majhno trgovinico, potem je postal direktor trgovinske korporacije. Nagledal sem se albumov njegovih fotografij in zbirk njegovih kravat, tudi takih, ki imajo spominske igle za posebne prodajne uspehe. Bog vedi, kaj ga je prijelo, da mi je pisal in me povabil za nekaj tednov sem čez. Morda zavist, ker sem še vedno ovohaval sveže brazde domače zemlje, on pa je lebdel v večnem modrikastem dimu tega mesta. Morda

se mu je stožilo po času, ko sva lovila nerodne avtobuse, križarila po otroških labirintih, lovila rakce v potoku, se igrala partizane in Nemce in se skrivala v zamestju v čudnih barakah, kjer so čemeli stari fičoti in druga šara. Bil je vedno bolj čuden. Nenehno je govoril o stricu iz Amerike. Ej, frajer, ki je imel strica v Ameriki in novo kolo - jasno, kupil ga je stric. Frajer, zdaj že siv vdovec in bogat. Ljubi svoje poslovne uspehe in mlade služkinje, ki jih menjuje le zato, da lahko gleda mlado meso v svoji hiši. Ženo, mehko dušico, mu je pobrala urbana bolezen, dolgočasje, bi rekel. Ne, v njegovi hiši kakšnih osemdeset kilometrov zunaj mesta (on temu še vedno reče predmestje) nisem hotel biti. Nastanil me je v bližnji četrti - v garsonjeri, ki jo je včasih uporabljal za bežna srečanja z najetimi puncami. Zdaj, ko mu sivina leze v lase in ga nostalgija prijemlje v dvanajsternik, ga je minilo. Madonca, s kakšnim ponosom mi je kazal škatle s spomini. Celo z očetovo partijsko izkaznico mi je mahal, češ, da je oče bil pravi borec, pravi ... Za kaj, za tuje brazde in vino, ki ga je vzelo vase, morda za to? Partija, črne limuzine, zastavice, pionirske rutice in pesmi. Bila je religija, rdeča religija, ki je stopila vse travme Balkana. No, a zdaj bom pa nostalgil? Prekletostoparno je. Joj, sem bedak, da se peš potikam po tem norem mestu. Saj mi je ponudil avto, a je pozabil, da nikoli nisem vozil. Motor ja, ampak avto, ah!

Samo zato me je povabil sem čez, da mi je kazal škatle spominov. Včasih je prišel dvakrat na leto domov, zdaj nima časa. Postal je svetovalec korporacije, ki prodaja izključno sadne sokove. S kakšnim navdušenjem mi je razlagal, da sta oba sinova tudi že uspešna poslovneža. Ob meni se ustavi taksi. Suh rjavokožec, bržkone Indijec, me vpraša, ali potrebujem prevoz, pa samo odmahnem. On se ne da. Prigovarja mi, da je poceni, da me pelje s popustom, da je vroče, da ima tudi klimo v svojem vozu. Pa se nisem dal. Vroče je res, to pa. Zdi se, da se marmor in beton spreminjata v radiator, ki bo pregrel skorjo zadnje resnice. Končno, lokalček v zakotju. Nekaj črncev sedi na betonski ograji, dve dekletki plešeta v senci, še smrklasti sta. Prenosna naprava nabija nek butast rap, ali nekaj takega, se mi zdi. Tu ne bo varno, pomislim. Sumljiv sem

jim, pa še belec. Od podzemne do tu sem prišel peš, nenavadno za njih, najbrž. Vseeno samozavestno sedem za mizo in si oddahnem. Mlada strežajka, ritasta, na pol črnka, se priziblje do mene in zavijajoče vpraša, kaj bi naročil. Na smeh mi gre, ko gledam njene roza čveljce in prav tako barvo šminke. Samoumevno si naročim pivo, veliko. Življenje steče po grlu. Dobro je, dobro. Del svetovne civilizacije sem. Ob opečnatem zidu sedi še en belec, belolas in izpit, z upadlimi lici, v smešni rumeni srajci in belih hlačah, nekakšen ponošen plejboj. Ne zmeni se zame. Sesa cigareto in leze v dremež. To je mesto molčečih trupel, ki hodijo naokrog in si umišljajo, da so vitalni del človeškega organizma. Črnci se režijo in si izmenjujejo steklenico s kokakolo, dvolitrsko. Morajo biti precej zakajeni, saj mi v nos udari vonj marihuane. To je kotiček, kamor se pridejo malce zadet, da je beton lepši, da je meso mirnejše in duh nemočan, da bi dojel kakšno drugo dimenzijo bivanja. Moja oma pa je beg, večni beg. Bežim v zarje, bežim v mesta, bežim med breze, bežim v puščave, pa vedno znova ugotavljam, da je puščava v meni in da se širi. Po njej jezdijo beduini in na mečih nosijo uradno religijo mojega propada; reče se ji nostalgija po bodočnosti. Potrudim se in naročim še eno pivo. Zdaj je, kar je. Iz zadnjega žepa potegnem zemljevid tega mesta. Na njem sem imel načrtane poti, ki naj bi jih opravil. Italijanska restavracija me je mikala, ker mi jo je priporočil znanec, ampak zdajle ugotavljam, da peš ne bo šlo. Pivo ni bogve kaj, hladno je, a brez okusa se mi zdi, brez alkohola - skratka, vodeno. Uf, življenje!

Plačam in se vzdignem. Klokotavica v želodcu mi dobro dene. Zunaj je hrup prometa. Ulica je polna pločevine. Opoldanski odmor ali nekaj takega mora biti. Rahel veter od nekod prinaša vonj po ožgani gumi. Pred očmi mi migeta. Na zasilnem parkirišču se ustavim, saj iz izkušnje vem, da je najpripravnije mesto, kjer te lahko pobere taksi. Ne čakam prav dolgo. Mlad svetlolasec ustavi in me vpraša, ali potrebujem prevoz. Samo prikimam in mu povem, kam bi rad. Nasmehne se in reče, da je to blizu. Skomignem z rameni in se odložim na zadnji sedež. Dobro mi dene umetni hlad. Gladko zdrsneva v promet. Takole bi se dal odpeljati v vesolje. Za-

prli bi me v kapsulo in odposlali. Spremenil bi se v prasnovnost in postal večnost, po kateri hrepenijo religije. Kmalu sva na ploščadi pred znamenito restavracijo. Luči pred njo spominjajo na Benetke. Plačam in grem. Poravnam si rjavobelega hlače, skrbno zatlačim srajco za pas, jasno, črno, najraje nosim črno, četudi za junijsko sparrino ni primerna.

Spet bom moral poklicati taksi, ugotavljam po obilnem obedu. Do urada mojega gostitelja je nekaj razsežnih ulic. Dobra hrana, res, ampak cena. Še dobro, da je šlo na njegov račun. Da bi jaz dal toliko za samo en obrok? Madonca. Pol meseca bi lahko živel s tem denarjem, doma seveda. Pridno bi hodil v trgovino in si cmaril kosila doma. No, če pa bi spotoma zavil še v bife, bi se izračun hitro slabo končal. Zdaj mi ostaja popoldan, v nek muzej naj bi šla. V noben muzej me ne vleče. Umetnost me nikoli ni zanimala, zgodovina pa sploh ne. Veliko sem prepotoval in veliko sem slišal o človeških naporih, da bi se presegli. Če že, potem me zanima filozofija. Ko sem se uдинjal za vratarja, v državni ustanovi, smo imeli za arhivarja pristnega filozofa. Ta je trdil, da je filozofija nekaj takega kot popravljanje starih kanapejev. Sam sem poanto razumel, mnogi pa je niso. Ta je bil kujon, ja. Moral bi biti z mano. Seciral bi urbano zavest teh bednikov. A ti ljudje sploh kaj razmišljajo, mislim, kaj drugega, razen, kako se bodo imeli? Imeti se dobro, to je bistvo njihove filozofije.

Preklete, črno vino na pivo. Slabo se bo končalo, slabo. Vsaj tako slabo kot takrat, ko smo se ga v srednji šoli napili, jasno, rdečega cenenege vina in piva. To je bila kriza, še šolska fasada je dobila nove odtenke. Mar sem res moral tako daleč, da zdaj trosim spomine po teh betonskih kladah in me žge v podplate ta smrdeča ulica? Zdi se mi, da sem zrel, da bi šel k urarju - moja notranja ura se zatika in ne teče tako, kot bi morala. Saj jo mažem in skrbim, da je redno navita, ampak ... Joj, bednik starajoči. Spet bi kadil. Pa sem že dvakrat nehal letos, dvakrat. Tako se dela, junaki betona, tako. Pogledj jih, spet nekam norijo. Kam vse to rine, ta pločevina in meso v njej. Madonca je soparno. Nič, pomahal bom taksiju in šel pogledat, kje naš Jožek briljantno razkazuje svoje nove kravate, pomembno tele-

fonira levo in desno in preverja podatke na zaslonu pred seboj. Zdaj je dirigent prodaje, važen, da je kaj, in debel. Čisto ameriški. Tudi on se boji teroristov. Namenoma je preselil pisarno v drugo četrt. Ti njihovi strahci - saj jih potrebujejo. Nenehno potrebujejo kaj, kar jih vznemirja, to bo, se mi zdi. Taksi je tu. Pomahnem in ... Debeluh se nasmehne in odmahne z roko. Važič - pa nič. Čakam. Naslednji sunkoma ustavi ob meni. Spet nek čokoladno rjav tip z ogromno frizuro in čudno glasbo v notranjščini. Vehementno mu povem naslov. Možakar se šobi, dolgo razmišlja, potem pa le spelje. Tako, pa zdrsimo v drug svet, v svet denarja in veljave; jaz, iz nepomembne vasi, kjer še vedno teče gnojnica in smrdi po hlevih, pa po zabeljenem krompirju tudi.

Noč mi je podarila novo trudnost. Vse me boli, prav vse. Bedno ležim na postelji in gledam v okno. Na tisoče luči je tam zunaj, na tisoče duš, ki se lepijo na neon in ugašajo v jutranji svetlobi. Marmor v meni je še težji kot pred dnevi. Zdi se mi, da sem se v teh dneh še bolj postaral. Muzej - pa kaj me brigajo indijanske perjanice, topovi iz državljanske vojne in sablje konjenice, ki je sekala po etnijah rdečkarjev. Ne zanima me. Vem, da je človeštvo sposobno ubijanja in da se bo pobijalo, dokler bo, dokler bo On tako hotel. Bog je luč teme, je resnica minevanja, je ... Zdaj bi šel lahko še enkrat ven in se utopil v neonu kot vsi ostali. Naj ležim in se trudim pozabiti, da sem v času, ki je drugačen od vseh, ki je minljiv, a poln smeti? Smet sem tudi sam - mi nabija v glavi in usta se mi lepijo. Preveč vsega, hrane, idej, obrazov. Od vsega sem si zapomnil le vonj ulice, vonj ulice ...

BELI ČEVLJI

Piha, močno piha. Razmišljam, da bi spet šel ven in se sprehodil po ožjem središču mesta, kjer je ob nedeljah zaprisežen mir. Če ne bi bilo avtomobilov, bi si tišina spletala gnezda in bi si lahko oddihoval v zakotjih, kjer še burja potihne. Tako pa ... Saj je burja, čisto prava, ampak ne še tista zimska, ko te prisili, da si ves pogrbljen in hiteč čez most, kjer ima največjo moč. Pozno zvečer je že, čez polnoč že, ali pa ravno polnoč. Mar ni malo prej burja razmetavala zvonjenja sem čez trg in ga zamešala med smeh iz lokala, ki je še ponujal drobna spoznavanja v medlini luči? Bržkone bo polnoč, ja. In grem, pravzaprav hitim v park, kjer počivajo gradbeni stroji. Pravijo, da renovirajo kanalizacijo. Res jo, smrdi, pa kako. Stojim pod drevesi, ki se še niso slekla. Novembrska burjasta noč v parku ... lahko bi bilo romantično, lahko bi ... Zakopljem roke v bundo in zaškripljem po pesku. Ogledujem si klopi, nekatere že polomljene, nekaj pa je vendar še celih. Prav vse poznam, vse. Na vseh sem že posedal in pustil času, da je polzel mimo. Tam, da, tam, pod lipovcem, tam ... zgodba o belih čevljih ...

Poletje je tisto leto razkošno izžigalo sokove iz trav in drevja. Suša je opravila svoje in listje se je suho lomilo po tleh, trava pa je bila že vsa rjava in izpita. Škržati so napletali melodije in divje žgali pregrete popoldneve. Bile so ure, ko je celo tišina gorela. Premikanje je bilo naporno, branje odveč in čas je gorel. Pozno popoldan sem prihajal v park, da bi vsaj malo oddahnil telo od pregrevice, ki se mi je zaredila tudi že v stanovanje. Bil je gluh čas, ki me je dušil in mi odjemal vsakršno voljo za resnejše delo. Skrčil sem se v otožnega hodavca po ulicah in skušal najti obraz v izložbi tega majhnega mesta, ki me je razvajalo z drobnimi prijetnostmi. Skoraj ob isti uri je v park prihajala gospa z belimi, naravnost smešnimi belimi lakastimi čevlji. Starejša gospa, sivih las, z velikimi ustnicami, visoka, skoraj po moško plečata in z razpraskanim kadilskim glasom. Ponavadi se je usedla dve klopi naprej od mene, obrnjena na ulico. Verižno je pokadila nekaj cigaret in nekajkrat pljunila v pesek. Večkrat se je ozrla proti meni. Zaslutil sem, da bi rada govorila z menoj, ampak sem že bil tak, da nisem dosti govoril, vsaj v parku ne. Pa se je primerilo, da je nek popoldan prišla mnogo prej kot jaz in sem moral mimo nje. Že ko sem se majavil po pesknati stezi, se je pripravljala, da me bo ogovorila. Odvrгла je dogorelo cigareto v zelen smetnjak, še prej pa jo je temeljito opljuvala, kar se mi je zdelo nekako prostaško, a je imelo praktičen učinek. Ko sem bil le še dva metra od nje, me je ustavila in rekla: »Oprosti, že nekaj dni te gledam. Tako si podoben nekomu, tako zelo. Od kje pa si?« Nekoliko nejevoljno ji razložim, da sem doma od zgoraj, s planote, da pa zdaj živim tu, v mestu, in da sem prej živel v Ljubljani. Ves čas sem gledal velike lakaste bele čevlje, ki so tako izsevali v senčnini, da je bilo smešno. Nogi je imela obrnjeni navznoter in z desno je živčno drobila pesek. V očeh ji je domovala neka nenavadna pronicljiva svetloba, pomešana s kalnino, ki je bila bržkone plod usedline let in zgodb zakodiranih v začelju. Popolna neznanka mi ni bila, saj sem od drugih izvedel, kdo je ta gospa z belimi lakastimi čevlji, ki vsak dan hodi v park. Povedali so mi, da je bila včasih natakaraica, pa čistilka, pa ... saj to zdaj ni pomembno. Poznal sem tudi njeno hčer, že odraslo žensko, lepo, lepo ... »Prisedi za nekaj

minut, prisedi,« mi je rekla in si bezala novo cigareto iz pomečkane škatlice. Vmes je nekajkrat pokašljala. Slišati je bilo, kot bi se ji v prsih lomilo suho dračje. Nekoliko radoveden sem se le prisedel. »Zdaj, ko te tako gledam, te skoraj poznam. Pa ti bom jaz povedala, čigav sin si. Tako si mu podoben, čisti oče si, res. Prav tako hodiš kot on, pa očala nosiš. Čisti on si,« je z neko naglico govorila in vmes sesnila nekaj dimov. Povedala je ime mojega očeta. Priznati sem ji moral, da sem res njegov sin. Vedela je, da je že umrl, da je bil bolan, da ... Vedela je vse o njem, skoraj zagotovo več kot jaz, saj se o njegovem življenju nikoli nisva pogovarjala. Pomenek se je vpletal v škržatno simfonijo. Vročina je mlela popoldan in drobila listje nad nama. En suh list ji je padel na sive lase, a si ga ni otre-sla. Pustila ga je tam, da je čudno rjavo izstopal iz sivega valovja. »Pa veš, da sem bila njegov punca včasih,« me je presenetila in me nasmejano gledala. Njen gubast nasmeh se je razvlekel v neko pri-jaznost, ki je v mladosti znala očarati, prav gotovo. Iz senčnine so pobliskali njeni orumeneli umetni zobje, le v očeh se ji je nabralo nekaj nekdanjega ognja, nekaj tiste svetlobe, ki prežema nagon-skost. Med prsti ji je cvetela cigareta. S kakšno strastjo jo je zasesala. Ves obraz ji je potegnilo skupaj in gube so se ji spotegnile v črte, ki so bežale od ustnic in se zakolobarile okrog oči. Rahlo drhtenje roke je bilo komaj opazno, le toliko, da se je majčkeno pepela raz-sulo na skromno poletno obleko. Od nje je prihajal čuden vonj, vonj po tobaku in postaranem času, ki se je nabral v njenem utru-jenem telesu. Videl sem, da v njenih očeh brli pripoved, da jo žeja po izpovedovanju. Nenazadnje me je zanimalo, kaj ima povedati o mojem očetu.

In je začela: »Joj, veš, včasih so bili tam zgoraj ob gostilni plesi. Pod tistimi lipami, ki so jih posekali. Tam na pesku se je plesalo od maja pa do oktobra, če je le bilo vreme. Za godbo je poskrbel ta ali oni s harmoniko, včasih se jim je pridružil še kdo s trobento, pa eden je cvilil z violino, ja, ja, tudi na violino. No, tam smo se zbirali, vsi mladi, ah, ta čas. Tja je hodil tudi tvoj oče, lep, velik, zmerom urejen, počesan, na svoj način, ne tako kot drugi. Vedno je imel lepo in svojo frizuro. Zdel se mi je tako lep, postaven, visok.

Madona, je bil lep. Plesala, sva -včasih. Bil je neroden in, ja, ti bom kar povedala, boječ. Če ga ni spil vsaj liter, ni videl ne mene, pa tudi ostalih deklet ne. Pa saj so bili skoraj vsi takšni. Najprej so se šli junake ob šanku, potem so počasi hodili ven in se lotevali plesa. Ej, ti dedci, ti gozdarji. Močni so bili, močni, to pa. Tudi tvoj oče je bil. S kakšno lahkoto me je odvzdignil od tal, čeprav sem bila visoka in močna punca, ampak on me je kar privzdignil, kadar je bil razpoložen, no, dovolj pijan, če ne zameriš. Tudi drugi so bili takšni. Madonca, da ja. So ga pa spili takrat, ti gozdarji, u, so ga. In, ja, potem sva se nekajkrat dobila pri nas doma, ponoči, ob štedilniku, ampak samo roke mi je grel in mi gladil dolge rjave lase. Dvakrat me je na hitro poljubil, pa še to bolj tako, nerodno, smešno nerodno. Kako me je bodla njegova slabo ostrgana brada. Mislila sem, da se bo že odtajal, da si bo le upal kaj več, pa ... pa so na plese prihajali tudi dolinci včasih, nekaj tistih, ki so iz gozda vozili les dol, na žage. Eden izmed njih, vidiš, me je pa zares prijel, no, me je ... Ah, na senu sva končala, na senu, na našem skednju. Ob sva bila pijana, pa ... povedala sem tudi tvojemu očetu. Pa misliš, da se je kaj jezil? Samo smejal se mi je in mi rekel, da se bom morala poročiti s figarjem, če bo šlo to tako naprej. Vedela sem, da me ima rad, le da tega ni znal pokazati tako, kot bi jaz hotela. Bog vedi, kako bi se mi življenje zasukalo, ko bi takrat vzela njega. Najbrž bi bila kot ostale tam zgoraj na planoti. Otroci, pa hlev, pa trgovina in čakanje, da se bo vrnil iz gozda ... Tako bi bilo. Imela sem ga rada, res. Ampak takrat sem bila tudi jaz mlada. Bilo mi je sedemnajst let. O, saj sva še plesala, še, pa tudi z drugimi je plesal, po tistem še bolj vneto. Nekatero so mi povedale, da je vsaj dve že peljal tudi v temo. Takrat smo temu tako rekli, če je kateri kakšno pospremil domov, potem pa spotoma - spotoma so se delili poljubi in še kaj več, v poletnih nočeh, ki so tam zgoraj rezke, saj sam veš. Tako je šlo, tako. Preselil se je sem dol za nekaj časa. Na pošti je delal, v pisarni. Jaz pa sem se čez dve leti poročila s tistim furmanom in sva začela iskati stanovanje v mestu, pa službo sem dobila. Še sva se videvala s tvojim očetom, sva se. Postal je še lepši, bolj, kako naj rečem, bolj mesten, urejen. Tiste njegove samosvoje frizure. Njegov

nasmeh in pogled. Eh, nikoli ga nisem povsem pozabila, nikoli, to ti lahko rečem. Ti si mu podoben, res. No, potem se je vrnil gor, v gozd. Kaj ga je obsedlo, ne vem. Šel je. Neumno, neumno. Iz tople pisarne v gozd, joj. Pa še drugam so hodili delat, tja na Notranjsko, kjer je našel tvojo mamo, » reče, si oblizne spodnjo ustnico - živčno spet povleče cigareto iz škatlice in si jo tlači v usta. Pa jo mora umakniti iz ust, ker jo je spet prijel rezgetajoč kašelj. Vsa se stresa in se nagiba v levo. Posušen list platane ji pade z las. V prsih ji brbota in se lomi.

Ko se nakašlja, me pogleda in me vpraša, ali imam kakšno deklo. Takšnih vprašanj nisem maral. Moral sem se krepko zadrževati, da ji nisem odbrusil, da jo to prav nič ne briga. Razpredala je o tem, da ne smem biti sam, da si moram dobiti babo. Govorila je, da pozna mnogo samskih žensk, da lahko govori z njimi, da mi lahko celo pripravi kakšen zmenek. Zahvalil sem se ji za pripoved o očetu in se poslovil.

Nekaj dni me potem ni bilo v park. Enkrat sem jo še videl na tržnici, nič več v belih čevljih, takrat je imela rjave in še bolj ponošene. Neko nedeljo pa je bila spet v parku, tokrat v novi poletni obleki, ampak čevlji pa isti, beli, sijočje beli, in seveda cigareta med tankimi prsti. Šel sem za njenim hrbtom, čisto na drug konec parka, da bi sedel v senčnino pod star kostanj. Ko me je zagledala, se ni kaj dosti zmenila zame, le pokimala je in se pogrbnila. Zdelo se mi je, da je zdaj zaklenila vase neko staro grenkobo, ki se ji je razrasla v siv grm vrh glave. Voščil sem ji dober dan in šel hitro naprej. Malce je pokimala in pokašljala. Ostala je tam s spomini na ljubimce, ki jih je najverjetneje simbolično pokopala v parku in jih zdaj obiskuje v najboljših oblekah, ki jih premore in v belih lakastih čevljih. Takšne sem enkrat videl pri nevesti pred cerkvijo, ko sem v soboto opletal tam okrog. Ona je z belimi čevlji hodila v park, da bi pokazala vsem, da je večna nevesta ... tako se mi je zdelo. Vedel sem, da ji je mož zgodaj umrl, da pa je potem ... to je pa že druga zgodba. V majhnem mestu se govori vsemogoče in zgodbe krožijo, se naseljujejo v bifejčke in se razraščajo v prave mite. Vedeli so povedati, koga vse so videli pred njenim stanovanjem. Oh, te zgodbe.

Ona je vanje odhajala v belih lakiranih čevljih s ponosom, da se je zmogla sebe prerasti in si dovoliti življenje, ki jo je osrečevalo.

Noč se ohlaja. Vse bolj bo mrzlo in zjutraj bodo prav gotovo beli kristali slane lizali zadnje liste na drevesih. Zdi se mi, da sem otrpnil tam v parku. Premikam se počasi in pazim, kod stopam, saj je tam veliko gradbenega materiala in nametanih cevi. Nekako mi uspe, da skozi temo pridem v prostor luči pred cerkvijo, ki z belo fasado kriči v noč. Tam se večkrat ustavim in si odpočivam. Ne vem, tam je mir, umirjenost in neko verjetje v neskončnost. Zidovi so polni molitve in ... ja, spet se sam sebi zdim prezaposlen z razmišljanjem. Še malo prej sem v mislih videl bele čevlje, ki iz teme stopajo sami in hodijo po listju, nešumno hodijo in potem tlesknejo po novem asfaltu proti pošti, proti dolgočasni sivi barvi nove pošte, ki jo poživljajo rumeni nabiralniki in spomini, kajti tam je bila včasih avtobusna postaja. Od nekod se napleta burja in pošumi z listjem. Če se prav spomnim, so jo napovedali, se mi zdi. In grem, daleč na konec mesta, kjer je ravnina in se tema komaj uspe odpočiti na travnatem letališču. Spet me najdejo beli čevlji. Vidim jih, kako neslišno hodijo po travniku in plešejo in plešejo ... Plešejo kot v mladih letih pod lipami, ki so dišale po rojstvu nesojene ljubezni. Drobci noči se počasi naseljujejo v mojo trudnost. Sprehod dolgo traja, morda že predolgo. Nazaj bom moral mimo lokala, kjer so mi enkrat sredi noči obesili kolo na drevo. Smešno, pridem sredi noči, no, že bolj proti jutru ven, pa kolesa nikjer. Pijano gledam naokrog in ga zagledam na lipi med vejami. Usedem se na tla in se smejem. Tam sta dve smrkliji in nekaj fantov, ki so to bržkone ušpičili, najbrž iz neke šale, ker so me poznali in se jim je zdelo čudno, da sem končal noč v tistem lokalu. Smrkliji sta se zvijali od smeha in ena je imela bele čevlje, ne lakirane, ampak smešne bele poletne čevlje, ki so še bolj poudarjali njene zagorele noge. Buljil sem v čevlje in v kratko krilo, pod katerim je najbrž dišalo po urinu in hotnosti, kdo bi vedel. Vsi so bili pijani in krohotavi, jaz pa sem sedel tam na tleh in občudoval bele čevlje ... Grem nazaj v mesto, ki se mi razpira z lučmi. Beli čevlji še vedno hodijo za mano in tleskajo po pločniku. Opotekava hoja je to. Potem odklepljejo proti pokopališču med

črne konice drevoreda onkraj novega dela. Tja me ne vleče, prav nič. Spotoma si ogledujem razritost ulice. Pred sodiščem se za trenutek ustavim in zdi, se mi, da so na stopnicah spet beli čevlji, ki se živčno premikajo sem in tja. Izogibam se razritinam na ulici in se le nekako prebijem na glavni trg, skozi obzidje na drugo stran mesta. Takoj za obzidjem so kontejnerji za smeti. Iz žepa izbrskam prazno vrečko od čipsa, da bi jo vrgel v odprt kontejner. In kaj zagledam? Održene ponošene bele čevlje ...

BALADE

Saj, tak dan, da bi človek legel med listje in trohnel; bil bi balada presnavljanja, tega večnega presnavljanja, ki se dogaja že tisočletja, že milijon let, že ... Ej, dlje od misli. Pa res, tak dan. Sneg na rumeni forziciji, kakšno nasprotje, kakšno zanikanje radosti. Morda pa tudi ne, saj je bela na nek način tudi radost, tudi veselje. Belo veselje. Beli in rdeči in modri in ... ideologije ob jutranji kavi in morda še žemljici in vonju svežega časopisa. In kaj mi potem ostane? Nekaj drobtinic na mizi, nekaj misli pripetih zgoraj v pajčevino, ki straži mrak. Postajam večnost, postajam vrečka za tuje misli. Na mobilca danes ne bom odgovarjal, danes ne. Pospravljaj bom in gledal pomladni sneg, ki preganja ptice in upogiba rumeno forzicijo tam zunaj. Prav taka pomlad je bila pred leti, ko sem čakal, da se črni angeli polastijo moje mame. Ne bi razmišljal o tem, res ne, še boli, še je tam notri, še reže in žge in ... Prav tak čas, da, taka bela balada, ki je pregrinjala hribovsko vas in je forzicija tudi tam zgoraj že odgnala. Stal sem ob oknu, hrbet pa mi je ogreval star štedilnik, ki ga je razganjalo od toplote. Kar naprej sem mu dodajal drv, da je žarel, saj ne vem, ali od zadovoljstva ali od utrujenosti, od

pregretosti. In čakal sem na tiste usodne klice iz bolnice, ko bodo povedali: Vaša mama je ... Ne, to spada v drugo zgodbo, ne v to. Bila je drugačna balada, povsem drugačna – takšna, da niti not ni zanjo – ni je mogoče zapisati. Še najbolj je podobna tuljenju vetra v prazni hiši, ko so odprta vsa vrata in vsa okna. Na internetu najdem stare balade, še iz časov, ko sem zbiral sličice nogometashev, ko smo jokali, ko se je na televiziji oglasila himna naše nekdanje skupne države. Joj, balade, pa melanholija pod mokrimi brezami, kjer se je dogajalo sestajanje in slovesi. Majhne zastavice našivane na kavbojski jopič, ki je moral biti oguljen, ponošen, z veliko žepi, jasno. Na hrbtu in po rokavih sem imel napisana imena vseh takratnih ansamblov, ki so kaj pomenili. Ovratnik je bil umazan od dolgih, največkrat mastnih las. Jugoslovanska zastavica, pa ameriška, pa tista rdeča, pa ... kdo bi vedel, kaj vse smo si našivali, da bi bili vidni, da bi bili nekakšni ulični frajerji, ki so hodili po labirintih sanj in so bili zadovoljni s hrepenenji. Bili so časi, ko si imel zgolj ljubezenske skrbi, vse ostalo se je uredilo, če si le hotel. Lahko si študiral, lahko si šel v službo, na morje, na pivo ... Veliko takih 'lahko' je bilo in veliko neudejanjenih želja, pa vendar – mladost je pela tudi balade. Globlje in globlje brskam po teh skladbah in jih pridno prenašam v računalnik, da bi jih imel pri roki, ko bi me spet nostalgija davila za vrat, da bi bil ves bled od spoznanja, da vse mineva, prav vse - prvomajske parade, zastave v vojašnicah, armada, ki sama sebe pobija in starci navešeni z odlikovanji, pričujočimi, da so bili zmožni pobijanja, bržkone samo zato, da sami ne bi bili pobiti. Nekajkrat sem se ujel v zgodbe o padlih, o jamah, o noči, ki je oplajala vse tiste bojevnike, vso Evropo, da je pljuskala kri vsenaokrog. Bedna mati Evropa, ki si dojila bojevnike z rdečim mlekom in hkrati pljuvala besednjak filozofov, pa še krščansko usmiljenje gojila v vrtičkih zanikrnih pokrajih, kjer so odraščali snobi mazohizma in mojstri novodobnega mučenja. Ameriška letala so posejala nove iluzije in nove racionalne smrti.

Pa bi raje pobrskal po dnevnikih novicah. In kaj bi bral: Irak, vojne, zdraharije, le o baladah nič. Ne, danes so v meni balade, kljub snegu, ki raste zunaj in tke mrežo beline nad deželico, ki bi

raje videla rumene metulje in čebele in mlado zelenje na brezah in vrbah. Nostalgija se mi vleče čez ostale misli. Zdaj je kot megla nad barjem, kot tista težka megla, ki seda nad Trnovsko planoto, kjer sem si grel dlani nad starim štedilnikom in vonjal vonj zabeljene polente. Ej, tiste megle, tista tišina, ki se spremeni v vodne kapljice na vejah in kaplja v gosti nič, v statično bivanje. Skozi megle so se smejale lobanje pozabljenih bojevnikov, ki so tja gor prinesli kosti, da bi bili darovani katerikoli ideologiji; da bi postali mah in vonj trohnobe. Tudi to so balade, balade nekega večnega bojevanja svetlobe in teme.

Bila je posebna balada, prav posebna. Sedela je na stopnišču pred filozofsko fakulteto. Zmršeni lasje so ji dišali po ulicah in v očeh so se ji smejale ovce, ki jih je neka dni prej pridno fotografirala nekje na Balkanu. S seboj je nosila balado idealizma, v katerem je vse en sam univerzum, vse ena sama zvestoba dobremu. Motila se je, tako zelo. Ko sem jo nagovoril, sva že vedela, da je usoda za naju pripravila bedno ležišče najete sobe v zarobju, kjer breze poljubljajo močvirna tla. Hodila sva po blatnih poteh brezskrbnosti in poslušala balado erotizma. Da, bila je balada, ki je še dolgo tiktakala v medeninasti stari uri na podstrešju samote. Še večkrat je sedela na stopnicah in se delala, da ji je veliko do teoretične resnice, da ve, kje so izviri etike in filozofije. Vedela je samo to, da je ujeta ptica, ujeta v svoj nagon in neizprosnost starševske ambicije. Minevali so megleni dnevi, kopičile so se drugačne samosvojesti. Ona pa je lebdelela tam in se redila v nenavadno balado. Njena prijateljica je bila v sobi in je čakala na nov pojav shujševalnih teorij. Kadarkoli sem bil tam je dišalo po novih zeliščih, po pesnem soku. Koliko soka rdeče pese je popila. Kar naprej je imela rdeča usta, temno rdeča in v očeh panonsko melanholijo, bržkone tisto, ki jo je tako dobro zapel Balašević – ja, on in njegove balade, in sok rdeče pese. Nekega meglenega jutra pa debeluške ni bilo. Tam so bili prazni kozarci, velika kopalna halja, vate, mape, stekleničke, zelišča in nekaj plošč, jasno, skoraj same melanholične balade. Povedali so mi, da je šla v bolnico, da je spila vse tablete, ki jih je imela doma, da ... hotela je biti zadnja balada za brkatega mesarja, ki jo je občasno uporabil,

grdo rečeno, ampak, tako je bilo. Brkati je bil poročen in jo je jemal kot še eno v nizu tistih, ki so svojo samotno balado hotele umeseni, ja – in balada je meso postala. Moja balada je še vedno najraje sedela na stopnicah pred filozofsko fakulteto, s knjigo v naročju; najbrž ji je knjiga služila kot nadomestek za pestovanje, vaja v pestovanju torej. Ponavadi se je ob njej ustavil koščak, ki je študiral, se mi zdi da filozofijo in muzikologijo. Prav z njim sva se zapletala v teorije o sodobni glasbi, o baladah ... ej, ta koščak je imel čudne ideje. Trdil je, da je glasba praritem veselja, da to dobro vedo starodavna ljudstva, ki so vešča bobnanja. Da z bobnanjem uprizarjajo ritem srca veselja. Nizal je teze, da so ritmi že v nas, da pa smo jih s sodobno glasbo popačili in potlačili. Morda je danes uspešen teoretik, kdo bi vedel. Ona, ona pa je odpestovala svoje ideje. Postala je balada megle. Povedali so mi, da je zamenjala stopnice, da je raje posedala pod Prešernom in učila mimoidoče, kako se je treba prilagajati vesoljnemu stvarniku. Nekoliko se je spogledovala s teologijo, ki vsebuje erotizem. Vse je pomešala, vse. Indijske bogove in titoizem. Mesosladije je ni zapustilo, to vem. Mnogi so si oddahnili na njej, misleč, da je njihova izbranka. Ampak bila je balada ... vse je vrgla v leno reko, vse skrbi in ideje in odplavala k ljubimcu večne teme. Izginila je, ne da bi dorekla imena tistih, ki so ji ponudili bodočnost, če bi le mogla ubiti v sebi preteklost. Spomnim se, da imam nekje njeno sliko. Grem v klet in se zakopljem v knjige in spomine. Uf, prah, pajčevine in v stari naramni torbi pisma, fotografije ... Glej jo. Čutne ustnice in izraz v očeh, oj, balada, balada ... Na tleh najdem majhen našitek, prav tak, kot so ga nekoč imeli na nogometnih dresih reprezentantje nekdanje skupne države. Tisti našitek je bil tedaj nekaj skorajda sakralnega. Spoštljivo ga poberem in ga otresem debelega prahu. Podložim ga pod sliko balade ... Njene oči in v ozadju rdeča zvezda ... Dolgo sem ujet v pajčevino spominov. Tih in zbran sredi šare, v glavi pa balade, ponosni koraki po ulicah srečnih majskih praznovanj in brezskrbnih potepanj po Balkanu. Stare fakultetne skripte zbrcam na kup, sliko in našitek pa vzamem s seboj. Ne, nista del šare. Bila je ena sama balada, ki se je sprevrgla v vojaško koračnico smrti.

Ko pridem gor, v računalniku naklikam Balaševiča in se uležem.
Balzam balad me odjemplje. Postajam balada ...

ON IN ONA

Začeti, kako začeti na novo, povsem na novo? Ne, to ni tako, kot da bi pletla in metala pletilke med prsti, prav gotovo ne. Vse se mi smeje, prav vse: ribnik, skale, breza, še race se mi smejejo. Debela sem, pa kaj, debela debelčkana, pravzaprav samo okrogla, lepo, zalito okrogla, kot kakšna gosposka zdolgočasenka, ki leži v salonu in je tortice in čokoladice in razvaja psa. Pa res, psa bi lahko imela, to pa res lahko. Preračunavanje kalorij – bedarija. In vse tiste diete in ... ne, takšno življenje ni zame. Zdaj sem se zaobljubila Njemu in On me je vesel, razumeva se. On je luč, On je vse, On zdaj ve, da ima v meni sebe samega, da mu vsa pripadam, da mu bom vsa razpadla; in to takrat, ko bo On to hotel, ko bo tlesknil s prsti in rekel: »Tako, dopolnila sva zemeljski cikel in zdaj bova rajala v novih svetlobah. Snov je narejena tako, da se lahko kadarkoli transformira, veš. Novo občutje boš, nov artefakt vesolja.« Ja, tako filozofsko bo govoril, pametno, kako naj rečem, modro skratka.

Joj, ko bi mu vsaj enkrat lahko postregla z dobro kavo, morda pa raje s šilcem domačega, od našega očeta, ki ga je varil za hišo. S tistim žganjem je bil hec. Vsi sosodje v majhnem predmestju so

vedeli, da oče jeseni kuha žganje. Smešen je bil, ko je z mopedom v nahrbtniku vozil sadje skupaj. Pobiral ga je po opustelih kmetijah. Ko je imel prvi avto, ga je pa v prikolici vozil. Ja, res je dobro – za bogove. Potem bi bilo tudi Zanj. Prišel bi, usedel bi se na našo staro zofo, gledal bi me z modrimi očmi, blede suhe roke bi oklepale špičasta kolena in velike ustnice bi se šobile v nasmeh, v tisti nadzemni nasmešek, ki obeta več, kot je sploh mogoče domisliti. Nihče mi ne verjame, da se lahko pogovarjam z Njim. Zakaj mi nihče ne verjame, še naš župnik ne? Rekel mi je, da imam bujno domišljijo in da bi bilo pametno, ko bi se nekoliko zaposlila z dobrodelnimi deli, lahko bi obiskovala starejše ljudi, jim pomagala vzdrževati hišna dela. Njemu da bo to vseč. Tako je rekel naš župnik, ki je tudi precej okrogel in nekoliko preveč rdeč v obraz, se mi zdi. Saj lepo govori in lepe pridige pripravlja, ampak, kaj bo mene silil, da bi obiskovala stare ljudi. Mar nimajo svojcev? No, nekateri ne. On mi je svetoval drugače. Rekel mi je, naj raje globoko verjamem Vanj in molim v tišini in mraku. Mrak, ja, kadar je mrak, takrat si šepetava ... Joj, ko bi res prišel k meni. Imam srečo, da sem ga na novo odkrila.

Prej sploh ni bilo časa. Samo služba in služba in noro udarjanje po tipkovnici. Joj, kako je ropotalo, ko smo tolkle po pisalnih strojih v veliki pisarni. Članki, reportaže, kdo bi vedel, kaj vse sem morala prepisovati in vnašati v računalnik. Vsi tisti popisani papirji in vonji po cigaretnem dimu, papirju, kavi, parfumih, ljubljenih ženskah, pa moških, ki so se sveže obrili in se sklanjali nadme, da so lahko nesramno buljili v moje velike prsi. No ja, nekaj se jih je napaslo na njih, nekaj pa res. Ampak danes so samo za Njega, res. Ja, vsa tista leta, jej. Marsikaj me je premamilo, ampak tako kot On nič, nič do sedaj. O, Ti, ki si tam zgoraj v luči, v sončni luči, ki zdajle češe ta park in oživlja naravo. Prejle sem videla prve marjetice. Mar nisi zgoden s tem klicanjem pomladi? Polovica marca je že mimo, pa se mi vendarle zdi, da je vse pomešano. Nobene prave zime ni več. Morda si pa zato tako uredil, ker veš, da me rado zebe. Joj, kolikokrat sem prezebla v noge in potem kihala, smrkala in se tolažila z žganjem. In da boš vedel, prav nič ne pomaga, prav nič.

Morda si malo omotičen, morda zato. Moj sopotnik, če smem tako reči, moj Jožek, ga je rad cukal, tudi če ni bil prehlajen. Že zjutraj si ga je zlival v kavo. Potem pa se je napihnil in odšel. Žganje mu je požrlo jetra. Govorila sem mu in govorila, on pa nič. Zjutraj in zvečer je pil žganje, čez dan pa pivo. Kar naprej je bil pijan, kar naprej ... Jokala sem in ga prosila, on pa nič. Enkrat me je celo udaril. Žalostno. Prišla sem iz službe s plastičnimi vrečkami in ga hotela razveseliti z dobrim kosilom zanj in za sina in hčerko. Pa je preklinjal na vrhu stopnic in zahteval od mene, da poklekнем predenj in mu obljubim, da se ne bom več klatila po mestu. Odložila sem vrečke in se preobula. Prišel je dol, me prijel za lase in mi zabrusil, da sem kurba, da se candram okrog, oni pa čakajo doma. Takrat se je v meni zlomilo, da, tista klofuta je bila odločilna, se mi zdi. Kot da bi s klofuto priletel vame angelski sel, Tvoj sel. V nedeljo sem šla k dolgi spovedi, povedala sem, da sem enkrat šla z drugim ... Bil je maj, piknik s podjetjem, kjer sem delala. Travnik, gozd, pivo in mlad uradnik, ki mi je pridno prinašal pivo in se cel dopoldan sukala okoli mene. Popoldan sva šla v gozd. Tam se je zgodilo. Ni bilo ne vem kaj, v nekaj minutah je bilo vsega konec. Ni me potešil, kje pa. Mlado žrebe, še nevajeno ženske in ... najbrž si je mislil: Tale je debela, te nihče ne bo osvajal. Joj, tista leta. Preden se je v našo hišo zaredil Jože, sem imela dovolj osvajalcev in tudi izrabila sem jih. Koliko kinopredstav sem videla na ta račun, koliko bonbonjer in najlonk in konjakov in ... Bila so pač mlada leta in mesto je drugače dihalo, Ah, ja ... Takrat sem pozabljala Nate. Oče in mama pa ne. Ob sta hodila k nedeljskim mašam, pa čeprav je bil oče v sindikatu, ali kaj že. Vem, da je bil kar naprej na sestankih in je nosil domov polne aktovke materialov. Še sama sem mu morala včasih dolgo v noč kakšno reč pretipkavati - referate. Ampak koristilo nam je, majhne protekcije pač. Prej smo prišli do barvnega televizorja, pa do pralnih praškov in ... Moj Jože pa samo tiskarna pa tiskarna in pivo in žganje. In njegova ciroza. Kakšen ogromen trebuh je imel na koncu, joj. Bled debel hlebec. Pa še ponosen je bil nanj; celo šalil se je, da ga je najbrž kdo oplodil, da ga tako ali tako vsi jebejo. Moral je v bolnico, prvič, drugič. Ko

mu je že šlo na bolje, je neko nedeljo, medtem ko sem šla k maši, doma počasi srkal refošk, meneč, da zdrav, da popravlja kri. Šel je tretjič v bolnico in zadnjič ... Ko sem šla k njemu na obisk, sem mu nesla nove copate, lepe, usnjene, podložene, da ga ne bi zeblo v noge, ker je kar naprej stokal, da ga zebe, da šparajo s kurjavo, je govoril. Vraževerna soseda mi je rekla, da bolniku nikoli ne smeš nesti copat, saj da to pomeni, da bo odšel, za vedno odšel. Res je odšel. Kako me je stiskalo v prsih, ko sem v bolnici dvigovala njegove stvari. V vrečki so bili tudi novi copati. Odšel je – za vedno. Potem si me Ti tolažil, da je tako pač moralo biti, da ima vsak svojo kazen, svoj začetek in konec, zemeljski konec seveda. Usodo si mi določil in sprejemam jo. Marija, ta bi me znala potolažiti, vem, da bi me. Koliko Marij hodi po svetu, pa ne vemo, ne vidimo jih. Tako si mi prišepnil, ko sva klepetala. Marije tolažijo bolne in osamljene in so tam, kjer jih najbolj potrebujejo. Moje gorje da sploh ni gorje, da je samo nekoliko dolgočasno življenje. Res je. Zjutraj vstanem in imam ves dan zase. Včasih priteče hčerka mimo, ker potrebuje denar, saj študira in živi pri fantu. Oba bi lahko živela pri meni v naši veliki predmestni hiši, ki ji zdaj manjka moška roka. Kdo bo pleskal okna, kdo pobelil, kdo bo kosil travo v vrtu in obrezal sadno drevje, kdo bo ...? Sin se ne zmeni za to - živi za računalnike in dela vse noči tam v Ameriki. Saj mi piše po elektronski pošti, ampak ... Če mu kaj pojamram v zvezi s hišo, mi napiše, naj najamem delavce, da bo že nakazal denar. No ja, saj bi jih lahko, ampak ne maram, da mi tuji ljudje stikajo po hiši in okrog nje, res ne maram. Če bi imela svojega moškega ... Zdaj je že prepozno, prav gotovo. Lezem v šestdeseta in ... debela sem. Pa se ne bom sekirala, saj vem, da se lahko z Njim pogovorim, če res tako hočem, če ga izmolim. Danes mi je prav prijetno. Močno sonce me greje. Sedim v parku, brezdelno, brezskrbno. Kaj mi pa pravzaprav manjka? Nič!

Glej no, spet tisti krevsač s staromodnim plaščem, ki je nekdanj morda pomenil eleganco, danes pa je ponošen kot tip, ki ga nosi. Včeraj sva se za trenutek ujela z očmi, ampak res samo za trenutek. Brala sem knjigo, on pa je drobil korake po pesku tod mimo. Po-

tem sem dvignila glavo, da bi pogledala, kdo gre in sva se zagledala. Mora biti mojih let, morda je kakšno leto starejši. Oči ima lepe, bistre, prijazne, in bele brčice, pa še kar gladek obraz. Zdi se mi, kot da bi malo šepal, ali pa samo tako nerodno hodi. No, zdaj vidim, da nerodno hodi, tako brezvoljno in nekoliko pogrbljeno. Odkar hodim v park, ga videvam. Prej je hodil mimo ribnika, ko pa me je opazil ... Pa menda ne hodi sem mimo, ker ...? Ne, nemogoče! Zdajle se je ustavil, si popravil čepico in gleda proti gozdu, ki je še ves mrtev in gol, ampak nekaj ptic že poskakuje po vejah. Mimo bo prišel, vem, da bo. No, saj sem vedela, zdaj gre sem, celo nekoliko bolj zravnano gre, kar majčkeno nastopaško in samozavestno. Ni še starček, ni. Zdi se mi, da je samo malo zagrenjen in osamljen. Lepe roke ima, umetniške, fine. Tale že ni delal, mislim - z lopato in krampom. Kakšen bivši uradnik bo, ali pa profesor. No, če sem iskrena, me je začel zanimati. Poglej ga, kako gizdalinsko stopa. Na hitro pokašlja in si da roko pred usta. Elegantno stegne prste in si jih pritisne na bogate ustnice. Še nekaj korakov in bo tu. Danes ne berem, danes ima na voljo moj obraz. Lahko si ga ogleduje, lahko vidi moj nasmešek, ki je še kar svež, saj sem bila včeraj v lepotilnici. Nočem izgledati kot posušeno jabolko. Odločila sem se, da bo to nov začetek, povsem nov. Zdaj se je ustavil ob meni. Mimogrede ošinem njegove vestno očiščene čevlje, nekoliko staromodne, črne, hlače pa, Bog pomagaj, nevedne nošnje.

»Dober dan. Greje, kaj, prijetno greje,« reče in strmo gleda, skoraj prezirljivo, se mi zdi, pa vendar ... V njegovih očeh je nekaj Njegovega, nekaj tiste spokojnosti, ki je plod Njegovega veličastja in brezčasnosti.

»Ja, za marec je že kar pretoplo, se mi zdi,« mu odgovorim in si popravim lahek plašč, da bi nekoliko zagrnila kipeči trebuh. V trebuh sem debela, preveč debela. Na njegovih ustnicah opazim lahčen nasmeh, kot da bi hotel reči: simpatična debeluška.

»Če se ne motim, vas vidim tukaj sleherni dan, če je le sončno. Ponavadi prebirate knjigo, se malo posončite, pa spet berete, danes se pa samo sončite,« hitro namelje in se po moško razkreči, roki pa obesi na rob žepov rumenorjavega lahkega pomladnega plašča.

»Ne, danes mi ni do branja. Danes mi sonce pripoveduje zgodbe,« se mu nasmehnem. Nekoliko je začuden nad tem mojim filozofiranjem. Vidim ga, zbeگان je in miglja z strogimi belimi brčicami.

»Oprostite, bi se smel za trenutek usesti, tu, poleg vas, na klop?« reče in se še bolj vzravna, kar napetelini se.

Nekaj časa si vzamem za premislek in ga skrbno gledam. Naučila sem se brati moške oči. Te zdaj prosijo za malo pozornosti, samo malo, skoraj po pasje moledujejo. No, naj mu bo. Kratek klepet bo potolažil mojo socializacijo. »Pa prisedite,« sem prijazna. Nekoliko se premaknem, da je na klopi več prostora.

Razmakne plašč, se živahno zavrti in se usede. Takoj prekriža levo nogo čez desno in jo nekoliko poziblje. Od strani me pogleda in se spet skrivnostno nasmehne, da se mu brke napnejo. »Veste, zaljubljen sem v ta park. Kar zbolim, če ne morem sem. Vsak dan, tudi če je dež, pridem. To imam v krvi. Že kot mladenič sem hodil sem in po službi sem se s kolesom vozil čezenj na drugi konec mesta. Moti me ta novodobni vandalizem. Ste videli, koliko klopi je uničenih, koliko košev za smeti je zlomljenih, niti luči niso cele? Pa kaj jim je, tem mladim ljudem, da so tako agresivni? Mladci bi morali k vojakom, da bi se izživel njihov bojevniški duh, pa bi bilo. Pa policija, kaj dela policija? No, nekajkrat sem jih videl na konjih, ampak premalokrat pojezdijo čez park. Ja, včasih, v tistih režimskih časih, je pa bil mir. Ne rečem, zlomili so klop, potrli luči, ampak ne tako pogostokrat kot zdaj,« se usiplje iz njega.

»Nesramnost se je zaredila v ljudi, nesramnost,« mu pritrdim in pomislim: Tale je pa res osamljen. Že takoj na začetku je sprožil tak rafal besed. Tako delajo zakrknjeni samici in ko se jim zdi, da bi se malo družili, to zelo vsiljivo pokažejo. Ampak njegove oči, zelene so, lepe, žive. Takole nad skodelico kave v moji dnevni sobi ... in roke na ... Ne, proč s temi mislimi, proč ...! Jaz sem samo Zanj!

»Včasih sem se tu sprehajal tudi zvečer, pred leti. Zda si tega ne bi upal. Slišal sem, da so se tu že prebadali z noži, pa da so nekoga okradli. No, tudi mojega prijatelja, precej mlajšega od mene, so okradli, ko je nekoliko pijan kolovratil tod okrog. Nenavadna zgodba, vam povem. Kaj vse si danes izmislijo, samo da bi prišli do

denarja. Vi ste kar pogumni, da sami posedate tu,« mi reče in me zmehkobljeno pogleda.

Pogumna, kaj bom pogumna, saj me vendarle varuje On. Kaj pa vi veste. Samo nasmehnem se mu in nekoliko zakašljam. Postaja mi nerodno, skoraj neudobno. Zdaj, ko sem se presedla, je ta del klopi še hladen in prav nič udobno ne sedim. Zakaj sem mu sploh dovolila, da prisede? O, je prav, je prav. Oglasi se Njegov stišan glas, prav tam zgoraj z neba se oglasi: »Seveda je prav, pa še kako je prav. Poglej, človek je sam in potrebuje tvojo moč. Dovolj si močna, da zmoreš še koga osrečiti, to je tvoje poslanstvo. Sprejmi svojega bližnjega, daj mu luč upanja in prisluhni njegovemu ubogemu izmučenemu srcu, ki bo znalo tiktakati s tvojim. Preveč si ljubila sama sebe, preveč. Prišel je čas, da svojo ljubezen razseješ in se veseliš njenih sadov. Enkrat si jo že uspešno sejala, zdaj pa bi bil čas, da jo spet. Veš, človek je kot drevo, velikokrat zacveti, pa že skoraj oveni, ampak potem naredim pomlad in spet se razkaže okolici z bogatim cvetjem. No, le pogum, le pogum ...! »Hja, strah, ponoči bi me bilo, zdaj, čez dan, pa ne,« razlomim tišino, ki ga je zbegala, vidim, da ga je. Živčno menca ob meni in zdi se mi, da se je začel celo potiti. Vonjam ga - vonj po moškem!

»Ne bi rad bil vsiljiv, ampak tisto s prijateljem, res nenavadno,« reče in odkimava z glavo. Nekoliko se je vzravnal in dopustil soncu, da mu obliže bele brčice.

Tale bo pa govoril in govoril, pomislim. Pa naj, mi pa knjiga ostane za jutri. Zanimivo ...

»Kar povejte, kar povejte. Ne boste me prestrašili s tem,« se mu odsmehnem na tak način, da je to lahko razumel kot vzpodbudo in tolažbo. Nekoliko se je sprostil. Naslonil se je nazaj, si popravil kapo, da mu ni več senčila lepih oči. Dve rdečkasti zaplati je imel na levem licu - morda od zadrege, morda od alkohola, morda od nerodnega britja.

»Kot sem že prej omenjal, prijatelj je šel skozi park peš domov, ker je bil pijan in si ni upal z avtomobilom. Na klopci je zagledal mladenko, izzivalno mlado tigrico, oblečeno tako, da bi premamila še lesen štor, no, saj veste, kaj hočem reči. Prišel je do nje, takole,

rekel bi - na neprimeren način, celo vsiljivo. Ampak mladenka ga je mamljivo prijazno sprejela. Sedel je poleg nje, nekoliko sta poklepetala, celo roke ji je položil na noge, jo malo pobožal ... No, stvar se je ugodno razvijala, dokler se niso iz gozda prikazali trije možakarji. Začelo se je - tortura z zmerjanjem, pljuvanjem, brcanjem, skratka pretep. Pobrali so mu denarnico, prstan, uro, mobilni telefon in usnjeno jakno. Ko si je nekoliko opomogel in se napljuval sline in krvi, je bila že tema. Počasi se je odvrnil proti mestu in na policijsko postajo. Na policiji so mu povedali, da je že četrti tipček, ki je nasedel tisti deklini in njenim falotskim pomočnikom. Da je to hit sezone, takle roparski prijem. Zgodilo se je tamle zgoraj pod gozdom, kjer se sprehajalna pot zavijuga med debela in gre bližnjica do ceste, ki pelje na drugi konec mesta. Prav gotovo ste že šli mimo tiste klopi in morda tudi opazili mladenko, ki čaka v zasedi. Jaz sem jo videl enkrat, ampak take mrhice me ne zanimajo več. Res ne!« odločno reče in se nekoliko razpusti na klopi.

Ja, ja dedci. Z očmi bi použili še tako mlado meso. Menda je to naravno, saj se skuša izkušeno seme ugnezdit v biološko vitalen subjekt. O tem sem brala, pa se ne bi strinjala s tem. »Grozno, kaj vse si izmislijo, te bande. Saj človek res ne ve, kaj ga čaka v tem brezbožnem svetu. Potem so razkrinkali tisto bando, mislim, se je razvedelo,« me rahlo grabi radovednost. Ampak tista brezbožnost mu je na lica nadela nekakšno strogost. Samo da ni to kakšen zakrknjen bivši komunist, ki je klel in pljuval na vse, kar je dišalo po cerkvi, za veliko noč pa prav rad jedel dobrote, ki so bile poškopljene s sveto vodo? On mi je rekel, da so bili komunisti poskusni otroci, ki so bili dani človeštvu, da bi videl, do kje se lahko človek spridi, prav tako diktatorji, vseh barv. Zakaj nas On kar naprej preizkuša, zakaj? To ga bom vprašala zvečer, če se bo hotel pogovarjati z menoj.

»Menda, menda,« na hitro prikima. Ko mi je prijatelj to razlagal, sem mu omenil, da sem enkrat res videl mladenko in bi jo znal opisati, ampak ne maram policije. Živim svoje umirjeno življenje. Nočem nobenih zaslišanj in pričevanj. Samo enkrat sem bil priča neki prometni nesreči, pa so me popisovali, kot da bi bil največji

kriminallec. Od takrat nočem imeti opravka s policijo,« že skoraj jezno reče.

»O, to pa vam verjamem. Jaz sem tudi že imela sitnosti zaradi nekega banalnega prepira. Ne bi govorila o tem, res ne,« mu pojasnim in postajam vsa zagreta za te oči, za te brčice, za ta nasmeh. Vidim, da ima zgledno urejeno in negovano zobovje, ne pa tako kot moj Jože, ki ni maral zobozdravnikov in je še ponoči dihal vame tisto gnilobo. Fej!

»Veste, če kam potujem, potem si zelo rad ogledam tudi mestne parke, ker pač povedo o mestu veliko, še več pa o kulturi. Ja, kar nekaj sem jih že videl, urejenih, pa tudi takšne, kjer je bilo na kupe smeti in nespodobnosti, ja, tudi takšni so. No, naš je v nekakšni zlati sredini, bi rekel, ampak če si v nekaj zaljubljen, prezreš majhne pomanjkljivosti. Oprostite, bi vas smel povabiti na kavo v lokalček na koncu parka?«

Zmedem se, celo malo potnjave se mi nabere v pazduhah. Še dobro, da imam plašč zapet, sicer bi utegnil zavohati mojo nerodnost. Hitro je prešel v napad. Veliko samozavesti je pokazal. V bistvu so mi vseč pravi dedci, ki ne slepomišijo in takoj pokažejo, kaj jim roji po glavi. Pa kljub vsemu gre vse skupaj zame prehitro; ne zmorem več tako hitrega tempa, res ne. Zdaj sem naravnana samo na čas Njega, ki je brezčasen. No, če mi ga je On poslal, potem ga pač ne smem zavriniti. Da bi že danes šla z njim na kavo, joj? Morda ... ne ... ja ... ne ... No. Kava, zdajle!?

»Zelo ste ljubeznivi. Pa pojdiva,« sem tudi sama odločna, zdaj že povsem spoprijaznjena s tem, saj mi je On prišepnil, da je to moj novi začetek, o katerem sva se pogovarjala zadnje dni. In obljubil mi je, da se bova zvečer temeljito pogovorila. Potem je res vredno, da grem zdajle s tem malce ponošenim šarmerjem na kavo.

Na mizi v veliki dnevni sobi se bohotijo prvi zvončki. Dolgo gledam vanje in opazujem odsev v zloščeni površini mize. Kar ne vem, kaj bi; posedam, menjam postaje na televizorju, grizem čokoladne paličice in se skušam zbrati, da bi se pogovorila z Njim. Pa spet gledam zvončke, ki mi jih je popoldan prinesla hčerka. Povedala mi je, da sta jih s fantom nabrala v predmestju ob potoku.

Dihala sta drug v drugega življenje, se poljubljala ... Tisti njen, ni mi všeč. Preveč razmetan se mi zdi, ampak takšnega si je izbrala, kaj pa morem. Zvončki - novo življenje. Če se hočem pogovoriti z Njim, moram ugasniti televizor in se zbrati v molitev. Morda pa bi prej še telefonirala dopoldanskemu šarmerju. Rekel je, da je zvečer navadno doma, da pa se noče pogovarjati po mobilcu, ampak raje po hišnem telefonu. Dal mi je obe številki. Bi ga poklicala...? Joj, kaj se dogaja z mano, kaj se dogaja? Vsa vznemirjena sem. Grem mimo telefona. Ne, ne še zdaj, ne še danes, trapa. Joj, kaj bo rekel On. Ne, tako se ne dela, ne! Pa vendar potrebuje besede, vem, da jih. O sebi ni skoraj nič povedal. Omenjal je, da je nekoč imel družino, da pa ... Zdi se mi, da se mu je tragično razgubila in da zdaj klavrno nosi naokrog svojo samoto. Ugasnem televizor in skušam moliti. Pa ne gre, nocoj ne. On mi noče odgovarjati. Zdi se mi, da stoji tamle za zaveso in se smeje moji nebogljenosti. Vsa se tresem. Kaj se dogaja z mano? Samo, da me ni obsedel ... Ne, On bi me obvaroval tega. Poklicala ga bom, pa bo, kar bo - poklicala ga bom. V mobilcu poiščem njegovo domačo številko. Vzamem hišni telefon v naročje in prav počasi odtipkam številke. Globoko diham in se potim. Čakam. Zvoni. Potem njegov ljubezniv glas, še bolj ljubezniv kot v živo. Zdaj sem prepričana, da se je On naselil tudi v njega in da skozenj govori.

On in ona posedata vsak dan v parku. Vidiš ju lahko v kavarni, tudi na plesišču se vrtita videti in njuna lica so ožarjena z novim začetkom. On in ona ...

PLES V BELEM

Na istem vogalu stojim in gledam zmazek luči na očiščeni ulici, ki diši po preteklosti. Sanje so vedno posledica preteklosti, vedno ... Razhlajene noge si skušam ogreti s stopicanjem po mrzlem pločniku, ki že nekoliko ledeni. Na velikem prikazovalniku sem videl, da je temperatura dve stopinji pod ničlo. Ja, december jaha na lučeh in kliče razsipnosti, naj se spremeni v dobiček za elito, ki si izmišljuje nove in nove izžemalne taktike. Uf, kuhano vino, me prešine in grem v znano gostilno tam blizu. Spomnim se stare natakarice z mogočnimi rokami, s hlebci za bluzo, s tako iskrenostjo v očeh, da si ji mimogrede pustil bogato napitnino. Pa takih ni več, vsaj od takrat ne, ko so mimo vozile črne limuzine in so v vrtu posedali pomembni kreatorji drugačnega cesarstva. Logika je ista, le akterji so se zamenjali. Vse je isto, le moji čevlji imajo premalo plasti, da bi me izolirali od mestnega talnega hlada.

Vino je bilo prekislo in s preveč klinčkov. V njem ni bilo tiste iskrene pristnosti, ki se je v debelih stoletjih nalagala na ulice in v hipu izginila v digitalnih orgijah sveta. Zdi se mi, da večer diši po

pomarančah in po sveže umiti koži strastne samote, ki si je omislila erotiko, da bi zvalila ljudi v novo poslušnost. Mar naj štejem utripe semaforja in čakam, da bo mraz zalepil pore v spominu, ki mi sili v podčelje in me kljuva in trka in muči? Mi, samotni vitezi, smo izšolani, da nosimo meč lepote, da nosimo ogenj mestne ničnosti, da razumemo svet, a ni nam ga dano spreminjati in obvladovati. Darovano nam je seme preteklosti, da bi ga posejali na predmestne njive trpkih običajev. Nič ni močnega v teh begavcih, v krotkih potrošnikih, ki šumijo skozi mesto kot mlado vino skozi prazna usta starca, ki je videl že toliko sonc, da je pozabil temo v kleti svojega predolgega življenja. Mar ni danes prav tak večer, sajasto otožen, pa vendar poln veselega nemira? Je, moja draga, je. Le da tebi ni več dano vedeti. Tvoja lepa usta so zdaj samo še drugačna snov in luč tvoje ljubezni se je skrila v mestne luči. Tak večer je, več ..., ko sva hodila od lokala do lokala in se grela z vinom in s poljubi. Zdelo se mi je, da z vsakim poljubom zobljem česnje večne pomladi. Najine dlani so bile zlepljene in najine oči so žarele v decembrsko noč. Rdeče rokavice si imela, a si jih nekje izgubila. Če se prav spomnim, sem potem eno našel na postajališču mestnega avtobusa, ko sem blodil čez nekaj dni tam, po tistih kotnjavah, kjer sva razgrinjala prt najine ljubezni, da bi bila na njem postrežena večnost. Ja, našel sem jo in ti jo prinesel, takšno, vso zasvinjano, pohojeno. Smejala si, tako iskreno smejala ob kavi in v spalni srajci, pod katero si še dišala po mojem semenu. Rdeča rokavica, da ... Kot pozabljen cvet sredi snežne brozge.

V nekem lokalu si se nenadoma zagledala v dolgolasca, pa čeprav sem tudi sam nosil dolge lase. Imel sem občutek, da te je oplazil njegov bič strasti. Čemela sta v kotu, pila pivo in modrovala o koncertu, na katerem smo bili v Hali Tivoli. Kateri bend je že bil? Joj, njihova glasba mi še utripa v možganih, a ime ... Vem, spomnil sem se. Ni pomembno. Ti si s tistim tipom čvekala o sociologiji in novodobni mestni kulturi, jaz pa sem se delal, da me to ne zanima in sem se obešal na tvojo bundo in ti dihal v vrat. Šel sem na odtoček. Vrnem se in vidim, da sta si s tipom zamenjala žvečilna gumija. Hej, kakšna finta, zamenjava žvečilke. Finta pa taka. Žvečilka namesto

poljuba, noro. Nekoliko sem potečnaril in te nagovarjal, da bi šla. Ti pa ne in ne. Dal sem ti ključe od stanovanja in se sam odpravil nekam v plundrast večer, prav tak kot nocoj, le da je takrat nemara bolj južilo in se je sneg jokal na razsvetljenih ulicah.

Ampak čez kakšne pol ure sem te zaslutil za svojim hrbtom. Našla si me pred naslednjim lokalom, kjer sem prešel na žganje, da bi v sebi ubil strahopetnega ljubosumneža, ki je začel ženske dojemati kot posest, ne pa preprost erotični užitek in nič več. Majavo si se mi približala, nič več trezna. Razlagala si mi, da si tistega tipa videla že nekajkrat na koncertih, da hodi na isti faks, da ... Nisem te hotel poslušati, ker sem hotel svoj egoizem razprodati po mestnih ulicah. Zarinila si se v moj objem in mi zaslunila strasten poljub, ki me je vedno prisilil, da sem zaprl oči in padal v metuljasta poletja, v vročice, ki so tako prдавne, da jih razumu ni potrebno razumeti. Obšla te je ideja, da bi lahko obiskala prijateljico, nekje v predmestju, v najeti sobi. Celo številke mestnega avtobusa si se spomnila. Čakala sva na postajališču, se malo poljubljala, malo kregala, se igrala bojvnika za ljubezen. Nekoliko si se celo jokala, mislim, da zares. Sklanjal sem se nadte in ti odpoljubljal slane solze z vročih lic, v katerih je gorela ljubezen, pa najbrž tudi alkohol. Hotela sva ga še več. Šla sva v gostilno in spet pila. Pivo in sadjevec. Svaril sem te, da je to nevarna kombinacija, da rada spodseče noge. Ostala si samo pri pivu, pa sem zvrnil še tvojo merico žganja. Prešel sem v občutje, ko me ni bilo več. Čudni krogi so se mi vlekli skozi zavest in odnašalo me je v snežinke, ki so se začele usipati bolj gosto kot popoldan. Zabredla sva po ulici. Pod ulično svetilko sva se ustavila in gledala, kako se snežinke spreletavajo mimo luči. Otročje sem jih lovil v usta, tebi pa jih je sedlo na obrvi in ustnice. Skušal sem jih popivnati s poljubi, a so se takoj stopile in se pomešale s tvojo pijansko slino. Končno sva le pribrodila nazaj na stičišče ulic in do naslednjega postajališča, kjer sva čakala na avtobus, ki bi naju odpeljal v predmestje k tvoji prijateljici, ki praznuje rojstni dan in ima žur. Luči predmestja so se zredčile. Nesplužena ulica se je končala skorajda v temi, le na levi je stala razsvetljena hiša. Ko sva prišla bliže, sva lahko slišala hrupno glasbo, ki jo je dušil sneg. Mene je

pijanost že tako načela, da sem padal v sneg, se smejal in ga sproti grizel in sesal, da mi je nekoliko blažil peklino v ustih. Žganje je dobro opravljalo svoje poslanstvo. Dvakrat si padla z mano v sneg, me objemala, se valjala po meni in me grabila za na pol trdega štrlinca. Smejala si se in se hotela ljubiti kar v snegu na temni ulici. Bližajoči se avto naju je otipal z lučmi. Šofer je ustavil in vprašal, ali lahko kaj pomaga. Mislil je pač, da potrebujeva pomoč, pa sva bila na robu žepnega raja.

Nekoliko premočena sva nadaljevala pot do hiše. Izkazalo se je, da je zgrešila smer in ulico predmestja. Spomnila se je, da bi morala v južno predmestje, midva pa sva končala v Črnučah. Iz hiše se je še vedno usuvala glasba. Lahko sva videla, da so ljudje ob odprtih oknih, da pijejo, se objemajo, da je žur. Predlagal sem, da bi preprosto pozvonila in se jim pridružila. Ti pa si se branila in me vabila v sadovnjak za hišo, kjer je bilo še vedno slišati glasbo. Šla sva med stara drevesa. Ugibala sva, kateri bo naslednji komad, kajti očitno so glasbo spuščali s plošč na gramofonu. Potem je bil nek komad, ki je oba vzdignil v noro poplesavanje med debli. Vem, kateri komad je bil, zelo dolg, od Deep Purplov. Padla sva v sneg, se poljubljala in se objemala. Pod puloverjem sem poiskal tvoje prsi in si grel roke na njih. Zagrabil sem sneg in ti ga stlačil na bradavičko, da je postala še bolj trda. Ti pa si vreščala in me do krvi ugriznila v ustnico. Odkrila sva barko med drevesi. Imela je odprta vrata. V notranjosti je dišalo po plesnobi. V temi sva padla na stare žimnice. In potem, potem sva pustila strasti, da zagori z vsemi zublji. Padala sva v elipse starodavne radosti, ki nam je omogočila, da smo se že tolikokrat replicirali, da smo že večnost. Spremešala sva slino, spermo in solze, se odžejala s poljubi in snežinkami, ki so zunaj prav potihlo pisale belo simfonijo. Več in več je bilo snega na debelih vejah. Glasba pa je še kar lila skozi okna. Dišalo je po dimu in po kuhanem vinu. Očitno je bil močan žur. Še enkrat sva zaplesala med stara drevesa in padala v sneg. Ples v belem, sva si govorila, ples v belem ... Pozno ponoči sva prišla domov, mokra, spravljiva, izljubljen, še vedno nekoliko pijana, a tako srečna, tako eno, da ne bi več zmogla biti dvojina, ki ubija.

Ja, moja draga, to je bil ples v belem, ki ga nisva več ponovila, nikoli več. In vidiš, nocej spet malce sneži, redko, pa vendar, le mrzlo je bolj in led mi skorji srce, ko se spomnim, da so tvoje ustnice poljubljale steklenice in da je ljubezen do njih bila zate usodna. Jeseni sem šel prav po tej ulici in v istem kiosku, kjer sva nekoč kupovala cigarete in časopise, sem kupil nek povprečen čvekaški časopis, da bi imel kaj listati, ko bi čakal pri okulistu. Videl sem masten naslov, ki je povedal, da so v stanovanju našli mrtvo žensko, v krvi ... Že leta se nisva videla. Vedel sem samo to, da ti gre vse navzdol, da se pelješ onkraj. Nemudoma sem poklical prijateljico, najino skupno prijateljico, in jo vprašal, ali se je to pripetilo tebi. Potlačen glas iz stolpnice oddaljenega mesta mi je povedal, da je res, da si odšla ... Koliko steklenih plesalcev si menjala, koliko noči si prežдела v objemu strastnega ljubimca, doma v steklenicah, koliko? Odgovorov ne bom iskal, zdaj ne, ker me zebe v noge in vino popušča. Imam še nekaj opravkov v strogem centru, kjer sanjajo novi obrazi in šumijo plastične vrečke, v katerih ljudje tvorijo nadomestke za ljubezen, ki sva jo midva tako rada zakvasila vsepovsod. Pa je odplesala s pomladjo, je odplesala s teboj vred. Ko so češnje cvetele, si že bila pri drugem in polna njegove kalitve, ker si tako hotela. Ampak ... moja draga, ples v belem, ples v belem ... Še zdaj me zmrazi, ko zaslišim tisto glasbo, verjemi! In prišel bo čas, ko bova spet plesala - v belem, v beli svetlobi onostranstva ...

POJOČE TRAVE

Gresta vzdolž morja, ki neučakano sili na obalo, da bi ji vrnilo nekaj pradavnega življenja. On sanja ogenj in krvav kos mesa, vseeno kakšnega, le da bo krvav in sočen. Z močnimi zobmi bi zagrizel vanj, da bi se mu sok pocedil skozi ščetinasto brado in kapljal na vroči pesek, ki se jima lepi na podplate, zdaj že utrjene od nenehne hoje po dolgi pusti obali. Nista več vedela, kateri dan je; ona je trdila, da je sredo, on da je petek. Prepirala sta se. Njemu je bilo pravzaprav vseeno, le da je z njo in živ. Ni mu bilo žal, da jo je povabil na jahto, kjer so se zbrali tisti njegovi prijatelji, ki so hoteli kaj pomeniti v prostoru in času. Odločili so se, da bodo odpotovali nekam na Oceanijo, kjer je plutje lahko tudi nevarno, če nimaš dobrega poznavalca morja za krmilom. Simo, majhen čokat Brazilec, je sprva dajal vtis, da stvari obvladuje, da je star mornarski maček, da je vozil jahte tudi velikim zvezdam, ampak kasneje se je izkazalo, da je prevarant; še celo več, sproti se je učil krmarjenja in navigacije, oni pa so popivali, se smejali, nekoliko povonjali kokain in leteli v nič. Bližalo se je neurje – bilo je nevarno blizu, a nista vedela zanj, kako bi le. Vedela sta samo to, da plujejo že peti mesec.

Zdaj sta na neprijazni obali, kjer je čuden pesek in skromna posušena trava. Izmučena sedeta v neko kotanjo, nad katero se bohoti nekaj, kar je bilo nekoč grm. Preplašena ždita v mrak. Drugi dan na kopnem, drugi dan brez hrane in vode, že nekoliko dehidrirana in strašno živčna, bevsakajoča. Sedita in gledata modrozeleno vodo, ki se zapeni, ko se zlije čez pesek in osamele rdečerjave skale. Nenavaden otok je, nenavaden. Povsem gol s skromnim posušnim rastlinjem, pa niti ne tako oddaljen od ostalih, mimo katerih so pluli minule dni, saj so kar nekaj dni krožili med njimi in iskali primernegega, da bi se utaborili, tako, po robinzonsko. Potem je prišla strašna noč, ko so valovi butnili jahto med skale in se je voda penila in so bliski trgali noč v vijoličaste pramene. Razneslo jih je in odvrtinčilo z neznano silo. Kričali so in se klicali, a je veter sproti odnašal besede, kaj veter, divje tuljenje, ki je vodo spreminjalo v ostre kapljice, ki so bodle, ko so priletele v obraz. Oprijela sta se plastičnega kosa nekdanje razkošne jadrnice in pustila vodi, da ju je z vrtinčasto silo odnašala proč. Zjutraj sta se znašla sredi svetlobe v bližini otoka, kjer zdaj čmerikata in se zbirata v povrnitev v življenje.

Ona začne govoriti o veliki porciji sladoleda. Razlaga mu, kako bi bilo imenitno, če bi jo zdajle imela pred sabo in bi jo jedla prav počasi, uživaško. Tako kot sta to počela včasih, ko sta še hodila v sladoledni vrt in si obljubljala avanturo. In je prišla, tu je. Noč bo, tako kot vedno. Cikli narave so nezmotljivi. Utrudila se je in obmolknila. Veter je nekoliko potegnil skozi suhoto nad njima. Mrak se je zbiral nad vodo in sončni zahod je bil na drugi strani otoka. On se je sicer bežno ozrl, da bi videl usahlino dneva, pa ga to ni prav nič navduševalo, prav nič. Še ena strašna noč na otoku, še ena tistih, ko je tema res tema in so zvezde tako blizu in le krajček lune seva nad vodo. Čakata na temo. Stisnjena drug k drugemu uporabata lastno toploto. Kaj bo jutri, če naju nihče ne odkrije, pomisli on. Jutri – napela bova majici na posušene rogovile in jih zapičila na obalo, da bi morebitni morjeplovci videli te čudne zastave obupa. Saj bi bližnji centri za reševanje morali prejeti klice na pomoč, če je avtomatski javljalnik delal, oziroma, če je imel čas delati. Kako je butalo, kako strašno je zavijalo, se lomilo

in pokalo. Lijane ni, Mojce ni, Andreja je ob meni. Kje je Simo? Lado, kje je on? Kje sta Peter in Anže? Morje, govori, pripoveduj, pripoveduj. Simo je nosil križ na golih prsih in nam je kar naprej razlagal, da je bog pravičen, da njega varuje že dvajset let - od kar pluje po morjih. Kje je zdaj njegov bog, kje? Mar se je skrtil v suhe trave, v to pustost? Če je bog, potem nama bo jutri pripeljal rešitelje. Morda res. Moj stari oče je bil komunist, pa je vseeno verjel vanj. Celo Sveto pismo mi je prebiral. Goreči grm - kako je že bilo z njim? Kdo je hotel darovati sina ...? Vse sem pozabil, vse. Bil sem pri birmi in pri pripravah na birmo v novi župniji. Nov mlad župnik rdečih lic - deloval mi je nekako bedasto zapeljivo - se je smehljaj in zdel se mi je lep, ja, lep. Rad sem hodil k njemu, na njegovem računalniku sem celo smel igrati igrice, uf! On pa je medtem slonel ob meni, dihal vame; dišal je po izbranem parfumu in po nečem skrivnostnem. Pripovedoval mi je zgodbe o tem, kako je Jezus zmogel vse, prav vse, in da so moderne računalniške igrice pravzaprav njegovo darilo, da bi se naučili, da dobro vedno zmaga. Ampak te zgodbe so odplule mimo mene, samo da sem lahko po celo uro in še več igral priljubljeno igrico, ki mi jo je obljubil, če bom uspešno opravil obhajilo. Res mi je dal kopijo igrice. Šlo je za lovljenje leva in tigra, neumna safari varianta, ki pa je imela dobro grafiko.

To zdaj pa ni računalniška igrica, prav res, da ni. Noč bo morda mlačna, morda pa ne. Če bo spet padal dež, bova mokra, a vsaj žejna ne bova. Pogledal je na nasprotno stran obzorja, kjer so se raztezali oblaki, škrlatno obarvani in nenavadno gosti. Pomislil je, da bo spet nevihta. Omenil ji je to. Ona je samo zanihala z rameni in se zvila v klobčič. Vprašala ga je, ali bosta umrla. Dolgo tišino sta pustila, ki se je pojila z vse bolj divjim udarjanjem valov. »Si bila kdaj verna?« jo je vprašal. Pa ni nič rekla, le še bolj se je zagrebla vanj in skušala varčevati energijo. Suha usta je tiščala skupaj. S prsti si je otipavala razpokane ustnice. Oddaljen blisk je naznanil, da bo spet treskalo in močilo. Za trenutek je vzdignila blede obraz, da bi poiskala njegove oči, ki so zrle v bližajoče se oblake. Našla ni ničesar, kar bi ji dajalo zavetje - zdelo se ji je, da vidi v njih majhno

luknjo, na dnu pa gredico vrtnic, pokopaliških vrtnic ... Rahel drget ji je napel kožo.

Njega je zagrabila dejavnost. Spomnil se je, da bi lahko naredila zavetje pred dežjem, saj suhega dračja ne manjka in trav tudi ne. Predlagal ji je to, pa je spet samo skomignila z rameni. Sam je vstal, s trudnostjo odlomil dve rogovili in še nekaj manjših vej. Počasi in vztrajno mu je le uspelo, da je nabral dovolj trav in dračja, da je postavil zasilen bivak. Še njo je premamilo urejanje nočnega ležišča. V soparnem mraku sta se potikala od šopa do šopa trav in jih nosila v luknjo, ki sta jo obsula s peskom. Trave sta si postlala po tleh. Noč ju je našla v zvitku trav pod suhimi vejami zatrpanimi s travami. Izkopala in s travo obložila sta še kotanjo, da bi se vanjo nabrala deževnica, ki bi jo lahko pila. Prve kaplje so pohlevno tlesknile na skromen bivak. Potem se je dež zgostil in se mešal z rahlim, komaj slišnim vetrom. Tu in tam je spremenil smer in jima navrtinčil nekaj vode. Boječe sta prisluškovala, kdaj bo prišel tisti strašni vihar, ki bi jima zlahka pobral dračje in trave. Nenadoma se je vse stišalo. Umirjene, vse redkejšje kaplje so mezele nad njima in tkale nenavadno pesem na travah. Izmučena sta padala v dremež. Njej se je sanjalo, da letajo nad njo dojenčki v belih tunikah in pojejo. Ko se je zbudila, je bila pesem še vedno nad njo. Zunaj je bil miren in izčiščen zrak, ki je dišal po morju, po tisti čudoviti obmorski svežini. Stopila je ven, se usedla v že osušen pesek in gledala zvezde nad seboj. Nekje za robom se je že svitalo. Ampak pesem - pesem je prihajala od velikega šopa trav blizu morja, ki je s krotkimi valovi mrmralo svojo večno melodijo. Vstala je in šla proti šopu. Pesem je prihajala prav od tam. Melodija se je počasi vzdigovala in spuščala. Glasovi so bili otroški, nekakšen otroški pevski zborček, celo jezik je prepoznala - japonščina. Kako ga tudi ne bi, saj ga je študirala. Slišala je posamezne stavke. Zdaj je razumela. Besedilo je govorilo o tem, da v travah pojejo dušice med jedrsko katastrofo umrlih japonskih otrok. Tako daleč od Japonske ... Petje ni obtoževalo, ne ... Bilo je čista radost večnega bivanja, ki ima svoje zakonitosti. In zakaj prav na tem mrtvem otoku? Menda nisva umrla in sva na drugem svetu – jo je nenadoma blaznilo. Ne, ne, to ni mogoče, saj sva

sinoči nabirala trave in ... žejna sem, prekleto žejna. Skoraj plazeče je prišla nazaj do bivaka. Slišala je njegovo smrčanje. Sklonila se je nad kotanjo, kjer se je nabralo nekaj deževnice. Prav počasi jo je okušala. Voda, življenje ... Naredila je nekaj požirkov, pa še nekaj. Ni je bilo veliko, morda dva litra, nič več, in še ta je sproti mezela med trave. Če se hoče tudi on odžejati, ga moram zbuditi, jo je prešinilo. Zaspano se je privlekel do kotanje in posrebal preostanek vode, ki je imela že nekoliko slankast okus. Očitno se je z vetrom zamešalo med deževje tudi nekaj morske vode. Povedala mu je, da je v travah slišala pesem mrtvih otrok. Pa jo je samo začudeno gledal in ji povedal, da je tudi on slišal pesem v šopu trav. Peli so svatje, vaški pobje, s plinom pomorjeni vojaki, upepeljenci ... Otok mrtvih duš in pojoče trave, ga je srhnilo. Nekoliko odžejana sta izmučeno obsedela na pesku, ki je bil še vlažen od dežja. Čudila sta se svetlobi, ki je tako počasi napredovala izza zglajenih valov. Rumenooranžna barvna črta se je debelila, nad njo je nebo počasi izgubljalo tintno moreče temotno barvo. Dan, dan bo, in živa sva. Morda pa sva samo pesem v travah, kdo bi vedel. Bog ve, on ve, on je ... Nista se več upirala nemoči, ki jima je plala po telesih. Jutro je bilo nasičeno z vlago, a že dovolj toplo, da sta lahko mirno sedela v pesku in gledala, kako morje niha svoje stare sanje. Valovi so bili na trenutke močnejši in jezljivi. Dočakala sta prve sončne pramene, na pesek so metali krvavo svetlobo, hitro razkrajajočo v svetlost, ki bo čez dan žgala, prekleto brezsenčno žgala. Molče sta se slekla in oblačila raztegnila na rogovile tik ob morju. Cunje so bile zadnje upanje, da bi ju opazili. Dve uri sta tako čmurla in negovala vsak svoje misli. Njemu se je zdelo, da je umiranje pravzaprav odrešitev, ko ti jo ponudijo, da bi ušel zemeljski školjki, ki se ji reče telo. Zamišljal si je svoje kosti na obali, bele, neme ... Ona pa je razmišljala o domu, o mami, ki z mobilcem v žepu vlaga paprike in kumarice in čaka, da se ji javi, da ji pošlje sporočilce. Vidi jo, kako je živčna, kako kar naprej pogleduje mobilnik, če ni morda preslišala tankega piska, ki naznanja telefonsko pošto. Tudi teletekst pregleduje, ali se ni morda zgodil kakšen nov cunami v Oceaniji. Mama, tvoje punčke ne bo več, celo pomisli. In se za

hip spomni, kako se je branila, ko ji je mama spletala kitke, kako je ritkala, se ji trgala iz rok in tulila. Enkrat je bila celo na tem, da si jih odreže. Res, sovražila je kite. Mama, mama, mama ... Dve drobni solzi sta ji spolzeli iz očesa. Smrknila je, a pradavna vednost ji je šepetala, da bosta rešena, da je rešitev blizu ...

Ko je sonce že povsem razžarilo pesek, kjer sta nemela, sta oba hkrati zaslišala zvok helikopterja v daljavi, res da še šibak, zelo šibak, a bil je. Gledala sta v smer, od koder je prihajal glas. On je vstal in se ves napol. Obraz se mu je spremenil v radost, v odrešenje. Pogledal jo je in jo vprašal, ali tudi ona sliši. Slišala je, ampak ni vstala. Prešibka je bila, da bi se premikala. Zgrabila je pest peska, ga pocurkala med prsti, pa spet in spet. Helikopter je krožil nizko nad vodo. Zdaj je bilo očitno, da išče preživele. Nenadoma se je obrnil in se začel oddaljevati. Njega je tako potrla, da je padel v pesek in začel na glas jokati in histerično kričati, da bosta umrla. V njegov krik se je spet oglasil hrup helikopterja, tokrat z druge strani. Zvok je bil mnogo močnejši kot prej. Ozrla sta se navzgor in ga zagledala. Letel je naravnost proti njima. Očitno so ju rešile raztrgane cunje. Gola sta bila v pesku in tako izžeto nična, da sta komajda verjela, da bosta rešena. On se je zvrnil na hrbet in rjovel, divje rjovel še z zadnjimi močmi.

Ameriški marinci so poskrbeli zanj in še za dva preživela, ki so ju našli na sosednjem otočku, a otočka sta bila hudo ožarčena – na njiju so izvajali jedrske poskuse, sta jim povedala bolničarja, ko sta jih peljala v ladijsko ambulanto.

Doma, v tolminskih hribih, trave drugače pojejo, povsem drugače ... Sedi na nepokošeni senožeti in čaka, da ji trave spet zapojejo. Po dolgih tednih je spet pošteno lačna. Spomni se na domačo skuto, belo, tako belo kot morske pene na obali otoka.

Kdaj bo sevanje opravilo svoje, kdaj, travice moje ... Zapojte mi, zapojte ...

PRIDI

Milostne sence poljublajo roso parka in golobi so nenavadno mirni. Pomlad je zadihana in hrepeni po poletju, po času, ko bodo rezine lubenic razkošno ponujale rdeč nasmeh in bodo črne peške letele v pesek, zeleni olupki pa bodo še dolgo mušja pojedina v smetnjakih, pa tudi na tleh. Zehaš. Kadiš že peto cigareto zapovrstjo in dotlevke pridno frcaš v travo, pa čeprav sediš poleg kovinskega zelenega smetnjaka s pepelnikom na vrhu, polnim ogorkov in papirčkov, nabuhlih od včerajšnjega dežja, ki je tako vestno izpral pesek, da se zdaj nekako bahavo sveti izosenčij. Zdi se ti, da v krošnjah kostanjev sedijo angeli odeti v bele cvetove in pripovedujejo neko filozofijo, ki jo sicer razumeš, a vztrajno zavračaš. Včasih si razmišljala, da je park dober le za klošarje in starce, ki si oddihujejo od sprehodov. Zdaj pa si se spremenila v zaljubljenko v park, le da si sem prinesla tudi svojo čustveno pletivo. Spet izbežaš novo cigareto iz žepa. S tresočimi rokami si jo nasloniš na rob ustnic, jo močno stisneš, celo nekoliko zagrižeš vanjo, potem pa uprasneš vžigalico in

plamen zasloniš z drugo roko. Počakaš, da ogenjček oblizne sušino tobaka in papirja, da se ti skozi dlani odsmuka dim (nekaj ga seveda takoj sesneš globoko v piskajoča pljuča) in da se konec cigarete razplamti. Potem si za trenutek srečna. Imaš cigareto, imaš jutra v parku in samoto, v kateri napletaš čustva, ki nočejo odgnati na rob poletja. Spotoma iz ozkega žepa staromodnih kavbojk vzameš mobilca in pogledaš, če bi te slučajno kdo klical, pa bi preslišala. Nič. Prebrskaš imenik, da bi našla koga, s komer bi lahko poklepetala, se povabila na kavo. Tudi to opustiš, ker se ti zdi, da je zdaj tak čas, da si vsem v napoto, da ni nikogar, ki bi sprejemal tvojo družbo. Tvoja lepota se je nenadoma sesirila v zaskrbljivost in na bokih se ti je nablazinil čas, celo trebuh se ti je poredil in prsi ... še vedno velike, željne odžeganja otroških ustec, pa ...

Nekaj čez osmo je. Zapozneli šolarji brenčijo s skuterji po stezi skozi park in odganjajo golobe v krošnje in na okoliške strehe. Smešni se ti zdijo ti živopisni brenčachi s čeladami in brez in z nahrbtniki. Med njimi je nekaj punc - v eno si se še posebej zagledala. Vsako jutro je pozna. Brez čelade in z razvihranimi lasmi zabrenči čez belo zarezo parka in tako drzno vijugne v ulico, da se ti zdi, da bo padla. Enkrat si jo videla v majhnem bifeju blizu parka. Pila je pivo in se poljubljala z nekim črnolascem, ki je možato sprejemal njeno nežno nasilje. Mladost, se ti zagreni. Nekoliko popestuješ spomine. Spet si deklica, no, najstnica, na robu mesta. Hodiš ob reki, s seboj vlečeš staro mamino kolo in žvečiš žvečilni gumi. Greš na zmenek s trapastim mehanikom, ki te je hotel že na drugem zmenku povaljati, kar tam, na produ. Smešno, s seboj je prinesel odejo in kondome in menta bonbone. Vabil te je v sposojen športni avtomobil, da bi te zapeljal skozi mesto. Pa si menda slutila, da bi te razkazoval kot še eno trofejico. Izkazalo se je, da je tako res počel. Nič ni bilo ob reki, nič ... Smrdel je po čebuli in po alkoholu. Za nohti je imel črno in trdo te je prijemal za roko, za boke, te stiskal k sebi, da bi čutila njegovo moč. Razšla sta se. Tebi so ostale solze in mamino kolo, ki te je varno pripeljalo domov. Naslednji je bil poročen, pa ... No, ta pa je vreden še ene cigarete, res ... In naslednji ... In ... Dovolj, dovolj teh spominov, se ti upre in te stesni še bolj.

Zbereš osmojeno slino in jo mukoma izpljuneš v požetek trave. Dva goloba se ti bližata, bržkone misleč, da si vrgla hrane v travo. Oziraš se naokrog in vidiš, da so klopi prazne, razen ene, kjer sedi bradač, ki se vse dopoldneve pogovarja sam s seboj. Včasih se jezi, meče smešno pokrivalo v pesek, skače po njem in kriči: » Na, prasicica zagamana, na ...« Po takem napadu se umiri, sede nazaj na klop in joče, ja, res joče, smrka, hlipa – seje semena bolečine, da bi vzklicale parkovne rože upanja. Če bi morala poimenovati park, bi ga imenovala: Park hlipajočega bradača. Prešteješ preostale cigarete. Zgroženo ugotoviš, da si to jutro pošteno pretiravala. Osem si jih pokadila, osem. Doma dve ob kavi, torej že deset. Če bo šlo tako naprej, bo dopoldan ob zavojček, popoldan pa ... Zdrzneš se. Nekaj časa si povsem zakrčena, stiskaš zavojček v potni dlani in si želiš, da ne bi bilo treba iti domov, sestri za računalnik in spet prevajati, prevajati, prevajati ... Slovarji, tipkanje, telefonski klici v založbo, pa v drugo, pogajanje z avtorji, vmes klepet z mamó in z njim, ki se ti je odtegnil. Niti prijatelja nista več, drugo ima, v katero seje svojo nečimrnost in privzgojen večvrednostni kompleks. Njegov ponos je prevelik za mojo občutljivost, ampak sama, sama sem, ti zabrni v glavi.

Razstlejš si papirje, primerjaš printe s tekstom na ekranu, iščeš napake, označuješ, kar je treba popraviti. Nenadoma se spomniš, da si se prijavila v klepetalnico, na stran za sklepanje prijateljstev, čeprav te je tak način vedno odbijal, takole - prek elektronike. Pa vendar, odpahneš papirje in pobrskaš po naslovih internetnih strani, ki jih imaš spravljene v mapi v računalniškem spominu. Najdeš jo. Vtipkaš geslo in se znajdeš na svojem koščku stikovnika. Koliko ponudb, glej no. Nasloniš brado na levico in prebiraš. Ta je obrtnik, oni profesor, pa športnik, pa ljubitelj resne glasbe, pa ... sami taki, ki se hočejo s čim pohvaliti; možko, prekletó možko hvaljenje, te zbode. Vendar potrpežljivo prebrskaš seznam možnih stikov. Potem se nasmehneš in se odločiš za majhno igríco. Skleneš, da boš zamižala in z miško zdrsnila čez seznam. Priklikala si boš tistega, pri katerem se bo miška ustavila. Hotela si, da bo slučajnost. Zgodilo se je. Jože, ki ima rad cvetje in je lastnik majhne delavnice za

popravilo elektronike. Skratka elektroinženir. Tehnični tip, ki ljubi rože. Gre to skupaj? Morda. Naj mu kar zdajle odgovorim. Pa če bi prej še enega prižgala na balkonu in pogledala, kako je z rožami? Tako bo bolje, se odločiš.

Balkon je posut s toplimi iskrami sonca. Perilo dehti po svežini in rože se ti zdijo nekoliko lepše. Zdi se, da so začutile spremembo v tebi, tisto odtajanost, tisto odprtost za pripoznanje drugih, za ljubezen ... Vzela si majhno bakreno zalivačo in jih ljubeznivo zalila, pa ne pretirano, le toliko, da si jim posvetila malo ljubezni. Odrgrala si nekaj mrtvih listov. Z neko nežnostjo segaš mednje, ko čutiš rahlo vlago, ki lebdi pod listi, kot da so majhni dobrikavi poljubi hvaležnosti za skrb. Tudi on ima rad rože, star osemindvajset let. Zasačiš se, da razmišljaš o njem. Jezno stisneš cigareto v velik pepelnik.

Greš spet pred računalnik in potiš se. Čutiš vlago pod pazduhami in na hrbtu. Živčna si. Usta se ti sušijo. Še enkrat prebereš njegovo ponudbo. Na hitro natipkaš nekaj o sebi in drzneš si napisati, da se lahko dobita že popoldan v parku, kamor hodiš na jutranje sprehode. Podrobno mu opišeš, v katerem delu mesta je park. Znova prebereš napisano in končno klikneš: pošlji. Tako si živčna, da lomiš koščke čokolade in si jo ihtavo raztapljaš v ustih, pocmokavaš, sliniš se in z neko monotono rutino prevajaš suhoparna navodila za kmetijske stroje. Ne drzneš si pogledati, ali ti je že odgovoril. Odločiš se, da si boš na hitro skuhala špagete s skromnim paradižnikovim prelivom in še raztopljenima sirčkoma na vrhu. Jed ti ne tekne, ustavlja se v grlu, pa moraš pripivati postano mineralno vodo iz plastenke. Iz cerkve za parkom se oglašča opoldansko zvonjenje. Poldan je, si zmedena. Na hitro odložiš posodo v pomivalno korito, pristaviš za kavo in spet iščeš cigareto. Balkon je razžarjen, vsaj tako kot nemirno srce, ki je začelo spet hrepeneti. Še vedno si ne upaš k računalniku, da bi pogledala, ali ti je že odpisal. Klopotavost vode v lončku za kavo te pokliče v kuhinjo. Zvariš si močno kavo. Srkneš jo in si končno drzneš prijeti za miško, ki se ti zalepi na dlan, ko pogledaš na stikovnik. Odpisal je! Odpisal je! Pristal je na zmenek ob petih v parku. Kaj pa zdaj!? O, joj joj,

kaj zdaj?! Usedeš se in skoraj poliješ kavo. Oblizneš si ustnici, si popraviš dolge lase in se usedeš. Globoko vdihneš, narediš dolg požirek kave in mu odpišeš, da boš ob petih tam, na prvi klopci, pod kostanjem.

Malo pred peto si na peščeni poti v parku. V lahkem poletnem krilu, nadišavljena z razpuščenimi opranimi lasmi, polna vznemirjenja, ki je pravo gnojilo za rožo ljubezni. Ponosno greš mimo klopi proti kostanju. To pot bi poimenovala pot do prijateljstva, z nasmehom pomisliš. On je že tam, prehitel te je. Tam je, glej no. V prsih se ti vzdiguje plašna ptica, ki hoče v nova obnebja zaupljivega prijateljstva in ljubezni.

ROKE

Dobro veš, kaj so delale roke, ti zveni v glavi. Na radiu si slišala pesem, ko si se z avtom peljala domov, v majhno sobo, kjer je še dihalo otroštvo in te je čakal tvoj medvedek. Bila ti je blazno všeč, poklicala si na radio in se pozanimala za izvajalca. Zdelo se ti je neumno, ker si skupino poznala, ampak noč, ki je bila za teboj, je pustila nekaj spominskih lukenj. Pohitela si v kopalnico in si z vodo raznežila telo, ki je voljno čakalo, da ga položiš med rjuhe in mu privoščiš počitek. Živčni trzljaji so ga napeli v lok naslade, da si bila majhna bakla v temi poželenja. Dolgo si se gledala v velikem zrcalu in se sama sebi studila. Z roko si počasi drsela čez mlade sveže prsi, bohotne, napete, pa vendar neljubljene – no, ne prav ljubljene. Odštevala si naključne poljube in se spominjala njega, ki ti je poklanjal svoja jutra ... In potem je šel, samo čez ulico, v bližnji bife, kjer je delala nova študentka, s črno rutko okrog vratu in z očitno zapeljivostjo. Šel si, šel si... meni pa je ostalo to čudovito telo, čudovita vaza za mesene rože ljubezni, za vroča nočna sprimljenja, za ... in zdaj ga bom ... Jezno iztisneš še nekaj pene na popek in pustiš, da se ti scejja na dlačje niže in niže, kjer spi strast, nekoliko razvneto, a ne potolažena. Z roko se dotiplješ do roba vročičnice in si jo prav počasi izmivaš z mlačno vodo. Tako si vedno

delala, kadar je iz tebe mezelo njegovo seme in si bila vsa odžejana, nasičena in trudna - nocoj, nocoj pa si samo trudna. Voda teče in teče in joče s teboj. Saj ne veš več, zakaj ti silijo solze čez lica, ali je to zaradi šampona, ki ti je spolzel čez dolge lase na oči, ali je zaradi njega, ki si mu dovolila, da je dihal na tvoj vrat, da se je slinil na tvojih prsih, da je vpletal besede v tvojo noč, ki te je razdelila.

Zdaj sta dve Manji, dve. Ena bo pridna študentka, tiha, ubogljiva; takšna, ki ob petkih popoldan in v soboto zjutraj pomaga mami pospravljati hišo, ki očetu pomaga v pisarni, če je treba, tista druga pa bo imela lasten denar, veliko denarja in bo potovala. Najprej Avstralija, najprej to.

Počasi plahni noč iz tebe. Voda te umirja, bela pena se ti nabira okrog nog. Nasmehneš se in si domišljaš, da si angel, ki stoji v oblaku. Mimogrede se spomniš dedka, ki ti je govoril, da si angelček, in babice, ki ti je kazala stare verske knjige, kjer so bili narisani goloriti angelčki, ampak sami fantki, z majhnimi lulčki. Nekoč si vprašala babico, zakaj so samo fantki angelčki, zakaj ne tudi punčke. Samo ostrmela je in dobila še več gub na obrazu. Obljubila je, da bo vprašala župnika. Zdaj tacljaš po peni in si izmenoma drgneš zardeli stegni. Še enkrat spustiš nase mlačen slap vode (dolgo izmivaš peno ob nogah), ki polagoma izginja v odtočnik. Sveže brisače ti objamejo telo in popivnajo dišečo vlagu. Lase si zaviješ v brisačo in z obešalnika vzameš frotirast plašč. Oviješ se vanj in se počasi odpraviš v dnevno sobo, ki še diši po čiščenju in pomarančnih olupkih, ki so ostali v skledi. Očitno jih je tam pustil oče, ko si je lupil pomaranče pred televizijo - njegova grda razvada. Namenoma pušča stvari naokoli, da se potem mama usaja - pa brat ima tudi to navado, lenuh.

Ima te, da bi pokadila cigareto. Tako mokra ne moreš na balkon, ker je zunaj še vedno hladno, čeprav je april. Ne, takšna res ne moreš ven, ker zdaj moraš biti zdrava, ker zdaj ... Nič, gluhotu v tebi raste, hitreje kot si pričakovala. Sesedeš se v velik kavč, vzameš daljinca in menjaš postaje na televiziji. Čisto slučajno padeš v nek pornič, nekoliko pogledaš in zamenjaš program. Ti porniči ... vsi enaki. Na koncu moški spusti seme ženski na obraz in tiste koze

se delajo, da pri tem uživajo. Ja, za denar vendar, za denar. In jaz, sem kaj boljša? Ne, česa takega si ne bi dovolila. Ampak za visok honorar, hm. Kaj pa je tistih nekaj kapljic sperme, kaj ...!? Manja, Manja, krikne v tebi. Vsa se zgrbneš in spodviješ noge. Zdi se ti, da na novo utripaš, da postajaš žarnica mestne razsvetljave. Vsa se prerajaš in na novo dočutevaš vsako vlakno svojega telesa. Odločiš se, da greš v sobo. Televizija te ne zanima več. Spomniš se, da je v omari še nekaj dobrega likerja. Počasi se splaziš do tam, ker se ti je zazdelo, da slišiš mamo, kako kašlja v sobi. Veš, da njej ne uide noben zvok, še tako šibak. Prav potihlo odpreš omaro in pogledaš po steklenicah, ki jih osvetljuje vgrajena lučka. Pa se ti oko ustavi na vodki. Spomniš se, da si zjutraj kupila pomarančni sok. Neseš vodko v kuhinjo in si je namešaš precejšno merico k pomarančnemu soku, blagodejno mrzlem, da bi utišal ogenj v tvojem drobovju. Pospraviš vodko in odneseš pijačo v spalnico. Znan vonj te razneži, odrineš medvedka, sesedeš se na posteljo. Postaneš težka. Vleče te navzdol, med črne elipse, kjer je vse nič in je samo medla tema; kjer je začetek vsega in konec vseh začetkov. Drobnja lučka na zvočniku pri računalniku zeleno sije v temo in ti si tiha, ovešena z nočjo, ki se ti je zajedla v vsako spominsko celico. Tako to gre, premišljaš, tako to torej gre ...

Brskaš po internetu, najdeš stran, kjer se lahko preko internetne kamere pokažeš, si sama postaviš ceno za določene erotične uslugice in potem čakaš na povabilo. Pa je presneto hitro prišlo, res hitro - drugi dan na netu, pa že... Tipček je negovan, nesramno bogat, ... Njegove roke - velika pega na levi roki in tenki prsti. Spreten je, ljubeč, le nekoliko preveč nasilen. Najbrž hoče, da bi bila za denar njegova sužnja. So tudi taki, vem, da so, pa tudi taki, ki so radi uklenjeni in ponižani. Ja, njegove roke - gladke, nežne. Saj sploh ni bilo tako slabo. Pričakovala sem, da bo kakšen preveč potreben tipček, ki ždi cele noči za računalnikom in si potem naroči žensko kot pizzo. Kam je šel ta svet ...?

Ne bom se moralno obremenjevala, ne, ne bom. Druge prodajajo svoj čas v tovarnah, v pisarnah, jaz ga ne bom! Zaslužila bom na sebi lasten način. Ampak vseeno. Če bi mama zvedela, kam

sem šla in po kaj ... Sicer pa, kaj jo briga. Saj sem ji povedala, da si želim v Avstralijo. In bom šla, šla bom, pa konec! Vroče poletje in neskončnost ... Če bom tako nadaljevala, bo dovolj le nekaj mesecev, seveda ne vsako noč, le, ko se mi bo zahotelo. Našel se bo kdo, ki me bo zadovoljil, ta me ni. Sicer so njegove roke napredle iz mene nekaj vzdihov, ampak bil je prepoln semenja in se je prehitro iztočil na moj trebuh; noter ni hotel, češ, da mi ne zaupa, da sem res vzela tabletko. Cepec. Malce staromoden cepec. Katera pametna ženska pa bi bila danes pripravljena na tak način izsiljevati moškega? No, najdejo se, ampak, če imaš tak cilj kot jaz, potem ne moreš, res ne! Mami sem rekla, da bom veliko več prevajala in da bo več denarja. Ona misli, da res, da sem zato toliko časa v sobi pred računalnikom. No, kar naj misli, kar naj, saj se na računalnik prav nič ne spozna. Brat bi takoj vedel, če bi videl spletno stran, ampak njega zdaj zanima samo tista nova, smrklja smrkljasta. Najbrž je z njim samo zaradi dimčkov, to bo. Se mi zdi, da se prevečkrat dimčkata. Njuna stvar. Mene zdaj zanima denar in Avstralija. Ljubezen, kaj bi z njo. Tipi so itak samo za trening seksa pa nič drugega. Mene je porazil Simon. Pokazal mi je, da sem lahko samo strastna bakla, pa tudi bom. Domišljavec. Lahko bi šel z menoj v Avstralijo, lahko bi šel. Pogovarjala sva se o tem, potem pa je šel čez cesto v bife in ... Ta zgodba me ne zanima več.

Prisrkuješ pijačo in čutiš, kako ti alkohol toplo objema možgane in te dela mehko in razpuščeno. Spet bi rada bila tista smrklja, ki je z vrečko krompirčka čakala fanta na avtobusni postaji in gledala mestne avtobuse, ki so vozili obraze v noč. Čakala si in čakala in dihala sapo v mrz. Potem sta se poljubljala po vežah, šla v kino, na drsališče ... Bil je drugi in tretji in še četrti, pa konec srednje šole. Potem je prišel Simon, z negovano bradico, z močnimi rokami in vedno se mu je mudilo. Samo številke, procenti, dobiček in večni pogovori po mobilnem telefonu. Noč. Vodka reže trakove spomina na še manjše trakce, ki se zgublajo v nekakšni poltemi, ki pljuska okrog glave. Stegneš se in vključiš radio. In spet je tista pesem.

In ti dobro veš, kaj so delale roke ... Ostala je le želja, tako velika ...

POSLUŠALEC
KAMNOV

Noč je polagoma odšumevala z reko, ki je tolkla v debele bregove, zasvinjane s civilizacijo. Njemu pa se je zdelo, da je že skoraj jutro, tisto blago in begljivo, tisto pravo, ko si je lahko privoščil skodelico kave in nasmeh v zrcalu. Preznojen se je valjal po rjuhah in živčno zehal. Mimogrede si je otipaval srčni pulz, misleč, da mu srce že spet nagaja. Nova zdravila so ga sicer nekoliko pomirjala, pa vendar je bil venomer na preži za prihodom nje, veličastne zadnje dame, ki utrne zemeljsko luč in te odpelje v belo svetlobo - bela je in nežna, pravijo. Spravljivo se je vzdignil. Ni hotel pogledati na uro, ker se je bal, da je prava za umiranje (nekje je slišal, da se najbolje umira, no, pa tudi rojeva, nekako okrog poltretje zjutraj). Šel je do kopalnice in se odtočil. Rad je bil v novi kopalnici. Malikovalsko jo je čistil in užival pogled na čistočo. Dostikrat se je pogledal v zloščeno pipe in se pačil. Čudil se je odsevom svojega obraza. Zdelo se mu je, da prihajajo od nekod, kjer je vse brezsnovno - pa vendar je. Nekoliko utolažen se je vrnil v sobo. Popraskal se je po hrbtu in ugotovil, da ima nove rane. Srbenje si je razlagal kot alergijo na pralne praške, s katerimi je pral perilo. Bil je nadležno, nekaj bo treba ukreniti, a ne zdaj ...

Zehal je sede na robu postelje. Kam so šle sanje, kam? Malce se jih je spominjal, ampak res samo koščkov, drobnih koščkov. Bil je na neki poti, ki je peljala navzgor, pa ni videl kam. Pač nekam navzgor, morda v nebo, morda onkraj, kjer so metulji veliki kot majhni motorni zmajji, ki brenčijo nad mestom kdaj pa kdaj. Enkrat so ga skorajda prepričali, da bi letel z zmajem, pa se je ustrašil, ker ni vprašal svojih kamnov, ali je res varno. Da bi zdajle vključil radio? Ne, kajti potem bom zvedel, koliko je ura in ... Jutri moram na internetu poiskati podatke o vzhajanju sonca za vse leto. Tema, se mi zdi, se še kar vleče. Saj je januar. Svetloba bi morala že rasti, seveda bi morala. Jutri bom pobrskal po spletu, zdaj pa nazaj v posteljo. Potipal je radiator, ali je že topel. Bil je. Torej je čez tri, je olajšano pomislil in se spravil med rjuhe.

»Malo žemljico prosim, pa pet dekagramov navadne salame,« je nekoliko glasno naročil v trgovini, kjer je običajno kupoval poseben kruh, malce sladkast, a dober, rahel, dišal je - po kruhu. Še malce se je zadržal ob pultu in poklepetal z možakarjem, ki se je navadno prav počasi s palico sprehajal skozi zanemarjen park. Tam sta dostikrat skupaj posedela, ker je bil dober poslušalec (možak s palico mu je pripovedoval zgodbe iz otroštva, zgodbe o lakoti in trpkih ponižanjih).

Zmajeval je z glavo in si mislil: Kamni ne lažejo, kamni si vse zapomnijo, prav vse. Super računalnik so. Kako tudi ne, saj so iz silicija, mnogi ga imajo v sebi, no, skorajda vsi. Ko bi ljudje vedeli, kaj kamni pripovedujejo, ko bi jih znali prebirati ... Ampak nimajo tega programa v glavi. Meni je bil dan, meni je bil podarjen. Pogledal je še med police. Izbral si je vitaminski sok, dolgo pa se je zadržal pri vinski polici, kjer si je ogledoval vina in o njih razmišljal. Bil je prepričan, da tudi vina nosijo v sebi sporočila, zgodbe, ki so se zapisale v zemljo. Vse, prav vse, kar se zgodi, se zabeleži. Zemlja ničesar ne pozabi, vse šifrira, v droge, v vino, tudi v pivo, saj prihajajo iz zemlje. Iz zamišljenosti ga zbudi prijetna mlada dama, ki je pridišala mimo. Nekoliko si jo je ogledal in pomislil: Tale pa ve, kaj je seks, ta pa ja. Zna se ponuditi, vzeti, zahtevati, zna biti čisti nagon, joj! Večkrat se je že ujel v take poglede, v take uvide. Prepričali

so ga, da je poklicni opazovalec, namenoma umaknjen iz realnega življenja, da bi bil patetičen gledalec, ki zna stvari razumeti in jih tudi predvideti, če je treba.

Plačal je in šel ven. Nekoliko je že vleklo in po hribih okrog mesta se je belil sneg, bela čistost. Imelo ga je, da bi šel v kavarno na kavo, a se je zavedel, da bi s tem izgubil preveč časa, saj ga je čakalo veliko dela doma na računalniku. Prevodi in podobno. Od nečesa je pač treba živeti. Težavni prevodi filozofskih del so ga po svoje hranili in mu odpirali nove svetove, ki so jih kamni zamolčali.

Tako, za danes je konec tlake, je pomislil in se naslonil v razmakan in škripav naslonjač. Že dolgo je premišljal, da bi kupil novega. Ogledeval si jih je v trgovini, sedal nanje, a zataknilo se je pri ceni. Preračunaval je in preračunaval, pa ni zneslo, nikakor ne. Prav rad se je usedel na stol v prijateljičini pisarni. Delala je v državni službi in je imela razkošno pisarno. O njenem delu je vedel le toliko, da od jutra pa do poznega popoldneva šari po računalniku in prelaga papirje, projekte, ... Ja, saj, birokracija. Zna si narediti prepotrebne opravke, da z njimi opraviči svoj obstoj. Zanimivo je opazovati obraze, ki stopajo po hodnikih dišečih po negovanosti, kavi in parfumi. Na vratih se bohotijo napisi - kakšna glorijska, kakšna imenitnost; le kakšen vitamin večvrednosti so pojedli ti ljudje, da se tako poniževalno vedejo do nas, običajnih državljanov, ki jih redimo? Če bi to zapisal, bi rekli, da sem samo nevoščljiv. Lepo vas prosim, jaz, nevoščljiv!? Za kaj le, za pretesne kravate, za dolge brezzvezne sestanke, za vse majhne družabne obveznosti, ki pač sodijo zraven, za jutra, ko ni časa, da bi se videli, mislim, zares videli v zrcalu? O ne, res ne! Jaz sem samotarski kot volk in ponosen kot volk. Ampak naslonjače jim pa res zavidam in tiste nove zaslone, ja, to pa. In udobje pisarn, tudi to, ja, če sem iskren. Pa naj bo, pa naj imajo vse to, če jim je usoda to namenila. Popoldan bom šel k njej. Tako ali tako bom moral nekaj strani prevoda vreči na papir, pa bom vzel s seboj zgoščenko, da mi bo dala izpis. Saj bi bil že čas, da si kupim printer, ampak ... honorarji kapljajo, kakor pač kapljajo. Upanje umira na obroke. In moji kamni, kaj mi imajo danes povedati, se je spomnil.

Vstal je in šel na balkon. Gledal je po parku, ki je bil opustel in zasvinjan s papirji. Na levi strani je mrakoben siv zid, nekakšen mejnik med nekdanjimi svetovi; tam naj bi namreč nekoč bil nekakšen dom armije ali nekaj takega. Ko se je priselil v to mesto, je slišal, da so se v njem odvijali plesi, da se je v njem čudovito stapljal južnjaški temperament z domačimi vročimi dekleti. Pa še marsikaj je slišal, marsikaj. Neke noči je šel do zidu - se naslonil nanj, da bi mu kaj povedal. Slišal je sočne kletvice, vmes nežna, zapeljiva šepetanja, ki obetajo razplod, divje sovraštvo – vse to se je navibriralo v železobetone; tu in tam se je oglasilo domotožje vojakov z juga, ki so služili domovini. Bile so zgodbe, ki so medlo izsevale iz sivine, medlo in raztrgano.

Bila je vojakova zgodba o mladenki, lepi, z zelenimi očmi in dolgimi svetlimi lasmi. Pasla je konje v dolini sredi bosanskih hribov in skrbela za dedka, ki je čemel pred leseno kočjo in se spominjal časov, ko je pokalo in se klalo kar počez. (Pa se je spet ...!) Imela je čarobno moč, znala je začarati vsakega moškega, ki je zašel tja. Minil je čas in vojak jo je spet poiskal. Zdaj je bila še lepša, bolj polna. Še vedno je sedela s knjigo v roki in gledala pasočje konje. Hotel jo je kar naložiti v staro stoenko, ki se je komaj pregrizla po slabih cestah, in jo odpeljati s seboj v civilizacijo, v Sarajevo. Pa ni hotela. Izkazalo se je, da je tu samo čez poletje, da je študirala v Beogradu, menda ekonomijo, a je študij opustila. Pozimi je delala, kje že? Nekje pač. In kaj? Menda kot receptorka v hotelu. Čudno. Stoenka je morala še velikokrat v hribe, kjer si slišal potočke in pesmi - malce divje, a iskrene. Neke nedelje je bil tam mlad oficir. Rekel je, da bo ubil vsakega, ki bi se ji približal. Trdil je, da je njegova in bo ostala njegova. Da je že dobil dovoljenje za premestitev v Sarajevo in da bo šla k njemu. Rodil se je prepir, ki se je končal tako, da je oficir prestrelil stoenkini prednji gumi. Zato je vojak ob sivem zidu napletal, kako bi spravil s sveta vsaj enega oficirja – sovraštvo, sovraštvo.

Mrmranje dneva se je počasi razgubilo z raznimi opravki. Ampak kamni so zvesto čakali na s črnim žametom pregrnjeni mizi. Kaj bomo danes slišali, le kaj, je pomislil in se zbrano usedel. Poz-

abil je na obredno umivanje rok. Preden je začel luščiti zgodbe iz kamnov, si je vedno umil roke s tekočim milom, ki je vsebovalo aromatično mešanico, nekaj kapljic eteričnega olja pa je še sam dodal. Tako, tako ... se je izvilo olajšanje iz njega. Dolgo se je odločal, kateri kamen naj danes vzame v roke. Kar tako jih je nabiral na podeželju. Še najraje je vzel kamen s kakšne podrtije, ki jih je bilo še nekaj v okolici, če jih niso prodali za vikende. Odločil se je za kamen, ki ga je izbežal iz zaraščene ob razpadajoči hiši. Previdno ga je prijel v roko, zaprl oči in dolgo globoko dihal, da bi se vanj preselila zgodba, zapisana v kamnu. Začelo se je:

Soba - otroški jok naznanja novo rojstvo. Porodnica je že opravila svoje in se polagoma pobira v tostranstvo. Menili so že, da bo odšla, da bo pustila tri in četrtega, ki je ravnokar prijokal na svet. Iz kuhinje se priplazi vonj po kurji juhi in žganju. Moški nazdravljajo, ženske pa se ukvarjajo s pomenki o tem, koliko otrok tehta in kakšen krepak deček da je. Ena od žensk pripomni, da je škoda, ker je deček, ker bo spet vojak. (Vojak ni nič dobrega, vojak ubija.) Nاپleta, da kadar je rojenih dosti dečkov, se lahko spet naredijo vojne. Starec, kašljajoč zunaj pod latnikom, govori, kako bo novodošlec oral njive, okopaval vinograd, sejal žito, ko bo čas. Otrokov oče razlaga, da bo sina jemal s seboj v hribe, na lov - kazal mu bo, kje se pase srnjad in opazovala bosta orla, ki tako ponosno kroži nad dolino. Porodnica se ove, da boj še ni končan. Vročica jo kuha in premetava jo po postelji. Zdravnik in babica sta odšla in injekcija le počasi prijemlje. Jemlje jo v neznan svet, kjer je vse mehko, vse novo, vse odrešujoče. Šepeta, da je žejna, da naj prinesejo otroka, da ga bo podojila. Otroški jok preglasi šepetavke ...

Druga zgodba: V isti sobi so pare za pokojnika, za novorojenčkovega očeta. Mrtve besede visijo po stenah. Njegovo življenje se seli v pripovedi jokajočih žensk, ki žalovalce strežejo z žganjem. Prihajajo sodelavci, se sklanjajo nadenj in zmajujejo z glavami. Slišijo se pogovori: »Ja, saj ga je pil, kot mi ga je pil. A ga je najbrž še na skrito. Pil ga je morda več kot mi, kdo bi vedel. Jetra mu je pobralo, jetra. Pa je bil dobričina. Če je le mogel, je pomagal. In dober delavec je bil, kadar je bil trezen.« Še so besedovali o njem.

Čudna mešanica občudovanja in žalosti se je stopila z mrmravico ob pokojniku. Dišalo je po svečah in po joku.

Tretja zgodba: Mlad fant in dekle ležita na postelji. Zunaj lije dež na zanemarjen latnik. Stene so polepljene s plakati, divja glasba para ušesa. On ji razlaga, da je doživel lepe reči, ko se je nadihal belega prahu in da je med koruzo potaknil sadike konoplje. Ona se samo smeje in ga zasipa s poljubi. Malo je omotična od dimčkov. Brblja mu o tem, da bo moral nehati, da mu lahko scvre možgane.

Potem se slike razblinijo. To se zgodi, kadar se informacijski material nanaša na druge kamne. Pomislil je, da se je zadnja zgodba samo posredno dogajala v isti hiši - ker se je deček tam rodil, ker so se tja vračale njegove energije, njegovi informacijski valovi. Namrdnjen je položil kamen nazaj na črn žamet in si oddahnil. Ni maral takšnih zgodb. Raje je imel vesele, kjer so se razgaljali ljubezenski prizori in tanke sramežljivosti, ki so se topile z leti. Tokrat pač ni imel sreče z izbiro kamna.

Morda se mu bo jutri v roke posedel kamen z bolj prijazno zgodbo, morda ...

ORDINACIJA

Gospod L. se je čemeril, pravzaprav se še kar čemeri, sedi v parku in si oddihuje. Nekoliko ga je utrudilo, ko je iskal. Kaj je že iskal? Aha, nove nogavice, takšne, ki grejejo, kajti jesen je že navrgla prve slane in jutranje hladine, ki so belile zamestne vrtove. Pozdevalo se mu je, da je letos nekoliko prej udaril mraz. Nasmihal se je, ko je videl prezeble kadilce pred lokali, ki so se delali, da jih ne zebe, pa čeprav se je videlo, da so vsi zakrčeni in nenavajeni tako neudobnega uživanja tobačnega sladostrastja. Sam že dolgo ni več kadil, pa čeprav se mu je tu in tam še zahotelo, o, pa še kako. Bila so jutra, ko je namenoma rinil v zakajene lokale, da je vdihoval predihane dimne svaljke in spil tudi po dve kavi, preden je odšel v dolgočasen urad, kjer so mu odredili arhiviranje in nič več. Živčno je pogledoval na uro, kajti danes je bil dan, ko naj bi obiskal novega zdravnika, ki je v njihovi ulici odprl zasebno ordinacijo. Saj ne, da bi bil kaj posebno bolan, le skrbelo ga je, kako je s holesterolom in sladkorjem v krvi, pa z občasnim razbijanjem srca, pa z viagro - da ali ne. Manjše želodčne težave so se mu včasih pritaknile, a jih je pridno zdravil z zelišči namočenimi v domačem žganju. No, včasih

je s tem zdravljenjem nekoliko pretiraval, ampak res samo nekoliko. Potem se mu je nasnovala nova skrb: Kaj pa, če so jetra, kaj pa ...? Spominjal se je strica, ki je bil šef restavracije in je prav tako prisegal na zdravljenje z različnimi grenčicami in domačimi žganji. Ja, kolikokrat sta ga skupaj pila, oh, vse tiste žganine. Pa nekaj za apetit, pa nekaj za prebavo, pa pred kosilom, pa po kosilu, pa nekaj za spanje. Ja, ja, sami izgovori za omamljanje. Pa je šel, na neko pomlad, nekega deževnega marca. Črni plašči, pevci in rdeči nageljni in celoten kolektiv restavracije. Celo godba je igrala, res. Pogreb, kot se spodobi, morda samo še za vplivne funkcionarje in druge eminence, res.

Na mojem pogrebu bo recitiral veter, samo veter ..., je razmišljal. Ob pol štirih moram v ordinacijo tega novega zdravnika. Saj niti ne vem, kako mu je ime. Glej no, niti tega ne vem. No, bo že pisalo na vratih. Odkril sem ga slučajno. Opazoval sem prenavljanje tiste vile, kjer je včasih stanovala zelo pomembna tovarišica, vdova še bolj pomembnega tovariša, ki si je dovoljeval precej razsipno življenje. Ej, kolikokrat so mi komunalci pravili, kaj vse se znajde v tistih smetnjakih, madonca. Koliko hrane. Celi kosi starih pečenih piščancev, pa kruh in stare konzerve, pa steklenice najboljših vin, pa ..., to je bilo življenje, to pa res. Ti, ki so bili znotraj rdečega cesarstva so imeli vsega na pretek. Jaz pa svojega fička, bone za bencin in tihotapljenje kave čez Kras. Kje je že vse to, le kje? Jutri bodo dokončno odprli meje. Čakaj, saj ni več jesen. December je. Jutri smo dvajsetega, ne, enaindvajsetega, torej bodo nočno, točno opolnoči odprli mejne prehode. Je sploh mogoče? Si lahko mislim? Če bi mi kdo kaj takega rekel v osemdesetih, bi mu svetoval pregled pri psihiatru. Kako čas beži. Mislil sem, da je še jesen, pa bo že božič in jaz sem še brez novega para toplih termo nogavic. Nekaj lanskih bi še moralo biti v omari, pa sem jih očitno nekam založil. Joj, starost, kakšna šele boš. Madonca, sem danes truden, nenavadno truden. Sploh ni mrzlo, vsaj zdaj ne, tu na sončni zaplati v parku. Ja, zdaj sem še razgret od hoje in kuhanega vina, ki sem si ga privoščil na stojnici. Uf, te stojnice. Kaj vse ponujajo, kaj vse. Nič in kič. Pa vsi ti vonji, pa vsa ta mladost žarečih lic, ki si pada v

objem. Tako je prav. Mladost naj plemeniti svet, starost pa ... No, zdajle bo treba na kosilo, še prej pa v knjižnico. Zamudnina bo, kaj hočem. Len bralec sem postal, zelo len. Berem, pa ne preberem. Strani se mi zapirajo, zaspim.

Gospod L. je šel na drugi konec mesta, kjer je imel kupljeno garsonjero, odkar je živel sam, ker se je od žene že pred leti ločil. Nenadoma se mu je zahotelo mladeniške svobode, ko je še svobodno gledal dekleta v mini krilih in se jim nastavljal s sončnimi očali v nedeljsko zloščenenem fičku. Prevažal se je po mestu, še najraje mimo lokalov, kjer je bilo veliko študentk. Včasih si je kakšno našel. Ponavadi jo je peljal ven iz mesta, v naravo. Bila so nerodna otipavanja in hitra ljubljenja. V ta namen je imel v predalčku v fičku vedno kondome, papirnate robčke in herba bonbone. To je bil njegov železni ljubezenski arzenal, no, poleg cenenege parfuma `vonj pokošenega sena'. Ja, pa še nekaj sončnih očal, ki jih je ponavadi nosil potisnjena visoko zgoraj na čelu. Zadnjič se mu je prav milo storilo, ko je v mestu videl gizdalina, ki je nosil sončna očala na enak način. Ja, moda se očitno ponavlja, je tedaj pomislil.

Privoščil si je dolgo kopel, takšno razvajajočo, s polno pene in z vonjem po borovcih. Malce ga je ščegetnilo v nosu. Nasmihal se je in se prav po otroško valjal v peni. Nekajkrat se je zalotil ob misli, da so kopeli nek poskus vrnitve v otroštvo, v čas, ko se je igral ob vodah in si delal lesene ladjice, ker takrat niso bili takšni časi, da bi starši kupovali igrače. Razmišljal je o glasu sestre, pri kateri se je naročil na obisk pri novem zasebnem zdravniku. Tak svilen glas, tak ..., ja - malo erotičen. Smejalo se mu je, ko se je spominjal svojih zadnjih avantur. Pred nekaj tedni, prav tu v kadi sta ležala in se igrala. Ona je bila mlada, o, tako mlada, čutna ... Saj ni zahtevala veliko, skromen honorar za majčkeno muckanja v kopalni kadi in za tisti skromen brizg semena med njene prsi. O, bilo je dobro. Dišala je po orientu, po neki zanimivi mešanici vzburljenosti in poduhovljenosti. Zaupala mu je, da študira etnologijo in antropologijo, da bo odšla v Pakistan na neko raziskovalno ekspedicijo, da ... Kaj vse je še povedala. Najbrž je v njem videla rezervnega očeta. Za konec ga je celo počesala po njenih željah, češ da je najprej hotela postati

frizerka, pa se je kasneje zapletla v študij. Šlo je brez viagre - zdaj pa nič, mlahavo ...

Kar odkrito se bom pogovoril z novim zdravnikom. Moji zdravnici bi to lahko zaupal, pa bi mi najbrž rekla, da se bo uredilo, ko si bom uredil življenje, ko bom našel novo partnerko. Vedno je polna racionalnih nasvetov. Meni pa kemija nič ne prija, razen, kadar je res nujno. Ampak, saj sem zdrav, dedec in pol. Vseeno me moj bingelj ne uboga več. Nemara je res krivo to, da ni prave vzpodbude. Te kupljive so samo prijetni nadomestki, pa nič več. Najbrž bo res čas, da si omislim življenjsko sopotnico za prijaznejšo jesen življenja.

Zdaj sem upokojenec, no, kot kaže tudi seksualni upokojenec, se gospod L. nasmehne in tleskne z roko v bogato peno, da se razprši na zelenomodre ploščice na tleh. Novo žensko -kakšno? Kakšno zagrenjeno ločenko, ki sanja mladost v starcu? Ne, ne. Morda pa prijetno intelektualko, ki bi prebiralala knjige v postelji in me vlačila na razstave in v opero? Ne, tudi ne. Morda pa tujko, ki si želi v famozno Evropo. Tudi ne. Kombinacij je res veliko, a le ena je prava - čakati, čakati ...

Gospod L. se je napatil vzdolž ulice. Temačno je postajalo in megla se je spet od nekod prikradla. Zdelo se mu je, da je hlad neizprosno. Še toliko bolj ga je občutil, ker je imel izprano kožo. Zavijal se je v topel šal in si poravnaval eleganten črn plašč. Trema ga je zdelovala. Živčno je razmišljal, kakšen bo ta novi zdravnik v zasebni ordinaciji. Bo star, bo mlad? Reklame so napovedovale izjemnega strokovnjaka, specialista splošne medicine. No, reklama je eno, ostalo pa!?

Takole živčen vstopi v razsvetljeno čakalnico v pritličju vile. Udobni stoli so razvrščeni ob rumenocitronasti steni. Na sredini je velika okrogla rjava miza polna revij in reklam za zdravila. Prav počasi se sleče in pogleda proti starejši ženski, ki je umirjeno ždela v kotu ob vratih, ki so očitno vodila v ordinacijo, no, najbrž ne narnavnost k zdravniku, še prej si se najbrž znašel v pisarni sestre, tiste svilene - po glasu sodeč. Gospa se je odkašljala, da bi dala vedeti, da je tu, da ji je dolgčas. Premeril jo je z očmi in ji pokimal. Zamrmral

je malomarni dober dan. Sklenil je roki na hrbtu in se sprehodil po prostorni čakalnici. Vprašala ga je, kdaj je naročen. Povedal ji je uro; očitno je bila zadovoljna z odgovorom. Nekaj časa je bila tiho in suho kašljala. Potem mu je začela pojasnjevati, da čaka že več kot pol ure, da bi morala biti že ob treh na vrsti, da je notri neka mlada ženska, da .... In tako naprej in naprej. Gospod L. ji je samo vljudnostno odgovarjal z `ja ja' in kimal. Približal se je vratom in prav počasi prebiral napisano. Pisalo je, da je to ordinacija doktorja ... Stopil je korak nazaj in se spet približal. Tak priimek, se je zdrznil, tak priimek. Ordinacija doktorja Salvana Časa. Torej tu ordinira doktor Čas. Čas – univerzalen zdravnik. Minute minevajo. Sedi in premišlja. Zdi se mu, da se doktor Čas nekam dolgo ukvarja z gospo, ki je še prej sedela v ordinaciji. Očitno ima veliko denarja in bo požel bogat honorar za svetovanje, za razlago, od katere boleznici bo gospa umrla. Sliši se precej kruto, ampak ... Kaj pa sploh zmore medicina? Podaljšuje trpljenje, odloži usodo. No ja, no ja ... Končno pride ven, polna nasmehljanosti in potolaženosti. Sestrin mili obrazek se razleze v stežaju vrat in ga povabi naprej. Posede ga za mizo, da bi v računalnik vnesla nekaj podatkov. Najbrž je že prej preverila, kako je z njegovim zavarovanjem. Gledal je njene brezhibno počesane lase in svež obraz, ki je poln svetlobe, ki se je odbijala od računalniškega ekrana. Povprašala ga je tudi o težavah. Navedel ji je same običajnosti. Ko sta končala, mu je rekla, da lahko stopi skozi oblazinjena zelenomodra vrata. Doktor Čas je sedel za ovalno mizo, v razpeti beli halji, še mlad, s povsem pobrito glavo in z uhanom v levem ušesu. Na ekranu računalnika je že imel njegove podatke. Povabil ga je, naj sede in mu zaupa, kaj je narobe. Razgovoril se je o nespečnosti, o čudnih napadih ješčnosti, o zaprtju, o ... Doktor Čas si ga je podrobno ogledal, mu poslušal srce, zmeril tlak, mu nasvetoval obisk kardiologa ... Vse se bo polagoma uredilo, ga je nagovarjal in mu razlagal, da ima telo povsem svojo pamet in filozofijo, ki je starejša od zavestnega življenja človeštva. Nekoliko sta se zapredla v pomenek o sodobnih boleznih, ki jih je navrgel čas. Predpisal mu je nova zdravila in mu svetoval, naj se oglasi čez tri tedne, morda mesec dni. Prej da ni potrebno.

Nenadoma se je v prostoru pojavila močna modra svetloba, ki je utripala in oddajala nežen oddaljen zvok. Doktorja ni bilo več, namesto njega je zdaj za mizo velika modra svetloba, ki rahlo utripa. Zdi se, da se smeje, na nek čuden način, pa vendar. Potem se glas iz modre svetlobe okrepi in pripoveduje: Črviček zmotljivi. Večnost ti je dana, ker si iz iste snovi kot vesolje. Tvoja mesena gmota je tako organizirana, da ima zavest o sebi in kontrolo nad zadovoljitvijo potreb te organizacije. Te je strah, kaj, te je, kajne? Razpadek boš, tako kot vsi, kot vse. Razpad je samo ena od oblik večnega presnavljanja, ki se dogaja tudi zvezdam, tudi njim, čeprav so na videz strašno trajajoče. No, saj tudi so, z merili tvojega trajanja. Začel si iskati zdravnike, da bi se odtegnil naravnemu koncu, ki ti je bil usojen že z nastankom. Hej, po nepotrebnem izgubljaš čas in voljo. Veš, doktor Čas je moj edini izšolan zdravnik in univerzalni zdravilec za vse. Ne pozdravi vsega, spravi pa v red marsikatero težavo. So bolezni, ki so nujne in so bolezni, ki so del procesa. Bolezen je samo stanje, ki je odvisno od načina organiziranosti mesne gmote in duhovnega sovpliva. Strahovi so zdaj tvoja edina bolezen. Tvoje trajanje ima še veljavnost - še dve desetletji in pol boš moral pešaćiti do svetlobe. Potem boš samo še svetloba, enaka tisti v vesolju. Iz svetlobe si nastal - iz svetlobe si skombiniran. Kar čudi se, ker čudenje je zdravje, je otrok v tebi. Nekoliko z dolgočasen si, to je tvoja glavna bolezen. Zdaj pa lepo umirjeno naprej, brez pretiravanj, prav? Poslovala se bova. Zaupaj doktorju Času. Mojster je. Dobro smo ga izšolali na univerzi, ki se ji reče večnost. No, kar oblecite se, končala sva ...

Gospod L. sedi v kavarni in gleda novo razsvetljavo in slike na steni. Mlada natararica šumi mimo in mu nameni kanček prijaznosti. Poprosi jo, naj mu prinese časopis in še en sok. Nocoj pije samo sok, kar čudi natararico. Še ves pod vtisom ordinacije se smehlja in si misli: Nič ni večnega, prav nič, ker je vse večnost. Ah, razmisleki ... nič več. Jutri bom šel v masažni salon in si plačal tajske maserke, ki nudi tudi dodatne usluge. Pošteno se bom razsemenil, pa bo. To bo prava terapija. Ne meni se za prišleke, ki se mu skušajo ponuditi kot pomenkovalci, kot je bilo v navadi prejšnje

večere, ko je gospod L. prihajal na merico piva. Zdaj pa ždi sam pri mizi, bere časopis in si sladi fantazijo z gledanjem gole punce v rumenem tisku. Nenadoma se mu zdi, da ni bil nikoli bolj mlad kot ta večer, nikoli.

Lepo bo, ko bom tudi sam modrikasta svetloba ...

Bojan Bizjak
ISKANJA

fotografija na naslovnici B. B. Zakawsky

jezikovni pregled Dunja Tomšič

uredil Saša Iskrič
tehnično oblikovanje Janez Vizjak in Saša Iskrič
oblikovanje naslovnice KATR

izdala založba KATR
www.katr.si
Ljubljana, marec 2009

© 2009 Bojan Bizjak in založba KATR

